

MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI VE TEKDÜZEN HESAP PLANI

- ✓ 1-2-3-4-5-6-7-8-9-10-11-12-13 No.lu
Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği
- ✓ Enflasyon düzeltmesi hesapları dahil

TÜRMOB YAYINLARI- 234

Dizgi - Düzenleme

TÜRMOB
Basın - Yayın Servisi

ÖNSÖZ

Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 26.12.1992 tarihli Resmi Gazete'nin mükerrer sayısında yayınlandı. Tekdüzen Hesap Çerçevesi ve Hesap Planı 1994 yılında yürürlüğe girdi. TÜRMOB'un ısrarları ile yayınlanan tebliğin ardından ülke genelinde yoğun bir eğitim kampanyası gerçekleştirdik. Bu çalışmamız ülkemizde muhasebe mesleğinin gelişimindeki en önemli kilometre taşlarından birisini oluşturdu.

Muhasebe Sistemi Uygulama Tebliği, muhasebe uygulamasında yalnız Tekdüzen Hesap Planı ve Çerçevesini düzenlememiştir. Tebliğ, muhasebe kavramlarını, muhasebe politikalarının açıklanmasını, mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasını da düzenlemiştir. Düzenleme, Türkiye muhasebe uygulamalarının iyileştirilmesi ve geliştirilmesinde önemli bir işlevi yerine getirmiştir.

Muhasebe sistemi uygulama tebliğleri ile düzenlenen hesap planı ve çerçevesi, muhasebe kurallarına dayanılarak elde edilen mali tabloların içerdiği bilgilerin sağlıklı ve anlaşılabilir olmasına hizmet etmiştir.

Muhasebenin Temel Kavramları Ve Tekdüzen Hesap Planı isimli bu kitabımızda, 1 Nolu Tebliğden sonra yapılan tüm düzenlemeler ana metne işlenerek sizlerin istifadesine sunulmuştur. Ayrıca, 12' nolu tebliğle getirilen enflasyon düzeltmesi ile ilgili hesaplarda işlenmiştir ve yayınlanan tüm tebliğleri de ek olarak kitabın sonunda sizlerin istifadesine sunduk. Kitabın meslektaşlarımıza ve ilgililere faydalı olmasını diliyorum.

Nail SANLI
TÜRMOB Genel Sekreteri

İÇİNDEKİLER

I-	GİRİŞ	1
II-	DÜZENLEMENİN AMACI	1
III-	DÜZENLEMENİN NİTELİĞİ	1
IV-	DÜZENLEMENİN KAPSAMI	3
V-	YAPILAN DÜZENLEMENİN VERGİ MEVZUATI İLE İLİŞKİSİ VE YAPTIRIMI	5
VII-	YÜRÜRLÜK	5
VIII-	1993 HESAP DÖNEMİ İÇİN İHTİYARİ UYGULAMA	6
I-	MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI	7
	1. Sosyal Sorumluluk Kavramı	7
	2. Kişilik Kavramı	8
	3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı	8
	4. Dönemsellik Kavramı	8
	5. Parayla Ölçülme Kavramı	9
	6. Maliyet Esası Kavramı	9
	7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı	9
	8. Tutarlılık Kavramı	9
	9. Tam Açıklama Kavramı	10
	10. İhtiyatlılık Kavramı	10
	11. Önemlilik Kavramı	10
	12. Özün Önceliği Kavramı	11
II-	MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI	12
III-	MALİ TABLOLAR İLKELERİ	13
	A- Mali Tabloların Amaçları	14
	B- Mali Tablolardaki Bilgilerin Özellikleri	14

C- Temel Mali Tabloların Düzenlenme İlkeleri	14
1. Gelir Tablosu İlkeleri	15
2. Bilanço İlkeleri	17
IV- MALİ TABLOLARIN DÜZENLENMESİ VE SUNULMASI	23
A- Temel Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması	23
1. Bilanço	23
2. Gelir Tablosu	43
B- Diğer Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması	51
1. Fon Akım Tabloları	51
A- Fon Kaynakları	55
B- Fon Kullanımları	57
2- Nakit Akım Tablosu	58
A- Dönem Başı Nakit Mevcudu	58
B- Dönem İçi Nakit Girişleri	59
C- Dönem İçi Nakit Çıktıları	60
D- Dönem Sonu Nakit Mevcudu	62
E- Nakit Artış veya Azalışı	62
3. Kar Dağıtım Tablosu	63
a) Tanım	63
b) Amaç	63
c) Kar Dağıtım Tablosunun Düzenlenme Kuralları	63
d) Kar Dağıtım Tablosunun Biçimsel Yapısı	64
e) Kar Dağıtım Tablosu Kalemlerine İlişkin Açıklamalar	64
A- Dönem Karının Dağıtımı	64
B- Yedeklerden Dağıtım	66
C- Hisse Başına Kar	66
D- Hisse Başına Temettü	66
4. Özkaynaklar Değişim Tablosu	67
a) Tanım	67
b) Amaç	67
c) Özkaynaklar Değişim Tablosunun Düzenlenme Kuralları	67
d) Özkaynaklar Değişim Tablosunun Biçimsel Yapısı	67
e) Özkaynaklar Değişim Tablosu Kalemlerine İlişkin Açıklamalar	68
Tabloda Yer Alan Örneğin Açıklanması	68
Önceki Dönem	68
Cari Dönem	71

EK TABLO -1	.73
EK TABLO -2	.75
EK TABLO -3	.79
EK TABLO -4	.80
EK TABLO -5	.82
EK TABLO -6	.83
EK TABLO -7	.85
EK TABLO -8	.87
EK TABLO -9	.88

V- TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ, HESAP PLANI VE HESAP PLANI AÇIKLAMALARI	.89
A- Tekdüzen Hesap Çerçevesi	.89
B- Hesap Planı	.96
C- Hesap Planı Açıklamaları	.126
1. Dönen Varlıklar	.126
2. Duran Varlıklar	.148
3. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	.169
4. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	.189
5. Özkaynaklar	.204
6. Gelir Tablosu Hesapları	.211
7. Maliyet Hesapları	.228
0-9 Gider Çeşitleri	.243
10-99 Gider Yerleri	.246
2 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.250
3 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.265
4 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.268
5 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.281
6 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.283
7 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.285
8 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.287
9 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.289
10 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.291
11 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.293
12 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.299
13 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği	.307

I – GİRİŞ:

213 sayılı Vergi Usul Kanununun 175 ve mükerrer 257. maddelerinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak;

- a) Muhasebenin Temel Kavramları,
- b) Muhasebe Politikalarının Açıklanması,
- c) Mali Tablolar İlkeleri,
- d) Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması
- e) Tekdüzen Hesap Çerçevesi Hesap Planı ve İşleyişi,

konularında düzenlemeler yapılmış ve bu düzenlemeler Tebliğin ekini oluşturmuştur.

II – DÜZENLEMENİN AMACI:

Bu düzenleme; bilanço usulünde defter tutan gerçek ve tüzel kişilere ait teşebbüs ve işletmelerin faaliyet ve sonuçlarının sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi, mali tablolar aracılığı ile ilgililere sunulan bilgilerin tutarlılık ve mukayese edilebilirlik niteliklerini koruyarak gerçek durumu yansıtmasının sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması amacıyla yapılmıştır.

III – DÜZENLEMENİN NİTELİĞİ:

Bir işletmenin faaliyet ve sonuçları ile doğrudan ilgili olan kesim sadece o işletmenin sahip veya ortakları değildir. İşletmelerle doğrudan ilgili olan işletme sahip veya ortaklarının yanı sıra o işletme ile ticari, mali ve ekonomik ilişkiler kuran işletmeler veya toplum bireyleri, kredi, finans ve yatırım ku-

ruluşları ile çeşitli kamu kurum ve kuruluşları işletmenin faaliyet ve sonuçları ile ilgilenmekte ve bu konuda sağlıklı ve güvenilir bilgi sahibi olmak istemektedirler. İşletmelerin faaliyet ve sonuçları konusunda bilgi kaynağı ise o işletmenin muhasebe kayıt ve belgeleri ile bunlara dayanılarak hazırlanmış mali tablolarıdır.

Muhasebe bilgilerinin sunulduğu mali tablolara dayanılarak karar alma durumunda bulunan ilgililerin karar almalarında en önemli etken, bu bilgilerin sağlıklı ve mukayese edilebilir nitelikte olmasıdır. Makro açıdan milli gelir hesapları ve benzeri istatistiklerin çıkarılmasında, kalkınma planlarının hazırlanmasında, ulusal ve uluslararası sermaye hareketlerinin düzenlenmesinde, ekonomik faaliyetlerin Devlet tarafından kontrol edilmesi ve yönetilmesinde muhasebede tekdüzeliğin sağlanması büyük önem arz etmektedir. Kaldı ki, mali tablolar aracılığı ile ilgililere sunulan bilgilerin denetlenmesinin gerekli olduğu hallerde, tekdüzen hesap planı uygulamasının denetimin iş yükünü azaltacağı ve kolaylaştıracağı da açıktır.

Yapılan düzenleme,

- a) Muhasebe bilgilerinin karar alma durumunda bulunan ilgililere yeterli ve doğru olarak ulaştırılmasına,
- b) Farklı işletmeler ile aynı işletmenin farklı dönemlerinin karşılaştırılmasına,
- c) Mali tablolarda yer alan hesap adlarının tüm kesimler için aynı anlamı vermesine,
- d) Muhasebe terim birliğinin sağlanması suretiyle anlaşılabilir olmasına,

e) İşletmelerle ilgililer arasında güven unsurunun oluşturulmasına

yöneliktir.

Yapılan düzenlemede öngörülen usul ve esaslara uyulması zorunlu olup, ilgili mevzuat hükümleriyle aykırılığın mali rapor ve beyannamelerinin düzenlenmesi sırasında giderilmesi işletmelerin sorumluluğundadır.

IV – DÜZENLEMENİN KAPSAMI :

Yapılan düzenlemenin kapsamına bilanço esasına göre defter tutan gerçek ve tüzel kişiler girmektedir. Diğer bir anlatımla, söz konusu teşebbüs ve işletmeler bu Tebliğle belirlenen muhasebe usul ve esaslarına uymak zorundadırlar. Teşebbüs ve işletmelerin kamu idare ve müesseselerine ait olması hukuki yapılarının farklılığı, özel kanunlarının bulunması, vergi muafiyet ve istisnalarından yararlanmaları, bu mecburiyetleri yerine getirmelerine engel teşkil etmemektedir. Bu teşebbüs ve işletmelerin ticari esaslara göre faaliyet göstermeleri, belirlenen muhasebe usul ve esaslarına uymaları için yeterlidir.

Ancak bilanço esasına göre defter tutmakla beraber faaliyet konuları itibarıyla farklı muhasebe tekniğini kullanmak durumunda bulunan;

a) Banka ve Sigorta Şirketleri,

b) Özel Finans Kurumları

c) Finansal Kiralama Şirketleri (faktoring v b alanlarda faaliyet gösterenler dahil),

d) Menkul Kıymet Yatırım Fonları Aracı Kurumlar ve Yatırım Ortaklıkları,

belirlenen "Muhasebenin Temel Kavramları"na "Muhasebe Politikalarının Açıklanması"na ve "Mali Tablolar İlkeleri"ne uymaları kaydıyla bu Tebliğin diğer mecburiyetlerini yerine getirmekle yükümlü değillerdir,

"Bilanço esasına göre defter tutan ve bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı ve net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşmayan işletmeler, Muhasebe Usul ve Esaslarının "Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması"na ilişkin bölümünün "Temel Mali Tablolar"la ilgili kısmına uymakla yükümlüdürler."

Bu değişiklik ile ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan işletmelerin belirlenmesinde, aktif toplamı ve net satışlarının toplamının belirli bir rakamı aşması kriteri getirilmiştir

Buna göre, kuruluş şekli ne olursa olsun bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar liranın ve net satışlar toplamı 50 milyar liranın altında kalan işletmeler ek mali tabloları düzenlemek zorunda değillerdir. Aktif toplamı veya net satışlar toplamı yukarıda belirtilen rakamları aşan işletmeler ise temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemek mecburi yetindedirler.

V – YAPILAN DÜZENLEMENİN VERGİ MEVZUATI İLE İLİŞKİSİ VE YAPTIRIMI :

Bu düzenleme kapsamında bulunan işletmeler, muhasebe sistemlerini bu Tebliğ ve Eki'nde öngörülen kurallara uygun olarak yürüteceklerdir. Ancak vergiye tabi kârın tesbiti aşamasında vergi kanunlarında yer alan özel hükümleri gözönünde bulundurmamak zorundadırlar. Diğer bir anlatımla, bu düzenlemede yer alan kavram ve ilkeler ile mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasına ilişkin esaslar çerçevesinde düzenlenecek mali tabloların tekliği değiştirilemez olup; işletmeler söz konusu mali tablolardan hareketle vergiye tabi safi kazancın tespitinde vergi mevzuatı uyarınca istenilen bilgileri sağlayacak şekilde gerekli düzenleme ve hesaplamaları yapacaklardır.

Belirlenen muhasebe usul ve esaslarını uygulamak zorunda oldukları halde, buna uymayanlar hakkında 213 sayılı Vergi Usul Kanunu ile 3568 sayılı Serbest Muhasebeci, Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik ve Yeminli Mali Müşavirlik Kanununun ilgili hükümleri uyarınca gerekli cezai işlemler uygulanacaktır.

VII – YÜRÜRLÜK :

Bu Tebliğle getirilen Muhasebe Usul ve Esasları:

- a) Hesap dönemi takvim yılı olanlarda 1.1.1994 tarihinden,
- b) Özel hesap dönemi kullananlarda 1994 takvim yılı içinde hesap dönemlerinin açıldığı tarihten,

geçerli olmak üzere yayımlandığı tarihte yürürlüğe girer

VIII – 1993 HESAP DÖNEMİ İÇİN İHTİYARI UYGULAMA :

Yukarıdaki bölümde açıklandığı üzere, bu Tebliğ kapsamına giren mükellefler bu Tebliğle belirlenen Muhasebe Usul ve Esasları'na 1994 hesap döneminden başlamak üzere uymak zorundadırlar. Ancak bu mükellefler istemeleri halinde 1993 hesap döneminde de muhasebe sistemlerini belirlenen usul ve esaslara uygun olarak yürütebileceklerdir.

Tebliğ olunur.

I – MUHASEBENİN TEMEL KAVRAMLARI :

Muhasebenin temel kavramları şunlardır :

1. Sosyal Sorumluluk Kavramı,
2. Kişilik Kavramı,
3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı,
4. Dönemsellik Kavramı,
5. Parayla Ölçülme Kavramı,
6. Maliyet Esası Kavramı,
7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı,
8. Tutarlılık Kavramı,
9. Tam Açıklama Kavramı,
10. İhtiyatlılık Kavramı,
11. Önemlilik Kavramı,
12. Özün Önceliği Kavramı.

1. Sosyal Sorumluluk Kavramı :

Bu kavram, muhasebenin işlevini yerine getirme hususunda ki sorumluluğunu belirtmekte ve muhasebenin kapsamını, anlamını, yerini ve amacını göstermektedir Sosyal sorumluluk kavramı; muhasebenin organizasyonunda, muhasebe uygulamalarının yürütülmesinde ve mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasında; belli kişi veya grupların değil, tüm

toplumun çıkarlarının gözetilmesi ve dolayısıyla bilgi üretimi minde gerçeğe uygun, tarafsız ve dürüst davranılması gerektiğini ifade eder.

2. Kişilik Kavramı :

Bu kavram; işletmenin sahip veya sahiplerinden, yöneticilerinden, personelinden ve diğer ilgililerden ayrı bir kişiliğe sahip olduğunu ve o işletmenin muhasebe işlemlerinin sadece bu kişilik adına yürütülmesi gerektiğini öngörür.

3. İşletmenin Sürekliliği Kavramı:

Bu kavram, işletmelerin faaliyetlerini bir süreye bağlı olmaksızın sürdüreceğini ifade eder. Bu nedenle işletme sahiplerinin ya da hissedarlarının yaşam süreleriyle bağlı değildir. İşletmenin sürekliliği kavramı maliyet esasının temelini oluşturur.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır.

4. Dönemsellik Kavramı :

Dönemsellik kavramı; işletmenin sürekliliği kavramı uyarınca sınırsız kabul edilen ömrünün, belli dönemlere bölünmesi ve her dönemin faaliyet sonuçlarının diğer dönemlerden bağımsız olarak saptanmasıdır. Gelir ve giderlerin tahakkuk esasına göre muhasebeleştirilmesi, hasılat, gelir ve kârların aynı döneme ait maliyet, gider ve zararlarla karşılaştırılması bu kavramın gereğidir.

Bu kavramın, işletmeler açısından geçerliliğinin bulunmadığı

veya ortadan kalktığı durumlarda ise, bu husus mali tabloların dipnotlarında açıklanır

5. Parayla Ölçülme Kavramı :

Parayla ölçülme kavramı, parayla ölçülebilen iktisadi olay ve işlemlerin muhasebeye ortak bir ölçü olarak para birimiyle yansıtılmasını ifade eder

Muhasebe işlemleri ulusal para birimine göre yapılır.

6. Maliyet Esası Kavramı :

Maliyet esası kavramı; para mevcudu, alacaklar ve maliyetinin belirlenmesi mümkün veya uygun olmayan diğer kalemler hariç, işletme tarafından edinilen varlık ve hizmetlerin muhasebeleştirilmesinde, bunların elde edilme maliyetlerinin esas alınması gereğini ifade eder

7. Tarafsızlık ve Belgelendirme Kavramı :

Bu kavram, muhasebe kayıtlarının gerçek durumu yansıtan ve usulüne uygun olarak düzenlenmiş objektif belgelere dayandırılması ve muhasebe kayıtlarına esas alınacak yöntemlerin seçilmesinde tarafsız ve ön yargısız davranılması gereğini ifade eder.

8. Tutarlılık Kavramı :

Tutarlılık kavramı; muhasebe uygulamaları için seçilen muhasebe politikalarının, birbirini izleyen dönemlerde değiştirilmeden uygulanması gereğini ifade eder. İşletmelerin mali durumunun, faaliyet sonuçlarının ve bunlara ilişkin yorumların karşılaştırılabilir olması bu kavramın amacını oluşturur

Tutarlılık kavramı, benzer olay ve işlemlerde, kayıt düzenleri ile değerlendirme ölçülerinin değişmezliğini ve mali tablolarda biçim ve içerik yönünden tek düzeni öngörür. Geçerli nedenlerin bulunduğu durumlarda, işletmeler, uyguladıkları muhasebe politikalarını değiştirebilirler. Ancak bu değişikliklerin ve bunların parasal etkilerinin mali tabloların dipnotlarında açıklanması zorunludur.

9. Tam Açıklama Kavramı :

Tam açıklama kavramı; mali tabloların bu tablolardan yararlanacak kişi ve kuruluşların doğru karar vermelerine yardımcı olacak ölçüde yeterli, açık ve anlaşılır olmasını ifade eder.

Mali tablolarda finansal bilgilerin tam olarak açıklanması yanında, mali tablo kalemleri kapsamında yer almayan ancak alınacak kararları etkileyebilecek, gerçekleşmesi muhtemel olaylara da yer verilmesi bu kavramın gereğidir.

10. İhtiyatlılık Kavramı

Bu kavram, muhasebe olaylarında temkinli davranılması ve işletmenin karşılaşılabileceği risklerin gözönüne alınması gereğini ifade eder. Bu kavramın sonucu olarak, işletmeler, muhtemel giderleri ve zararları için karşılık ayırırlar muhtemel gelir ve kârlar için ise gerçekleşme dönemlerine kadar herhangi bir muhasebe işlemi yapmazlar. Ancak bu kavram gizli yedekler veya gereğinden fazla karşılıklar ayrılmasına gerekçe oluşturamaz.

11. Önemlilik Kavramı :

Önemlilik kavramı, bir hesap kalemi veya mâli bir olayın nis-

pî ağırlık ve değerinin mali tablolara dayanılarak yapılacak değerlemeleri veya alınacak kararları etkileyebilecek düzeyde olmasını ifade eder

Önemli hesap kalemleri, finansal olaylar ve diğer hususların mali tablolarda yer alması zorunludur.

12. Özün Önceliği Kavramı :

Özün Önceliği kavramı, işlemlerin muhasebeye yansıtılmasında ve onlara ilişkin değerlendirmelerin yapılmasında biçimlerinden çok özlerinin esas alınması gereğini ifade eder

Genel olarak işlemlerin biçimleri ile özleri paralel olmakla birlikte, bazı durumlarda farklılıklar ortaya çıkabilir Bu takdirde, özün biçime önceliği esastır.

II – MUHASEBE POLİTİKALARININ AÇIKLANMASI

1. Mali tablolar işletmenin sürekliliği, tutarlılık ve dönemsellik kavramlarına dayanılarak hazırlanmış ise bunların açıklanması istenmez. Ancak bu kavramlardan ayrılmaların mevcut olması hallerinde, mali tabloların dipnotlarında nedenleri ile birlikte açıklanmalıdır
2. İhtiyatlılık, özün önceliği ve önemlilik kavramları muhasebe politikalarının seçimini ve uygulamasını yönlendirmelidir
3. Mali tabloların içerdiği bütün önemli muhasebe politikaları anlaşılır ve kısa olarak açıklanmalıdır
4. Kullanılan muhasebe politikalarıyla ilgili açıklamalar mali tablolarla bütünlük oluşturur. Kullanılan önemli muhasebe politikalarının açıklanması mali tabloların bütünlüğü ve tamlığı için temel ilkedir. Politikalara ilişkin açıklamalar işletme yönetimi tarafından muhasebe departmanına toplu olarak verilmelidir.
5. Bilanço ve gelir tablosundaki ve diğer tablolardaki yanlış veya gerçeğe uygun olmayan işlemler, muhasebe politikalarının açıklanması veya dip notlarda belirtilmesi suretiyle düzeltilmiş olamaz. Düzeltme ancak, muhasebe kayıt ve tekniğine uygun olarak yapılır ve mali tablolara yansıtılır
6. Mali tablolar, dönemler itibariyle karşılaştırılabilir nitelikte olmalıdır
7. Mali politikalarda, cari dönem veya gelecek dönemlerde önemli etki yaratan veya yaratabilecek bir değişiklik yapılmış ise durum nedenleri ile birlikte açıklanmalı ve bunun mali tablolara olan etkileri gösterilmelidir.

III – MALİ TABLOLAR İLKELERİ :

Mali tablolar ilkeleri, temel mali tabloların düzenlenmesinde işletmeler tarafından uygulanacak kuralları ifade eder.

Bu düzenlemede yer almayan konularda, daha sonra yayımlanacak muhasebe standartlarına, yoksa muhasebe kavramlarına uygun olarak öncelikle, işletmenin içinde bulunduğu sektörde söz konusu işletme büyüklüğü için yaygın olarak kullanılan, bunun da uygulanmadığı hallerde uluslararası standartlarda benimsenen esaslara uyulur.

Mali tabloların hazırlanmasında esas alınan kavram ve ilkeler ile Türk Ticaret Kanunu ve ilgili diğer mevzuat hükümlerinin farklı uygulamalara yer verdiği durumlarda, işletmeler söz konusu mevzuat hükümleri uyarınca istenilen bilgileri sağlayacak şekilde gerekli düzenlemeleri yaparlar. Ancak, bu düzenlemeler bu bölümde yer alan ilkeler çerçevesinde düzenlenecek mali tabloların tekliği ilkesini değiştiremez.

Mali Tablolar aşağıdaki tabloları içerir :

1. Bilanço
2. Gelir Tablosu
3. Satışların Maliyeti Tablosu
4. Fon Akım Tabloları
5. Nakit Akım Tablosu
6. Kâr Dağıtım Tablosu
7. Öz Kaynaklar Değişim Tablosu

Bu tablolardan, bilanço ve gelir tablosu dipnotları ve ekleri ile birlikte temel mali tabloları, diğerleri ise ek mali tabloları oluşturur.

A – MALİ TABLOLARIN AMAÇLARI :

Mali tabloların amaçları şöyledir :

1. Yatırımcılar kredi verenler ve diğer ilgililer için karar almada yararlı bilgiler sağlamak.
2. Gelecekteki nakit akımlarını değerlendirmede yararlı bilgiler sağlamak.
3. Varlıklar, kaynaklar ve bunlardaki değişiklikler ile işletme faaliyet sonuçları hakkında bilgi sağlamak.

B – MALİ TABLOLARDAKİ BİLGİLERİN ÖZELLİKLERİ :

Mali tablolarda yer alan bilgilerin karar vericiler tarafından en iyi şekilde ve süratle kullanılabilmesi için bu tabloların anlaşılabilir, ihtiyaca uygun, güvenilir, karşılaştırılabilir olması, zamanında düzenlenmesi gerekir

C – TEMEL MALİ TABLOLARIN DÜZENLENME İLKELERİ :

Temel mali tabloların düzenlenme ilkeleri, temel mali tablolara paralel olarak iki ana gruba ayrılır:

1. Gelir Tablosu İlkeleri
2. Bilanço İlkeleri
 - a) Varlıklara İlişkin İlkeler,

- b) Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler,
- c) Özkaynaklara İlişkin İlkeler.

1. GELİR TABLOSU İLKELERİ :

Gelir tablosu ilkelerinin amacı; satışların, gelirlerin, satışlar maliyetinin, giderlerin, kâr ve zararlara ait hesapların ve belli dönemlere ait işletme faaliyeti sonuçlarının sınıflandırılmış ve gerçeğe uygun olarak gösterilmesini sağlamaktır.

Bütün satışlar, gelir ve kârlar ile maliyet, gider ve zararlar brüt tutarları üzerinden gösterilirler ve hiç bir satış, gelir ve kâr kalemi bir maliyet, gider ve zarar kalemi ile tamamen veya kısmen karşılaştırılmak suretiyle gelir tablosu kapsamından çıkarılamaz.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen gelir tablosu ilkeleri aşağıda belirtilmiştir:

- a) Gerçekleşmemiş satışlar, gelir ve karlar; gerçekleşmiş gibi veya gerçekleşenler gerçek tutarından fazla veya az gösterilmemelidir. Belli bir dönem veya dönemlerin gerçeğe uygun faaliyet sonuçlarını göstermek için, dönem veya dönemlerin başında ve sonunda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır
- b) Belli bir dönemin satışları ve gelirleri bunları elde etmek için yapılan satışların maliyeti ve giderleri ile karşılaştırılmadır. Belli bir dönem veya dönemlerin başında ve sonunda maliyet ve giderleri gerçeğe uygun olarak gösterebilmek için stoklarda, alacak ve borçlarda doğru hesap kesimi işlemleri yapılmalıdır

- c) Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile özel tükenmeye tabi varlıklar için uygun amortisman ve tükenme payı ayrılmalıdır
- d) Maliyetler; maddi duran varlıklar, stoklar, onarım ve bakım ve diğer gider grupları arasında uygun bir şekilde dağıtılmalıdır Bunlardan direkt olanları doğrudan doğruya, birden fazla faaliyeti ilgilendirenleri zaman ve kullanma faktörü dikkate alınarak tahakkuk ettirilip, dağıtılmalıdır
- e) Arızı ve olağanüstü niteliğe sahip kâr ve zararlar meydana geldikleri dönemde tahakkuk ettirilmeli, fakat normal faaliyet sonuçlarından ayrı olarak gösterilmelidir
- f) Bütün kâr ve zararlardan, önceki dönemlerin mali tablolarında düzeltme yapılmasını gerektirecek büyüklük ve nitelik tekiler dışında kalanlar, dönemin gelir tablosunda gösterilmelidir.
- g) Karşılıklar, işletmenin kârını keyfi bir şekilde azaltmak veya bir döneme ait kârı diğer döneme aktarmak amacıyla kullanılmamalıdır
- h) Dönem sonuçlarının tespiti ile ilgili olarak uygulana gelen değerlendirme esasları ve maliyet yöntemlerinde bir değişiklik yapıldığı takdirde, bu değişikliğin etkileri açıkça belirtilmelidir.
- ı) Bilanço tarihinde var olan ve sonucu belirsiz bir veya bir kaç olayın gelecekte ortaya çıkıp çıkmamasına bağlı durumu ifade eden, şarta bağlı olaylardan kaynaklanan, makul bir şekilde gerçeğe yakın olarak tahmin edilebilen gider ve zararlar, tahakkuk ettirilerek gelir tablosuna yansıtılır Şarta

bağlı gelir ve karlar için ise gerçekleşme ihtimali yüksek de olsa herhangi bir tahakkuk işlemleri yapılmaz; dipnotlarda açıklama yapılır

2. BİLANÇO İLKELERİ

Bilanço ilkelerinin amacı; sermaye koyan veya sonradan kendilerine ait kârı işletmede bırakan sahip ve hissedarlar ile alacaklıların işletmeye sağladıkları kaynaklar ve bunlarla elde edilen varlıkların muhasebe kayıtları, hesap ve tablolarında anlamlı bir şekilde tespit edilmesi ve gösterilmesi yoluyla, belli bir tarihte işletmenin mali durumunun açıklıkla ve ilgililer için gerçeğe uygun olarak yansıtılmasıdır

Bilanço, varlıkların içinde bulunulan zamandaki değerini veya tasfiye halinde bunların satışından elde edilecek para tutarlarını yansıtan bir tablo değildir

Bütün varlıklar, yabancı kaynaklar ve öz kaynaklar bilançoda gayrisafi değerleri ile gösterilirler. Bu ilke, bilançonun net değer esasına göre düzenlenmesine bir engel oluşturmaz. Bu doğrultuda net değer bilanço düzenlenmesinin gereği olarak indirim kalemlerinin ilgili hesapların altında açıkça gösterilmesi esastır.

Bu amaç doğrultusunda benimsenen bilanço ilkeleri; varlıklar, yabancı kaynaklar ve özkaynaklar itibarıyla aşığıda, belirtilmiştir:

a) Varlıklara İlişkin İlkeler :

1. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşebilecek varlıkları, bilançoda dönen varlıklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde paraya dönüşemeyen, hizmetlerinden bir hesap döneminden daha uzun süre yararlanan uzun vadeli varlıkları, bilançoda duran varlıklar grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilanço gününde bu grupta yer alan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar dönen varlıklar grubunda ilgili hesaplara aktarılır

3. Bilançoda varlıkları, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleriyle gösterebilmek için, varlıklardaki değer düşüklüklerini göstererek karşılıkların ayrılması zorunludur

Dönen varlıklar grubu içinde yer alan menkul kıymetler, alacaklar, stoklar ve diğer dönen varlıklar içindeki ilgili kalemler için yapılacak değerlendirme sonucu gerekli durumlarda uygun karşılıklar ayrılır

Bu ilke, duran varlıklar grubunda yer alan alacaklar, bağlı menkul kıymetler, iştirakler, bağlı ortaklıklar ve diğer duran varlıklardaki ilgili kalemler için de geçerlidir.

4. Gelecek dönemlere ait olarak önceden ödenen giderler ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde tahsil edilecek olan gelirler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5. Dönen ve duran varlıklar grubunda yer alan alacak senetlerini, bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemleri yapılmalıdır

6. Bilançoda duran varlıklar grubunda yer alan maddi duran varlıklar ile maddi olmayan duran varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla her dönem ayrılan

amortismanların birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir.

7. Duran varlıklar grubu içinde yer alan özel tükenmeye tabi varlıkların maliyetini çeşitli dönem maliyetlerine yüklemek amacıyla, her dönem ayrılan tükenme paylarının birikmiş tutarları ayrıca bilançoda gösterilmelidir

8. Bilançonun dönen ve duran varlıklar gruplarında yer alan alacaklar, menkul kıymetler, bağlı menkul kıymetler ve diğer ilgili hesaplardan ve yükümlülüklerden işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilişkili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir.

9. Tutarları kesinlikle saptanamayan alacaklar için herhangi bir tahakkuk işlemi yapılmaz. Bu tür alacaklar bilanço dipnot veya eklerinde gösterilir.

10. Verilen rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatların özellikleri ve kapsamaları bilanço dipnot veya eklerinde açıkça belirtilmelidir.

Bu ilke, alınan rehin, ipotek ve bilanço kapsamında yer almayan diğer teminatlar için de geçerlidir.

Ayrıca, işletme varlıkları ile ilgili toplam sigorta tutarlarının da bilanço dipnot veya eklerinde açıkça gösterilmesi gerekmektedir.

b) Yabancı Kaynaklara İlişkin İlkeler :

1. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde va-

desi gelen borçları, bilançoda kısa vadeli yabancı kaynaklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin bir yıl veya normal faaliyet dönemi içinde vadesi gelmemiş borçları, bilançoda uzun vadeli yabancı kaynaklar grubu içinde gösterilir. Dönem sonu bilanço gününde bu grupta yer alan hesaplardan vadeleri bir yılın altında kalanlar kısa vadeli yabancı kaynaklar grubundaki ilgili hesaplara aktarılır

3. Tutarları kesinlikle saptanamayanları veya durumları tartışmalı olanları da içermek üzere, işletmenin bilinen ve tutarları uygun olarak tahmin edilebilen bütün yabancı kaynakları kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda gösterilmelidir.

İşletmenin bilinen ancak tutarları uygun olarak tahmin edilemeyen durumları da bilançonun dipnotlarında açık olarak belirtilmelidir.

4. Gelecek dönemlere ait olarak önceden tahsil edilen hasılat ile cari dönemde tahakkuk eden ancak, gelecek dönemlerde ödenecek olan giderler kayıt ve tespit edilmeli ve bilançoda ayrıca gösterilmelidir.

5. Kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar grubunda yer alan borç senetlerini bilanço tarihindeki gerçeğe uygun değerleri ile gösterebilmek için reeskont işlemleri yapılmalıdır

6. Bilançonun kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklar gruplarında yer alan borçlar, alınan avanslar ve diğer ilgili hesaplardan işletmenin sermaye ve yönetim bakımından ilgili bulunduğu ortaklara, personele, iştiraklere ve bağlı ortaklıklara ait olan tutarlarının ayrı gösterilmesi temel ilkedir

c) Özkaynaklara İlişkin İlkeler :

1. İşletme sahip veya ortaklarının sahip veya ortak sıfatıyla işletme varlıkları üzerindeki hakları özkaynaklar grubunu oluşturur.

İşletmenin bilanço tarihindeki ödenmiş sermayesi ile işletme faaliyetleri sonucu oluşup, çeşitli adlar altında işletmede bırakılan kârları ile dönem net kârı (zararı) bilançoda özkaynaklar grubu içinde gösterilir.

2. İşletmenin ödenmiş sermayesi bilançonun kapsamı içinde tek bir kalem olarak gösterilir. Ancak, esas sermaye özellikleri farklı hisse gruplarına ayrılmış bulunuyorsa esas sermaye hesapları her grubun haklarını, kâr ve tasfiye paylarının dağıtımında sahip olabilecekleri özellikleri ve diğer önemli özellikleri yansıtabilecek biçimde bilançonun dipnotlarında gösterilmelidir.

3. İşletmenin hissedarları tarafından yatırılan sermayenin devam ettirilmesi gerekir. İşletmede herhangi bir zararın ortaya çıkması, herhangi bir nedenle özkaynaklarda meydana gelen azalmalar; hem dönemsel, hem de kümülatif olarak izlenmeli ve kaydedilmelidir.

4. Özkaynakların bilançoda net olarak gösterilmesi için geçmiş yıllar zararları ile dönem zararı, özkaynaklar grubunda indirim kalemleri olarak yer alır.

5. Özkaynaklar; ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri, geçmiş yıl kârları (zararları) ve dönem net kârı (zararı)ndan oluşur. Kâr yedekleri yasal, statü ve olağanüstü yedekler ile yedek niteliğindeki karşılıklar, özel fonlar gibi iş-

letme faaliyetleri sonucu elde edilen kârların dağıtılmamış kısmını içerir Sermaye yedekleri ise hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları, yeniden değerlendirme değer artışları gibi kalemlerden meydana gelir. Sermaye yedekleri, gelir unsuru olarak gelir tablosuna aktarılamaz.

IV – MALİ TABLOLARIN DÜZENLENMESİ VE SUNULMASI

A – TEMEL MALİ TABLOLARIN DÜZENLENMESİ VE SUNULMASI

Bu bölüm, temel mali tabloları oluşturan bilanço ve gelir tablosunun düzenlenmesi ve sunulması esaslarını içerir

1. BİLANÇO :

a) BİLANÇO TANIMI :

Bilanço, bir işletmenin belli bir tarihte sahip olduğu varlıklar ile bu varlıkların sağladığı kaynakları gösteren mali tablodur

b) BİLANÇO DÜZENLEME KURALLARI :

Bilançonun düzenlenmesinde, mali tablolar ilkelerinde verilmiş açıklamalar esas alınır

Bilançonun aktifinde yer alan varlıklar, paraya dönüşme hızlarına göre en çok likitten en az likit değere doğru, pasifinde yer alan kaynaklar ise en kısa vadeli kaynaktan en uzun vadeli kaynağa doğru sıralanırlar

c) BİLANÇONUN BİÇİMSEL YAPISI :

İşletmeler bilançolarının bir örnekliliğini sağlayarak karşılaştırılmalarında kolaylık sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla, ek formlardaki tipleri bilançolarının düzenlenmesi ne esas alırlar (Ek Tablo 1-2).

Varlıklar, dönen ve duran olarak adlandırılan iki grupta topla-

nır. Dönen varlıklar grubunda, bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrileceği veya kullanılacağı tahmin edilen varlıklar toplanır. Duran varlıklarda ise, normal şartlar altında bir yıl içinde elden çıkarılması düşünülmeyen veya yararları bir yılda tükenmeyecek olan varlıklar yer alır

Kaynaklar, kısa ve uzun vadeli yabancı kaynaklarla özkaynaklardan oluşur. Kısa vadeli yabancı kaynaklar bir yıl içinde ödenmesi gereken; uzun vadeli yabancı kaynaklar ise bir yıldan sonra ödenecek olan borçlardan oluşur. Özkaynaklar ise işletme sahip veya ortakları tarafından işletme kişiliğine tahsis edilmiş kaynakları oluşturur.

Bilanço hesapları arasında mahsup yapılamaz. Tabloda "Diğer" başlığı altında yer alan bir kalem tutarının, ait olduğu grubun toplam tutarının % 20 sini aşması durumunda, bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir

d) BİLANÇO KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR:

Bilanço kapsamındaki kalemler, Hesap Çerçevesinde sıralama ve açıklamalar paralelinde yer alır

Ayrıntılı bilançoda yer alan kalemlerin gruplama ve sıralaması, Ek Tablo 2 de de ayrıca görüleceği üzere aşağıdaki gibidir:

AKTİF

1 DÖNEN VARLIKLAR

A HAZIR DEĞERLER

1. KASA
2. ALINAN ÇEKLER
3. BANKALAR
4. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
5. DİĞER HAZIR DEĞERLER

B MENKUL KIYMETLER

1. HİSSE SENETLERİ
2. ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI
3. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI
4. DİĞER MENKUL KIYMETLER
5. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

C TİCARİ ALACAKLAR

1. ALICILAR
2. ALACAK SENETLERİ
3. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

4. KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)
5. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
6. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
7. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
8. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŐILİĐİ (-)

D DİĞER ALACAKLAR

1. ORTAKLARDAN ALACAKLAR
2. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
3. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
4. PERSONELDEN ALACAKLAR
5. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
6. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
7. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
8. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŐILİĐİ (-)

E STOKLAR

1. İLK MADDE VE MALZEME
2. YARI MAMULLER - ÜRETİM
3. MAMULLER

4. TİCARİ MALLAR
 5. DİĞER STOKLAR
 6. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
 7. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI
- F YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MAALİYETLERİ**
1. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
 2. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTMESİ HESABI
 3. TEŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR
- G GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI**
1. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER
 2. GELİR TAHAKKUKLARI
- H DİĞER DÖNEN VARLIKLAR**
1. DEVREDEN KDV
 2. İNDİRİLECEK KDV
 3. DİĞER KDV
 4. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
 5. İŞ AVANSLARI

6. PERSONEL AVANSLARI
7. SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI
8. DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR
0. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

II DURAN VARLIKLAR

A TİCARİ ALACAKLAR

1. ALICILAR
2. ALACAK SENETLERİ
3. ALACAK.SENETLERİ REESKONTU (-)
4. KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ
5. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
6. ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

B DİĞER ALACAKLAR

1. ORTAKLARDAN ALACAKLAR
2. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
3. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
4. PERSONELDEN ALACAKLAR
5. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

6. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
7. ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŐILİĐİ (-)

C MALİ DURAN VARLIKLAR

1. BAĞLI MENKUL KIYMETLER
2. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜK-
LÜĞÜ KARŐILİĐİ (-)
3. İŞTİRAKLER
4. İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
5. İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜ-
ŐÜKLÜĐÜ KARŐILİĐİ (-)
6. BAĞLI ORTAKLIKLAR
7. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE TAAHHÜT-
LERİ (-)
8. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI
DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŐILİĐİ (-)
9. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR
10. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR DEĞER DÜ-
ŐÜKLÜĐÜ KARŐILİĐİ (-)

D MADDİ DURAN VARLIKLAR

1. ARAZİ VE ARSALAR
2. YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ

3. BİNALAR
4. TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR
5. TAŞITLAR
6. DEMİRBAŞLAR
7. DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
8. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
9. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
10. VERİLEN AVANSLAR

E MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

1. HAKLAR
2. ŞEREFİYE
3. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
4. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
5. ÖZEL MALİYETLER
6. DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
7. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
8. VERİLEN AVANSLAR

F ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

1. ARAMA GİDERLERİ
2. HAZIRLIK VE GFLİŞTİRME GİDERLERİ
3. DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
4. BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)
5. VERİLEN AVANSLAR

G GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

1. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
2. GELİR TAHAKKUKLARI

H DİĞER DURAN VARLIKLAR

1. GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV
2. DİĞER KDV
3. GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR
4. ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR
5. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR
6. DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR
7. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
8. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

PASİF

I KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

A MALİ BORÇLAR

1. BANKA KREDİLERİ
2. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
3. ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
4. UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ
5. TAHVİL ANAPARA BORÇ, TAKSİT VE FAİZLERİ
6. ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER
7. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
8. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
9. DİĞER MALİ BORÇLAR

B TİCARİ BORÇLAR

1. SATICILAR
2. BORÇ SENETLERİ
3. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
4. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

5. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

C DİĞER BORÇLAR

1. ORTAKLARA BORÇLAR
2. İŞTİRAKLERE BORÇLAR
3. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
4. PERSONELE BORÇLAR
5. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
6. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

D ALINAN AVANSLAR

E YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ

1. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ
2. YILLARA YAYGIN ENFLASYON DÜZELTME HESABI

F ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

1. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
2. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
3. VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

4. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

G BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

1. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
2. DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
3. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
4. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

H GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

1. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
2. GİDER TAHAKKUKLARI

I DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

1. HESAPLANAN KDV
2. DİĞER KDV
3. MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI
4. SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI
5. DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR

II UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

A MALİ BORÇLAR

1. BANKA KREDİLERİ
2. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
3. ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
4. ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
5. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
6. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
7. DİĞER MALİ BORÇLAR

B TİCARİ BORÇLAR

1. SATICILAR
2. BORÇ SENETLERİ
3. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
4. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
5. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

C DİĞER BORÇLAR

1. ORTAKLARA BORÇLAR
2. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

3. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
4. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
5. KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİT-
LENDİRİLMİŞ BORÇLAR
6. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

D ALINAN AVANSLAR

E BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

1. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIKLARI
2. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

**F GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER
TAHAKKUKLARI**

1. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
2. GİDER TAHAKKUKLARI

G DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

1. GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TER-
KİN EDİLEN KDV
2. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
TOPLAMI

III ÖZ KAYNAKLAR

A ÖDENMİŞ SERMAYE

1. SERMAYE
2. ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)
3. SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI
4. SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

B SERMAYE YEDEKLERİ

1. HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ
2. HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI
3. MADDİ DURAN VARLIK YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
4. İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
5. MALİYET BEDELİ ARTIŞLARI FONU
6. DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

C KAR YEDEKLERİ

1. YASAL YEDEKLER
2. STATÜ YEDEKLERİ
3. OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
4. DİĞER KAR YEDEKLERİ
5. ÖZEL FONLAR

D GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

E GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

F DÖNEM NET KARI (ZARARI)

e) BİLANÇO DİPNOTLARI

Bilançoda ek bilgi olarak aşağıdaki dipnotlar yer alır:

BİLANÇO DİPNOTLARI

1. Kayıtlı sermaye sistemini kabul etmiş bulunan ortaklıklarda kayıtlı sermaye tavanı TL.-
2. Yönetim Kurulu Başkan ve üyeleri ile genel müdür, genel koordinatör, genel müdür yardımcıları ve genel sekreter gibi üst yöneticilere:
 - a) Cari dönemde verilen her çeşit avans ve borcun toplam tutarı TL.-
 - b) Cari dönem sonundaki avans veya borcun bakiyesi TL.-
3. Aktif değerlerin toplam sigorta tutarı TL.-
4. Alacaklar için alınmış ipotek ve diğer teminatların toplam tutarı TL.-
5. Yabancı kaynaklar için verilmiş ipotek ve diğer teminatların toplam tutarı TL.-
6. Pasifte yer almayan taahhütlerin toplam tutarı TL.-

7. Kasa ve bankalardaki döviz mevcutları :

Döviz Cinsi	Miktarı	TL. Kuru	Toplam Tutar
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-

8. Yurt dışından alacaklar (avanslar dahil):

Döviz Cinsi	Miktarı	TL. Kuru	Toplam Tutar
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-

9. Yurt dışına borçlar (avanslar dahil) :

Döviz Cinsi	Miktarı	TL. Kuru	Toplam Tutar
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-

10. Tedavüldeki tahvil ve finansman bonolarından
banka garantili olanların tutarı TL.-

11. Cari ve gelecek dönemlerde yararlanılacak yatırım indiriminin toplam tutarı TL.-

12. Tedavüldeki tahvillerden hisse senedine dönüştürülebilir niteliktekilerin tutarı TL.-

13. Sermayeyi temsil eden hisse senetlerinin dökümü :

Türü	Tertibi	Adedi	Üsleri	Toplam Tutar
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-
..... TL.-

14. Cari dönemde ihraç edilmiş hisse senedi tutarı TL.-

15. İşletme sahibinin veya sermayesinin % 10 ve daha fazlasına sahip ortaklarının :

Adı	Pay oranı	Pay Tutarı
.....	 TL.-
..... TL.-
..... TL.-

16. Sermayesinin % 10 ve daha fazlasına sahip olunan iştirakler ile müessese ve bağılı ortaklıkların :

Adı	Pay oranı	Top. Sermayesi	Son Dönem Kârı	
.....		TL.-
.....	TL.-
.....	TL.-

17. Stok değerleme yöntemi

- a) Cari dönemde uygulanan yöntem TL.
- b) Önceki dönemde uygulanan yöntem TL.
- c) Varsa, cari dönemdeki yöntem değişikliğinin stoklarda meydana getirdiği artış (+) veya azalış (-) tutarı TL.

18. Cari dönemdeki maddi duran varlık hareketleri

- a) Satın alınan, imal veya inşa edilen maddi duran varlıkların maliyeti TL.
- b) Elden çıkarılan veya hurdaya ayrılan maddi duran varlıkların maliyeti TL.
- c) Cari dönemde ortaya çıkan yeniden değerlendirme artışları TL.
- Varlık maliyetlerinde (+) TL.
- Birikmiş amortismanlarda (-) TL.

19. Ana kuruluş, bağılı ortaklık ve iştiraklerin ticari alacak ve ticari borçlar içindeki payları

	Ticari Alacak	Ticari Borç
1. Ana kuruluş
2. Bağlı Ortaklık
3. İştirakler
20. Cari dönemdeki ortalama toplam personel sayısı
21. Bilanço tarihinden sonra ortaya çıkan ve açıklamayı gerektiren hususlara ilişkin bilgi		
22. Belli bir öneme sahip olan, ancak tutarları tahmin edilemeyen şarta bağlı zararlar ile her türlü şarta bağlı kazançlara ilişkin bilgi, (İşletmeyi borç altına sokacak ve dönem sonucunu etkileyebilecek hukuki ihtilafların mahiyetleri bu bölümde açıklanır)		
23. İşletmenin gayri safi kâr oranları üzerinde önemli ölçüde etkide bulunan muhasebe tahminlerinde değişikliklere ilişkin bilgi ve bunların parasal etkileri,		
24. Bankalardaki mevduatın bloke olanına ilişkin tutarlar	 TL.
25. Menkul kıymetler ve bağlı menkul kıymetler grubu içinde yer alıp işletmenin ortakları, iştirakleri ve bağlı ortaklıklar tarafından çıkarılmış bulunan menkul kıymet tutarları ve bunları çıkaran ortaklıklar	 TL.
26. İştirakler ve bağlı ortaklıklarda içsel kaynaklardan yapılan sermaye artırımını nedeniyle elde edilen bedelsiz hisse senedi tutarları	 TL.

27. Kısa ve uzun vadeli kredilerle ilgili olarak alınan kredilerin ve çıkarılmış menkul kıymetlerin (katılma intifa senedi dahil) kredi ve menkul kıymet türleri itibariyle tahakkuk etmemiş gelecek döneme ilişkin faiz borçları tutarları TL.
28. Ortaklar, iştirakler ve bağlı ortaklıklar lehine verilen garanti, taahhüt, kefalet, aval, ciro gibi yükümlülüklerin tutarı TL.
29. Mali tabloları önemli ölçüde etkileyen ya da mali tabloların açık, yorumlanabilir ve anlaşılabilir olması açısından açıklanması gerekli olan diğer hususlar
30. Bilançonun onaylanarak kesinleştiği tarih: .././....

2. GELİR TABLOSU :

a) GELİR TABLOSU TANIMI:

Gelir tablosu, işletmenin belli bir dönemde elde ettiği tüm gelirler ile aynı dönemde katlandığı bütün maliyet ve giderleri ve bunların sonucunda işletmenin elde ettiği dönem net kârını veya dönem net zararını kapsar

b) GELİR TABLOSU DÜZENLEME KURALLARI:

Gelir tablosunun düzenlenmesinde Mali Tablolar İlkelerinde verilmiş açıklamalar esas alınır Bu tablonun düzenlenmesinde esas faaliyetlerden sağlanan gelir ile süreklilik gösteren diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ayrı gösterileceği gibi, süreklilik göstermeyen olağandışı gelirler de ayrı olarak gösterilir. Buna göre, esas faaliyetler için yapılan giderler ile

sürekli gösteren diğer olağan faaliyet giderleri ve sürekli göstermeyen olağandışı giderler ayrı ayrı gösterilir

c) GELİR TABLOSUNUN BİÇİMSEL YAPISI:

İşletmeler, gelir tablolarının bir örneğini sağlayarak karşılaştırılmalarında kolaylık sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla ek formlardaki biçimde düzenlerler. (Ek Tablo 3-4)

Gelir Tablosu hesapları arasında mahsup yapılamaz. Tabloda "diğer" başlığı altında gösterilen gelir ve gider unsurlarının ait oldukları grubun toplam tutarının % 20'sini aşması halinde, bu kalem ayrı bir başlık altında ayrıca gösterilir Tutarı olmayan kalemler gelir tablosunda yer almaz.

d) GELİR TABLOSU KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR:

Gelir tablosu kapsamındaki kalemler, hesap çerçevesindeki sıralama ve açıklamalar paralelinde yer alır

Ayrıntılı gelir tablosunda yer alan kalemler Ek Tablo 4'de de ayrıca görüleceği üzere aşağıdaki gibidir

A – BRÜT SATIŞLAR

1. YURTIÇİ SATIŞLAR
2. YURTDIŞI SATIŞLAR
3. DİĞER GELİRLER

B – SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

1. SATIŞTAN İADELER (-)
2. SATIŞ İSKONTOLARI (-)
3. DİĞER İNDİRİMLER (-)

C – NET SATIŞLAR

D – SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

1. SATILAN MAMULLER MALİYETİ (-)
2. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)
3. SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)
4. DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI

E- FAALİYET GİDERLERİ (-)

1. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)
2. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)
3. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

FAALİYET KARI VEYA ZARARI

**F – DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN
GELİR VE KARLAR**

1. İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
2. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ
3. FAİZ GELİRLERİ
4. KOMİSYON GELİRLERİ
5. KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
6. MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI
7. KAMBİYO KARLARI
8. REESKONT FAİZ GELİRLERİ
9. ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI
10. FAALİYETLE İLGİLİ DİĞER GELİR VE KARLAR

**G – DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN
GİDER VE ZARARLAR (-)**

1. REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)
2. KOMİSYON GİDERLERİ
3. KARŞILIK GİDERLERİ (-)

4. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)
5. KAMBİYO ZARARLARI (-)
6. REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)
7. ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)
8. DİĞER GİDER VE ZARARLAR (-)

H – FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

1. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)
2. UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

OLAĞAN KAR VEYA ZARAR

I – OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

1. ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI
2. DEĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

J – OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)

1. ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)
2. ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)
3. DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)

DÖNEM KARI VEYA ZARARI

K DÖNEM KARI, VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)

DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

e) SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU

Gelir tablosundaki satışların maliyeti kısmı işletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamül, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini göstermek üzere ayrı bir tablo halinde düzenlenir. (Ek Tablo 5) Bu tablo, gelir tablosunun ekini oluşturur ve gelir tablosunu tamamlar.

Satışların maliyeti tablosunun ana kalemleri aşağıda açıklanmıştır:

A – Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri : Mamülün bünyesine giren mamülün temel ögesini oluşturan ve mamülün bünyesine doğrudan yüklenebilen maddelerin kullanımı bu grupta yer alır. Üretimde kullanılmayan ve satılan ilk madde ve malzemenin maliyeti, tablonun ticari faaliyete ilişkin bölümünde dikkate alınır

B – Direkt İşçilik Giderleri : Mamülü meydana getirmek için harcanan ve maliyetlere doğrudan yüklenebilen direkt işçilik giderlerini içerir.

C – Genel Üretim Giderleri : Üretim faaliyetleri ve bu faaliyetlerle ilgili olarak yapılan hizmetlere ilişkin direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik giderleri dışında kalan giderleri içerir.

D – Yarı Mamül Stoklarında Değişim : Henüz mamül haline gelmemiş fakat ilk madde ve malzeme ile işçilik ve genel üretim giderlerinden pay almış, üretim aşamasındaki maddelerin dönem başı stoku ile dönem sonu stoku arasındaki fark bu grupta yer alır.

E – Mamül Stoklarında Değişim : Direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik, genel üretim giderleri ve yarı mamul kullanım tutarlarının toplamı üretim maliyetini verir Dönem başı mamul stoku ile dönem sonu mamul stoku ve mamullerinin bir bölümünü iç tüketimde kullanan işletmelerde, söz konusu tüketim miktarının toplamı arasındaki fark "Mamül Stoklarında Değişim" tutarını oluşturur. Bu tutarın üretim maliyetine eklenmesi veya çıkarılması ile satılan mamul maliyetine ulaşılır.

İşletmenin satılan mamul maliyeti, satılan ticari mal maliyeti ve satılan hizmet maliyetinin toplamı, gelir tablosunda "Satışların Maliyeti" bölümünde yer alan tutarları ifade eder.

f) GELİR TABLOSU DİPNOTLARI :

Gelir Tablosunda ek bilgi olarak aşağıdaki açıklamalar yer alır :

1. Dönemin tüm amortisman giderleri ile itfa ve tükenme payları TL
a) Amortisman giderleri (TL)
aa) Normal amortisman giderleri (TL)
bb) Yeniden değerlemeden doğan amortisman giderleri (TL)
b) İtfa ve tükenme payları (TL)
2. Dönemin karşılık giderleri TL
3. Dönemin tüm finansman giderleri TL
a) Üretim maliyetine verilenler (TL)

b) Sabit varlıkların maliyetine verilenler (TL)
c) Doğrudan gider yazılanlar (TL)
4. Dönemin finansman giderlerinden ana kuruluş, ana ortaklık, müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerle ilgili kısmın tutarı (Toplam tutar içindeki payları % 20'yi aşanlar ayrıca gösterilecektir.) TL
5. Ana kuruluş, ana ortaklık, müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerle yapılan satışlar. (Toplam tutar içindeki payları % 20'yi aşanlar ayrıca, gösterilecektir.) TL
6. Ana kuruluş, ana ortaklık, müessese, bağlı ortaklık ve iştiraklerden alınan ve bunlara ödenen faiz, kira ve benzerleri (Toplam tutar içindeki payları % 20'yi aşanlar ayrıca gösterilecektir.) TL
7. Yönetim kurulu başkan ve üyeleriyle genel müdür, genel koordinatör, genel müdür yardımcıları gibi üst yöneticilere cari dönemde sağlanan ücret ve benzeri menfaatlerin toplam tutarı TL
8. Amortisman hesaplama yöntemleri ile bu yöntemlerde yapılan değişikliklerin dönemin amortisman giderlerinde meydana getirdiği artış (+) veya azalış (-) TL
9. "Maliyet hesaplama sistemleri (safha veya sipariş) ve stok değerlendirme yöntemleri (ağırlıklı ortalama maliyet, ilk giren ilk çıkar hareketli ortalama maliyet vs.. gibi)"	

10. Varsa, tamamen veya kısmen fiili stok sayımı yapılamamasının gerekçeleri
11. Yurtiçi ve yurtdışı satışlar hesap kalemi içinde yeralan yan ürün, hurda, döküntü gibi maddelerin satışları ile hizmet satışlarının ayrı ayrı toplamalarının brüt satışların yüzde yirmisini aşması halinde bu madde ve hizmetlere ilişkin tutarları TL
12. Önceki döneme ilişkin gelir ve giderler ile önceki döneme ait gider ve zararların tutarlarını ve kaynakları gösteren açıklayıcı not
13. Adi ve imtiyazlı hisse senetleri için ayrı ayrı gösterilmek koşuluyla, hisse başına kâr ve kâr payı oranları

B – DİĞER MALİ TABLOLARIN DÜZENLENMESİ VE SUNULMASI :

Bu bölüm diğer mali tabloları oluşturan fon akım tabloları, kâr dağıtım tablosu ile özkaynaklar değişim tablosunun düzenlenmesi ve sunulması esaslarını içerir

1. FON AKIM TABLOLARI

Bu bölüm belirli bir dönemde bir işletmenin faaliyetlerini finanse etmek için sağladığı kaynakları ve bu kaynakların kullanıldığı yerleri özetleyen, finansal durumdaki değişimleri açıklayan fon akım tablolarının düzenlenme ve sunulma esaslarını içerir

a) TANIMLAR :

Fon akım tablolarında kullanılan fon kavramı; tüm finansal araçlar anlamında veya net işletme (çalışma) sermayesi anlamında ya da para ve para benzerleri anlamında kullanılır. Fon kavramının içeriğine göre fon akım tabloları;

i) Fon Akım Tablosu,

ii) Nakit Akım Tablosu,

iii) Net İşletme (Çalışma) Sermayesindeki Değişim Tablosu, olarak ifade edilir.

— **Fon Akım Tablosu :** işletmenin, belirli bir hesap döneminde sağladığı fon kaynaklarını ve bunların kullanım yerlerini gösteren tablodur. Bu tabloda, fon kavramı tüm finansal araçları kapsar.

— **Nakit Akım Tablosu :** İşletmenin belirli bir hesap dönemi içinde ortaya çıkan nakit akışlarını, kaynakları ve kullanım yerleri bakımından gösteren tablodur. Bu tabloda fon kavramı, kasa mevcudu ve bankadaki mevduatları kapsar.

— **Net İşletme (Çalışma) Sermayesindeki Değişim Tablosu:** İşletmenin belirli bir hesap döneminde, net işletme sermayesinin kaynaklarını ve kullanım yerlerini gösteren tablodur. Bu tabloda, fon kavramı dönen varlıklar ile kısa vadeli yabancı kaynaklar farkını belirten net işletme (çalışma) sermayesini kapsar.

b) KAPSAM:

Bu bölümün kapsamı; fon akım tablosunun ve nakit akım tab

losunun, fon kaynak ve kullanım yerlerinin belirlenmesi ve sunulması ile sınırlıdır

c) FON AKIM TABLOLARININ DÜZENLENME AMACI:

Fon akım tablolarının düzenlenme amacı, bir işletmenin yatırım ve finansman faaliyetlerini ve dönem içindeki finansal durumdaki değişikliklerini kapsayan bilgilerin, mali tablo kullanıcılarına sunulmasıdır. Tablolar, işletmenin nakit veya işletme (çalışma) sermayesini doğrudan etkileyen finansman ve yatırım faaliyetlerinin bütün önemli yönlerini açıklayarak;

i) İşletmenin dönem boyunca faaliyetlerden sağladığı fonları, yatırım ve finansman faaliyetlerini özetler;

ii) Dönem boyunca finansal durumda meydana gelen değişiklikleri açıklar.

d) FON AKIM TABLOLARI DÜZENLEME KURALLARI:

i) Fon akım tabloları, temel mali tablolar ile birlikte sunulur. Bu tablolar, gelir tablosunun sunulduğu her dönem için, cari dönem ve önceki dönem verilerini içerecek biçimde düzenlenir.

ii) Fon akım tabloları düzenlenirken fon kavramının hangi anlamda kullanıldığı açıkça belirtilir.

iii) Fon akım tablolarında, olağan faaliyetlerden sağlanan veya faaliyetlerde kullanılan fonlar, diğer fon kaynak ve kullanım yerlerinden ayrı başlıklar altında sunulur. Böylece işletmenin fon yaratma gücünün ne olduğu veya faaliyetlerinde ne ölçüde fon kullanıldığı ortaya konulur.

iv) İşletmenin normal olağan faaliyetleri dışında kalan ola-

ğandışı işlemlerden elde edilen fonlar veya kullanılan fonlar, fon akım tablosunda; önemli tutarlarda olmaları durumunda olağan faaliyetlerden sağlanan veya kullanılan fondan ayrı bir başlık altında sunulur.

v) Bazı finansal işlemler, bir tür varlığın diğer bir varlık türüyle değiştirilmesi biçiminde ortaya çıkar. Böyle bir durum işletmenin finansman ve yatırım faaliyetinin bir parçası olduğu için, fon akım tablolarında yer alır. Bu tür işleme örnek olarak, tahvil borcuna karşılık hisse senedi verilmesi gösterilebilir.

vi) Fon akım tablolarından amaçlanan yararın sağlanabilmesi için her türlü işlemin finansman ve yatırım yönleri ayrı ayrı açıklanır. Örneğin, bir duran varlığın satın alınmasından doğan fon çıkışları ayrı, satılmasından doğan fon girişleri ayrı ayrı açıklanır veya bir tahvil ihraç edilerek bir varlık alınmışsa; ihraç edilen tahviller ayrı, satın alınan varlıklar ayrı açıklanır.

vii) Her işletme veya işletmeler topluluğu, içinde buldukları koşullara göre fon akım tablolarını en fazla bilgiyi içerecek biçimde düzenler.

Fon akım tablosu, net yönteme göre düzenlenir ve olağan kârdan başlanıp, dönem içinde fon hareketine neden olmayan gelir ve giderlere ait bilgiler verilerek düzeltmeler yapılır,

Nakit akım tablosu ise, brüt yönteme göre düzenlenir ve dönem içinde fon sağlayan gelirler ayrı, fon hareketine neden olan maliyet ve gider unsurları ayrı gösterilir.

viii) Fon hareketine neden olmayan, yalnızca hesaplar arasın-

da yapılan aktarmalar dolayısıyla hareket gösteren hesaplar fon akım tablolarında yer almaz. Örnek; değer artış fonlarının veya yedeklerin ödenmiş sermayeye eklenmesi gibi.

e) FON AKIM TABLOLARININ BİÇİMSEL YAPISI :

İşletmeler, fon akım tablolarının bir örnekliğini sağlayarak karşılaştırmalarda kolaylık sağlamak ve anlam birliği oluşturmak amacıyla, ek formlardaki biçimde düzenlerler. (Ek Tablo 6-7)

f) FON AKIM TABLOLARINDA YER ALAN KALEMLERE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR :

FON AKIM TABLOSU :

A) FON KAYNAKLARI

1. Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar: Bu başlıkta işletmenin olağan faaliyetlerinden sağlanan net kaynak tutarı gösterilir.

Bu kalemin hesaplanmasında, gelir tablosundaki olağan kâr bir fon kaynağı olarak dikkate alınır Bu tutara, kârın oluşumuna etki eden ancak, gerçek anlamda bir fon hareketi sağlamayan giderler eklenir, fon hareketi sağlamayan gelirler ise indirilir.

Fon çıkışı gerektirmediği için eklenmesi gereken giderler; amortismanlar, karşılıklar ve gelecek aylara ait giderlerin döneme ilişkin paylarıdır. Olağan kârı olumlu etkilemekle birlikte, fon girişi sağlamayan gelecek aylara ait gelirlerin bu döneme ilişkin payları ve konusu kalmayan karşılıklar bu kârdan indirilir.

2. Olağandışı Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar: Bu grupta, işletmenin süreklilik göstermeyen olağandışı işlemlerinden dolayı sağladığı net fon tutarı gösterilir

Olağandışı gelir ve kârlar ile olağandışı gider ve zararlar arasındaki pozitif farkı gösteren olağandışı kâra, fon çıkışı gerek tirmeyen kalemler eklenir ve fon girişi sağlamayan kalemler bu kârdan indirilir.

Duran varlık satışlarından sağlanan kaynağın satış tutarı üzerinden fon akım tablosunda yer alması gerektiğinden, olağandışı gelir ve kârlara kaydedilen duran varlık satış kârı veya zararının gerekli düzeltmeyi yapmak üzere, olağandışı kâra; duran varlık satış zararı eklenir ve duran varlık satış kârı ise indirilir.

3. Dönen Varlıklar Tutarındaki Azalışlar: Dönen varlıkların brüt tutarlarında ortaya çıkan azalışları ifade eder

4. Duran Varlıklar Tutarındaki Azalışlar: Duran varlıkların tutarındaki azalışlar da bir fon kaynağıdır. Duran varlık satışından sağlanan kaynaklar satış tutarı üzerinden tabloda gösterilir.

5. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlar: Bilançolardaki borç ve gider karşılıkları dışında, kısa vadeli yabancı kaynak kalemlerindeki artışları gösterir.

6. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki artışlar: İşletmenin bilançoda yer alan borç ve gider karşılıkları dışında, uzun vadeli yabancı kaynak artışlarını ifade eder

7. Sermaye Artırımı: İşletmenin sermayesinde dış kaynaklardan sağlanan artış tutarlarını ifade eder

8. Hisse Senetleri İhraç Primleri: Cari dönemle ilgili ihraç primi tutarları da bir fon kaynağıdır

B – FON KULLANIMLARI :

1. Faaliyetlerle İlgili Fon Kullanımı: İşletmenin dönem faaliyetini zararlarla kapatması halinde bu zarar tutarı bir kaynak kullanımınıdır

Fon çıkışı gerektirmeyen giderler, olağan zararı azaltır. Buna karşılık, fon girişi sağlamayan gelirler, olağan zararı artırır. Bu ekleme ve indirimler sonucunda pozitif bir tutarın ortaya çıkması durumunda; söz konusu tutar, fon kaynağı olarak dikkate alınır.

2. Olağandışı Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar: Olağandışı gelir ve kârlar ile olağandışı gider ve zararlar arasındaki negatif fark, olağandışı zararı ifade eder. Bu olağandışı zarara, fon çıkışı gerektirmeyen kalemlerin eklenmesi ve fon girişi sağlamayan kalemlerin indirilmesi sonucunda bulunan negatif fark, olağandışı faaliyetlerle ilgili fon kullanımınıdır. Bu farkın pozitif bir tutar olması durumunda, fon kaynağı olarak dikkate alınması gerekir.

3. Ödenen Vergi Ve Benzerleri: Bir önceki dönem kârından ödenen kurumlar ve gelir vergileri ile diğer kesinti kalemlerini gösterir.

4. Ödenen Temettüleri: Bir önceki dönem kârından pay sahiplerine ve diğer kişilere ödenen temettüleri ve yedeklerden dağıtılan temettüleri ifade eder.

5. Dönen Varlıkların Tutarındaki Artışlar: İşletmenin dö-

nen varlıklarının brüt tutarlarında meydana gelen artışları ifade eder.

6. Duran Varlıkların Tutarındaki Artışlar: Yeniden değerlemeden kaynaklananlar dışında, duran varlıkların brüt tutarında, ortaya çıkan artışları içerir

7. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar: İşletmenin borç ve gider karşılıkları dışında, kısa vadeli yabancı kaynak kalemlerindeki azalışları ifade eder.

8. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar: İşletmenin borç ve gider karşılıkları dışındaki, uzun vadeli yabancı kaynaklarında ortaya çıkan azalışları ifade eder

9. Sermayedeki Azalış: İlgili mevzuat uyarınca sermayede yapılan indirim tutarlarını ifade eder

2 – NAKİT AKIM TABLOSU :

Bir işletmede belli bir dönemde oluşan nakit akışını açıklayan tablo olan nakit akım tablosunun ana kalemleri aşağıda açıklanmıştır Bu hesap kalemleri değerlendirilirken amortismanlar, karşılıklar, reeskontlar, vazgeçilen alacaklar, önceki dönem gelir, kâr, gider ve zararları gibi nakit giriş veya çıkışını gerektirmeyen tutarların dikkate alınması gerekir

A – Dönem Başı Nakit Mevcudu :

İşletmenin dönem başında kasa ve bankalarda bulunan nakit mevcudunu ifade eder. Herhangi bir vade taşımayan ve ibraz edildiklerinde tahsili mümkün bulunan çekler, nakit mevcudu içinde değerlendirilir.

B – Dönem içi Nakit Girişleri :

1. Satışlardan Elde Edilen Nakit: İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili mal ve hizmet satışlarından sağlanan nakit girişlerini gösterir. Bu tutarın bulunmasında, net satış hasılatına satışlardan doğan alacaklardaki azalışlar eklenir, artışlar ise indirilir.

2. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlardan Dolayı Sağlanan Nakit: Gelir tablosunda diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar olarak tanımlanan kalemlerde sağlanan nakit girişleri bu grupta yer alır. Bu tutarın bulunabilmesi için, diğer faaliyetlerden olağan gelir ve kârlar olarak tanımlanan kalemler toplamından henüz nakit girişi sağlamayan ve tahakkuk esasına göre doğmuş bulunan gelirler ile daha önceki dönemlerde peşin tahsil edilmiş olup da bu döneme yansıyan gelecek aylara ait gelirler hesabındaki azalışlar indirilir. Ayrıca konusu kalmayan karşılıklar gibi nakit girişi sağlamayan kalemler toplamdan çıkarılır.

3. Olağandışı Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit: Gelir tablosunda olağandışı gelir ve kâr kalemleri olarak tanımlanan faaliyetlerden sağlanan nakit girişlerini içerir. Bu tutarın bulunmasında, toplamdan tahakkuk esasına göre doğmuş henüz tahsil edilmemiş gelirler ile önceki dönemlerde tahsil edilip bu döneme yansıyan tutarlar veya hiçbir zaman nakit hareketi doğurmayacak kalemler indirilir.

4. Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit: Esas faaliyet konusunu ilgilendiren mal ve hizmet alımlarından doğan ticari borçlar dışında kalan, kısa vadeli borçlanmalar nedeniyle sağlanan nakit girişlerini ifa-

de eder. Bunlardan men-kul kıymet ihracı nedeniyle sağlanan nakit girişleri, banka kredileri ve diğer kısa vadeli yabancı kaynak artışları ayrı ayrı gösterilir

5. Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit: Esas faaliyet konusunu ilgilendiren mal ve hizmet alımlarından doğan ticari borçlanmalar dışında kalan uzun vadeli borçlanmalardan kaynaklanan nakit girişlerini gösterir. Uzun vadeli menkul kıymet ihracı nedeniyle ortaya çıkan nakit girişleri ile alınan krediler ve diğer uzun vadeli yabancı kaynak artışları ayrı ayrı gösterilir

6. Sermaye Artırımından Sağlanan Nakit: Sermaye artırımını nedeniyle sağlanan nakit bu grupta yer alır

7. Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit: Hisse senedi ihraç primlerinden sağlanan nakit içerir.

8. Diğer Nakit Girişleri: Menkul kıymetlerde, esas faaliyet konusu satışlardan kaynaklananlar dışındaki alacaklarda, diğer dönen varlıklarda ve duran varlıklarda azalışlar gibi nakit girişi sağlayan unsurları içerir.

C – Dönem İçi Nakit Çıkışları :

1. Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları: Maliyetten kaynaklanan nakit çıkışına ulaşılabilmesi için; satışların maliyeti ile stoklardaki artışların ve alımlardan doğan borçlardaki azalışların toplanması ve bu tutardan amortisman gibi nakit çıkışını gerektirmeyen giderler ile esas faaliyet konusunu ilgilendiren alımlar nedeniyle ortaya çıkan borçlardaki artışların ve stoklardaki azalışların indirilmesi gerekir

2. Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları: Araştırma ve geliştirme giderleri, pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile genel yönetim giderleri nedeniyle yapılan nakit çıkışlarını ifade eder. Amortismanlar ve karşılıklar gibi nakit çıkışı gerektirmeyen kalemler ile tahakkuk esasına göre doğmuş ancak henüz ödenmemiş giderler ve geçmiş dönemlerde ödenmiş gelecek aylara ait giderlerin bu döneme ilişkin payları faaliyet giderlerinin altında bir indirim kalemi olarak yer alır

3. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlara İlişkin Nakit Çıkışları: Diğer faaliyetlerle ilgili olağan gider ve zararlar nedeniyle yapılan ödemeleri içerir. Bu tutarın bulunmasında, diğer faaliyetlerden olağan gider ve zararlardan amortisman, karşılıklar ve nakit çıkışı gerektirmeyen diğer gider ve zararlar ve tahakkuku yapılmış ancak henüz ödenmemiş veya geçmiş dönemlerde peşin ödenmiş gelecek aylara ait giderlerin bu döneme ilişkin payları indirilir.

4. Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışı: Maliyetlere yüklenemeyen finansman giderlerinden dolayı ortaya çıkan nakit çıkışını ifade eder

5. Olağandışı Gider ve Zararlardan Dolayı Nakit Çıkışı: Gelir tablosunda olağandışı gider ve zarar kalemleri olarak tanımlanan faaliyetlerden kaynaklanan nakit çıkışlarını ifade eder.

6. Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları: Duran varlık yatırımları nedeniyle yapılan nakit harcama tutarlarını içerir

7. Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri: Bilançonun, faaliyet nedeniyle ortaya çıkan ticari borçlanmalar dışındaki

kısa vadeli yabancı kaynak kalemlerinde ödemeler sonucu ortaya çıkan azalmaları ifade eder Menkul kıymetler anapara ödemeleri, alınan kredilerin anapara ödemeleri ve diğer ödemeler ayrı ayrı gösterilir Vergi ve temettü ödemeleri bu başlıkta gösterilmez.

8. Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri: Bilançoda yer alan faaliyet nedeniyle ortaya çıkan ticari borçlanmalar dışındaki uzun vadeli yabancı kaynak ödemeleri sonucu meydana gelen azalmalar, bu grupta yer alır. Menkul kıymetler anapara ödemeleri, alınan krediler anapara ödemeleri ve diğer ödemeler ayrı ayrı gösterilir

9. Ödenen Vergi ve Benzerleri: Dönem içinde ödenen kurumlar ve gelir vergileri ile diğer kesinti kalemlerini içerir.

10. Ödenen Temettüleri: Dönem içindeki temettü ödemeleri nedeniyle ortaya çıkan nakit çıkışlarını içerir

11. Diğer Nakit Çıkışları: Menkul kıymetlerde, satışlardan doğanlar hariç olmak üzere alacaklarda ve diğer dönen varlıklarda ortaya çıkan artışlar nedeniyle nakit çıkışına yol açan unsurları ifade eder.

D – Dönem Sonu Nakit Mevcudu:

İşletmenin dönem sonunda kasa ve bankalarda bulunan nakit mevcudunu ifade eder. Herhangi bir vade taşımayan, ibraz edildiklerinde tahsili mümkün bulunan çekler nakit mevcudu içinde yer alır.

E – Nakit Artış veya Azalışı:

İşletmenin dönem içi nakit girişleri ile dönem içi nakit çıkış-

ları arasındaki fark nakit artış veya azalışlarını gösterirDiğer bir anlatımla dönem içi nakit girişlerinin, dönem içi nakit çıkışlarından fazla olması durumunda aradaki fark nakit artışı nı; az olması durumunda ise nakit azalışını ifade ederDönem sonu nakit mevcudu ile dönem başı nakit mevcudu arasındaki fark, nakit artış veya azalışını gösterir

3- KAR DAĞITIM TABLOSU

a) TANIM :

Kar dağıtım tablosu, işletmenin dönem kârının dağıtım biçimini gösteren tablodur.

b) AMAÇ:

Kâr dağıtım tablolarının düzenlenme amacı, özellikle sermaye şirketlerinde dönem kârından, ödenecek vergilerin, ayrılan yedeklerin ve ortaklara dağıtılacak kâr paylarının açıkça gösterilmesi ve şirketlerin hisse başına kâr ile hisse başına temettü tutarının hesaplanmasıdır

c) KAR DAĞITIM TABLOSUNUN DÜZENLENME KURALLARI :

i) Kâr dağıtım tablosu; dönem kârından yapılan dağıtımla yedeklerden yapılan dağıtımı, ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir.

ii) Kâr dağıtım tablosunda; ödenecek vergiler ve yasal yükümlülükler, ortaklara ödenecek 1. ve 2. temettüler, ayrılan 1. tertip ve 2. tertip yasal yedeklerle statü yedekleri, olağanüstü yedekler ve kârdan ayrılan özel fonlar açıkça gösterilir

iii) Dönem kârının dağıtımında; imtiyazlı payların bulunması halinde, imtiyazlı ve adi hisse senetlerine ödenen kâr payları, tabloda belirtilen bölümlerinde ayrı ayrı gösterilir

iv) Katılma intifa senedi, kâra iştirakli tahvil ile kâr ve zarar ortaklığı belgesi ihraç edilmesi nedeniyle, bu senet sahiplerine mevzuat hükümleri çerçevesinde ödenen paylar, kâr dağıtım tablosunda ayrıca gösterilir

d) KAR DAĞITIM TABLOSUNUN BİÇİMSEL YAPISI :

Kar dağıtım tablosu ek formda sunulan biçimde önceki dönem ve cari dönem verilerini içerecek şekilde düzenlenir (Ek Tablo 8).

e) KAR DAĞITIM TABLOSU KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR :

A – DÖNEM KARININ DAĞITIMI :

Bu bölümde dönem kârının dağıtımı yer alır

1. Dönem Kârı: Gelir tablosunda vergi ve yasal yükümlülüklerden önceki kârdır.

2. Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler: Dönem kârı üzerinden hesaplanan vergi ve diğer yasal yükümlülükleri kapsar.

3. Geçmiş Yıllar Zararı: Zararla kapanmış geçmiş faaliyet dönemlerinden gelen zararları ifade eder.

4. Birinci Tertip Yasal Yedek Akçe: Türk Ticaret Kanunu uyarınca ayrılması gereken % 5 birinci tertip kanuni yedek akçeyi ifade eder.

5. İşletmede Bırakılması ve Tasarrufu Zorunlu Yasal Fonlar: Mevzuat gereği dönem kârından işletmede alıkonacak ihtiyat veya karşılıklar ile finansman fonu ve yenileme fonu gibi işletmenin mali yapısını güçlendirmek amacıyla oluşturulan fonlar.

6. Ortaklara Birinci Temettü: İşletmenin ödenmiş sermayesi üzerinden ilgili yasa hükmü ve ana sözleşmesi gereği ortaklarına dağıtacağı birinci tertip temettüdür

7. Personele Temettü: Genel kurul kararıyla personele dağıtılacak temettüdür.

8. Yönetim Kuruluna Temettü: Genel kurul kararıyla yönetim kurulu üyelerine dağıtılması kararlaştırılan temettüyü kapsar.

9. Ortaklara İkinci Temettü: Genel kurul kararıyla ortaklara dağıtılması kararlaştırılan ikinci tertip temettüdür

10. İkinci Tertip Yasal Yedek Akçe: Türk Ticaret Kanunundaki ilgili hüküm uyarınca ortaklara % 5 birinci temettü hariç, kalan kârın dağıtılması kararlaştırılmış kısmının onda biridir.

11. Statü Yedekleri: Ana sözleşme uyarınca ayrılması gereken yedekleri kapsar.

12. Olağanüstü Yedekler (Dağıtılmamış Kârlar): İşletmede olağanüstü durumlar dikkate alınarak bırakılan yedek veya geçmiş dönemle ilgili dağıtım konusu yapılmayan kârları ifade eder.

13. Diğer Yedekler: Genel Kurul kararıyla ayrılan diğer yedeklerdir.

14. Özel Fonlar: Çeşitli mevzuat hükümleri gereği işletme-
de bırakılan fonlardır

B – YEDEKLERDEN DAĞITIM :

Bu bölümde geçmiş yıllarda ayrılmış yedek ve dağıtılmamış kârlardan yapılan dağıtım yer alır

1. Dağıtılan Yedekler: Geçmiş yıllarda ayrılmış ve bu dönem dağıtılan yedekleri kapsar

2. II. Tertip Yasal Yedekler: Dağıtılacak yedek ve geçmiş yıl kârlarının onda birini ifade eder

3. Ortaklara Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan ortaklara ödenecek kısmı kapsar

4. Personele Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan personele ödenecek kısmı kapsar

5. Yönetim Kuruluna Pay: Dağıtılan yedek ve dağıtılmamış kârlardan yönetim kuruluna ödenecek kısmı kapsar

C – HİSSE BAŞINA KAR :

Dağıtım konusu kârdan hisse başına düşen pay burada yer alır.

D – HİSSE BAŞINA TEMETTÜ :

Dağıtılan kârdan pay alanlara düşen kısım burada yer alır

4- ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİMTABLOSU

a) TANIM:

Özkaynaklar değişim tablosu; ilgili dönemde öz kaynak kalemlerinde meydana gelen artış veya azalışları bir bütün olarak gösteren tablodur.

b) AMAÇ:

Özkaynaklar değişim tablosunun düzenleniş amacı özellikle sermaye şirketlerinde dönem içinde özkaynak kalemlerinde meydana gelen değişmelerin topluca gösterilmesini sağlamaktır.

c) ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİMTABLOSUNUN DÜZENLENME KURALLARI

1. Özkaynaklar Değişim Tablosu cari dönem ve önceki dönem verilerini içerecek biçimde sunulur,
2. Tablo; Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, kâr yedekleri ve geçmiş dönemler kârı(zararı) ve dönem net kârı (zarar) kalemlerinin herbirinin dönem başı tutarını, dönem içinde kalemlerde meydana gelen azalışları, artışları ve dönem sonu kalanını ayrı ayrı gösterecek biçimde düzenlenir

d) ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİMTABLOSUNUN BİÇİMSEL YAPISI

Özkaynaklar değişim tablosu önceki dönem ve cari dönem verilerini içerecek şekilde Ek Tablo 9'da görüldüğü gibi düzenlenir. Anlaşılabilirliği sağlamak bakımından tablo sayısal örnek uygulama ile sunulmuştur. Satırlarda yer alan yatay

kalemler işletmede özkaynak kalemlerini etkileyen olayların niteliğine göre değişiklik gösterebilir.

**e) ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİMTABLOSU
KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR**

1. Ödenmiş sermaye, sermaye yedekleri, (her bir kalemi ayrı ayrı görülebilecek biçimde) kâr yedekleri (her bir kalemi ayrı ayrı görülecek biçimde), geçmiş dönemler kârı (zararı), dönem net kârı (zararı) ve özkaynaklar toplamı için tabloda birer sütun açılır ve her kalemin hareketi bu sütun içinde izlenir. Özkaynak kalemlerini artıran işlemler artı, azaltan işlemler ise parantez içinde gösterilerek eksi olarak dikkate alınır.

2. Özkaynak kalemlerindeki artışlar ve azalışları yatay kalemlerde belirtilerek ait olduğu kalemin sütununa ve özkaynaklar toplamı sütununa yazılarak karşılaştırılabilirliği sağlamak bakımından önceki dönem hareketleri, cari dönem hareketlerine ilave olarak ayrı bir bölüm şeklinde gösterilir.

TABLODA YER ALAN ÖRNEĞİN AÇIKLANMASI:

ÖNCEKİ DÖNEM :

i) 31 Aralık 1988 Kalanı: Bu sırada; özkaynak kalemlerinin o dönem başındaki kalan tutarları gösterilir. Örnekte 1989 yılı dönem başında öz kaynak toplamının dağılımı şöyledir:

Ödenmiş Sermaye	11.250 TL.
M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları	4.677 TL.
İştirak Yeniden Değerleme Artışları	703 TL.
Yasal Yedekler	2.062 TL.
Olağanüstü Yedekler	7.606 TL.
Dönem Net Kârı veya zararı	<u>+ 18.315 TL.</u>
Özkaynak Toplamı	44.613 TL.

ii) Kâr Dağıtımı:

Bir önceki dönem kârının dağıtımı bu bölümde yer alır. Kâr-dan yedeklere aktarılan ve temettü olarak dağıtılan tutarlar ayrı ayrı gösterilir. Sayısal örnekte, bir önceki dönemin net dönem kârı 18.315 TL. dir.

"Bunun dağılımı şöyle olmuştur:

– Yasal yedeklere aktarılan	2412
– Olağanüstü yedeklere aktarılan	<u>6524</u>
	8936
Dağıtılan temettü	<u>9379</u>
	18315

Yedeklere devredilen tutarlar, yedek akçeleri artırdığından bu sütunlarda artı olarak gösterilmiştir. Kâr dağıtım tutarı ise dö

nem net kârı (zararı) sütununda parantez içinde (9379TL. temettü olarak dağıtılan, 8936TL. yedeklere aktarılan) gösterilmiştir."

iii) Hisse Senedi İhraç Primleri: Bu sırada, dönem içinde hisse senedi ihracından dolayı sağlanan primler gösterilir Sayısal örnekte; önceki dönemde hisse senedi ihracından sağlanan prim 204 TL. olduğundan, bu tutar hisse senedi ihraç primleri sütununda gösterilmiştir.

iv) Ödenmiş Sermaye Artışı: İlgili dönemde, ödenmiş sermayedeki artışlar bu kısımda gösterilir Ödenmiş sermayedeki artışlardan nakden olanlar ve yeniden değerlendirme artışlarından veya diğer yedek ve fonlardan aktarılanlar ayrı ayrı gösterilir.

Sayısal örnekte; ilgili dönemde ödenmiş sermayedeki artış aşağıdaki gibi gerçekleştirilmiştir.

— Nakden: 4.500 TL. Bu tutar hem ödenmiş sermaye tutarında hem de öz kaynaklar toplamı sütununda yer almıştır

— Yeniden Değerleme Artışlarından aktarılan : 4.500TL.

— Bu tutar ödenmiş sermaye bölümünde artı olarak, maddi duran varlıklar yeniden değerlendirme artışları sütununda eksi olarak yer almıştır. Yeniden değerlendirme artışlarından aktarılan tutar, bir özkaynak kaleminden diğerine aktarıldığı için, öz kaynak toplamını değiştirmemiş, bu nedenle toplam sütununda yer almamıştır.

v) Maddi Duran Varlık Satış Kârları:

Bu satırda, maddi duran varlık satış kârlarının özkaynak kalemlerine ilave edilmesinin etkileri gösterilir.

vi) 1989 Yılı Yeniden Değerleme Artışları (Net)

Bu başlıkta ilgili dönemde yapılan yeniden değerlendirilmeden ortaya çıkan net değer artışları gösterilir

vii) 1989 Dönem Net Kârı: Bu satırda ilgili dönemin net kârı(zararı) yer alır Bu tutar dönem net kârı (zararı) sütununa ve özkaynaklar toplamı sütununa kaydedilir.

viii) 31 Aralık 1989 Kalanı: İlgili dönemin dönem başı kalanına hesapda meydana gelen artışlar ilave edilip, azalışlar çıkarıldığında bulunan tutardır Bu tutar cari dönemin dönem başı kalanını ifade eder Özkaynak kalemlerinin herbiri için de hesaplama ayrı ayrı yapılır

Sayısal örnekte önceki dönem verilerinde ödenmiş sermayenin dönem başı kalanı 11.250 TL., dönem içi artışları (4.500 + 4.500 + 2.250= 11.250) dönem sonu kalanı 22.500 TL.'dir. Bu tutar cari dönemin dönem başı kalanı olmuştur. Maddi duran varlık yeniden değerlendirme artışları ise; dönem başı kalanı 4.677 TL., dönem içi artışlar 7.425 TL., azalışları (4.500) olduğundan önceki dönem sonu kalanı (cari dönem başı kalanı) 7.602 TL. olmuştur.

CARİ DÖNEM:

Bu bölümde içinde bulunan cari dönemdeki özkaynak hareketleri yer alır. İşlemler önceki dönem verilerinde açıklandığı gibi olur.

Sayısal Örnekte dönem içi işlemler aşağıdaki gibi gerçekleştirilmiştir.

— Bir önceki dönem net kârından 19.100 TL. temettü olarak

dağıtılmış; 3.727 TL. yasal yedekler, 15.315 TL. olağanüstü yedeklere devredilmiştir.

— Dönem içi hisse senedi ihraç primleri 188 TL. olmuştur.

— İştiraklerin maddi duran varlık satış kârlarını sermayeye ilavesinden dolayı edinilen bedelsiz hisse senetleri 119 TL.'dir (Bu tutar iştirakler hesabını artırırken özkaynak grubundaki özel fonları artırmıştır).

— Şirketin maddi duran varlık satış kârlarını sabit kıymetleri yenileme fonuna ilave etmesinden ortaya çıkan fon 8.080 TL.'dir.

— Ödenmiş Sermaye artışı; nakden 13.922 TL., yeniden değerlendirme artışlarından aktarılan 9.000 TL., özel fonlardan aktarılan 9.000 TL. olmuştur.

— 1990 yılı yeniden değerlendirme artışları maddi duran varlıklarda 16.897 TL., iştiraklerde 771 TL. toplam 17.668 TL. olarak gerçekleşmiştir.

— 1990 yılı dönem net kârı (zararı) 40.523 TL. olmuştur.

31 Aralık 1990 dönem sonu kalanı; 31 Aralık 1989 kalanına dönem içi artışlar eklenerek, azalışlar çıkartılarak bulunmuştur özkaynakların dönem sonu tutarı 151.158 TL.'dir. Bu tutar 31 Aralık 1990 bilançosunda yer alan özkaynak toplamıdır.

EK TABLO -1**İŞLETME ÖZET BİLANÇO TİPİ**
(.....TL.)***AKTİF (VARLIKLAR)****PASİF (KAYNAKLAR)**

	Önceki Dönem		Cari Dönem			Önceki Dönem		Cari Dönem	
I -DÖNEM VARLIKLAR					I -KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
A-Hazır Değerler					A-Mali Borçlar				
B-Menkul Kıymetler					B-Ticari Borçlar				
1-Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					1-Borç Senetleri Reeskontu(-)				
C-Ticari Alacaklar					C-Diğer Borçlar				
1-Alacak Senetleri Reeskontu(-)					1-Borç Senetleri Reeskontu(-)				
2-Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)					D-Alınan Avanslar				
D-Diğer Alacaklar					E- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri				
1-Alacak Senetleri Reeskontu(-)					F- Ödenecek Vergi ve Yükümlülükler				
2-Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)					G-Borç ve Gider Karşılıkları				
E- Stoklar					1-Dönem Karı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları				
1-Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					2-Dönem Karının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri(-)				
2-Verilen Sipariş Avansları					3-Kıdem Tazminatı Karşılığı				
F- Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri					4-Diğer Borç ve Gider Karşılıkları				
G- Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Taahhukları					H-Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Taahhukları				
H- Diğer Dönen Varlıklar					I-Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar				
DÖNEM VARLIKLAR TOPLAMI					KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI				
II -DURAN VARLIKLAR					II -UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
A-Ticari Alacak					A-Mali Borçlar				
1-Alacak Senetleri Reeskontu(-)					B-Ticari Borçlar				
2-Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)					1-Borç Senetleri Reeskontu(-)				
B-Diğer Alacaklar					C-Diğer Borçlar				
1-Alacak Senetleri Reeskontu(-)					1-Borç Senetleri Reeskontu(-)				
2-Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı(-)					D-Alınan Avanslar				
C-Mali Duran Varlıklar					E- Borç ve Gider Karşılıkları				
1-Bağlı Menkul Kıymetler					1-Kıdem Tazminatı Karşılıkları				
2-Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					2-Diğer Borç ve Gider Karşılıkları				
3-İştirakler					F-Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Taahhukları				
4-İştiraklere Sermaye Taahhütleri(-)					G-Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar				
5-İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)									
6-Bağlı Ortaklıklar									

7-Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri(-)					UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI					
8-Bağlı Ortaklıklara Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					III -ÖZ KAYNAKLAR					
9-Diğer Mali Duran Varlıklar					A-Ödenmiş Sermaye					
10-Diğer Mali Duran Varlıklar Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					1-Sermaye					
D-Maddi Duran Varlıklar					2-Ödenmemiş Sermaye(-)					
1-Maddi Duran Varlıklar (Brüt)					3-Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farkları					
2-Birikmiş Amortismanlar (-)					4-Sermaye Düzeltmesi Olumsuz Farkları (-)					
3-Yapılmakta Olan Yatırımlar					B-Sermaye Yedekleri					
4-Verilen Sipariş Avansları					1-Hisse Senedi İhraç Primleri					
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar					2-Hisse Senedi İptal Karları					
1-Maddi Olmayan Duran Varlıklar(Brüt)					3-M.D.V.Yeniden Değerleme Artışları					
2-Birikmiş Amortismanlar (-)					4-İştirakler Yeniden Değerleme Artışları					
3-Verilen Avanslar					5-Maliyet Bedeli Artış Fonu					
F-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar					6-Diğer Sermaye Yedekleri					
1-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar(Brüt)					C-Kar Yedekleri					
2-Birikmiş Tükenme Payları					1-Yasal Yedekler					
3-Verilen Avanslar					2-Statü Yedekler					
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları					3-Olağanüstü Yedekler					
H-Diğer Duran Varlıklar					4-Diğer Kar Yedekleri					
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI					5-Özel Fonlar					
					D-Geçmiş Yıllar Karları					
					E-Geçmiş Yıllar Zararları(-)					
					F-Dönem Net Karı(Zararı)					
					ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI					
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI					PASİF(KAYNAKLAR) TOPLAMI					

DİPNOTLAR:

1-.....

2-.....

.....

*İşletmeler belirlenen büyüklüklerine göre,bin,milyon,milyar ya da trilyon olarak rakamlarını göstereceklidir

EK TABLO -2**İŞLETME AYRINTILI BİLANÇO TİPİ**
(.....TL.)***AKTİF (VARLIKLAR)****PASİF (KAYNAKLAR)**

I -DÖNEM VARLIKLAR	Önceki Dönem	Cari Dönem	I -KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-Hazır Değerler			A-Mali Borçlar		
1-Kasa			1-Banka Kredileri		
2-Alınan Çekler			2-Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar		
3-Bankalar			3-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)		
4-Verilen Çekler ve Ödeme Emirleri(-)			4-Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri		
5-Diğer Hazır Değerler			5-Tahvil,Anapara,Borç Taksit ve Faizleri		
B-Menkul Kıymetler			6-Çıkarılmış Bonolar ve Senetler		
1-Hisse Senetleri			7-Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler		
2-Özel Kesim Tahvil,Senet ve Bonolar			8-Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)		
3-Kamu Kesimi Tahvil, Senet ve Bonolar			9-Diğer Mali Borçlar		
4-Diğer Menkul Kıymetler			B-Ticari Borçlar		
5-Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)			1-Satıcılar		
C-Ticari Alacaklar			2-Borç Senetleri		
1-Alıcılar			3-Borç Senetleri Reeskontu(-)		
2-Alacak Senetleri			4-Alınan Depozito ve Teminatlar		
3-Alacak Senetleri Reeskontu(-)			5-Diğer Ticari Borçlar		
4-Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)			C-Diğer Borçlar		
5-Verilen Depozito ve Teminatlar			1-Ortaklara Borçlar		
6-Şüpheli Ticari Alacaklar			2-İştiraklere Borçlar		
7-Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı (-)			3-Bağlı Ortaklıklara Borçlar		
D-Diğer Alacaklar			4-Personele Borçlar		
1-Ortaklardan Alacaklar			5-Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)		
2-İştiraklerden Alacaklar			6-Diğer Çeşitli Borçlar		
3-Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar			D-Alınan Avanslar		
4-Personelden Alacaklar			E-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakedişleri		
5-Diğer Çeşitli Alacaklar			1-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Hakediş Bedelleri		
6-Diğer Alacak Senetleri Reeskontu (-)			2-Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı		
7-Şüpheli Diğer Alacaklar					
8-Şüpheli Diğer Alacaklar Karşılığı (-)					
E-Stoklar					
1-İk Madde ve Malzeme					
2-Yarı Mamüller					

3-Mamüller					F-Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler					
4-Ticari Mallar					1-Ödenecek Vergi ve Fonlar					
5-Diğer Stoklar					2-Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri					
6-Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)					3-Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Takstitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yüküm.					
7-Verilen Sipariş Avansları					4-Diğer Yükümlülükler					
F-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri					G-Borç ve Gider Karşılıkları					
1-Yıllara Yaygın İnşaat ve Onarım Maliyetleri					1-Dönem Kân Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları					
2-Yıllara Yaygın İnşaat Entfasyon Düzeltme Hesabı					2-Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri(-)					
3-Teşeronlara Verilen Avanslar					3-Kidem Tazminatı Karşılığı					
G-Gelecek Aylara Ait Giderler ve Gelir Taahhukları					4-Diğer Borç ve Gider Karşılıkları					
1-Gelecek Aylara Ait Giderler					H-Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Taahhukları					
2-Gelir Tahakkukları					1-Gelecek Aylara Ait Gelirler					
H-Diğer Dönen Varlıklar					2-Gider Tahakkukları					
1-İndirilecek KDV					I-Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar					
2-Diğer KDV					1-Hesaplanan KDV					
3-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar					2-Diğer KDV					
4-Personel Avansları					3-Merkez ve Şubeler Cari Hesabı					
5-Sayım ve Tesellüm Noksanları					3-Sayım ve Tesellüm Fazlaları					
6-Diğer Çeşitli Dönen Varlıklar					4-Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar					
7-Diğer Dönen Varlıklar Karşılığı (-)										
DÖNEN VARLIKLAR TOPLAMI					KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR TOPLAMI					

EK TABLO 2(DEVAMI)**İŞLETME AYRINTILI BİLANÇO TİPİ**
(.....TL.)***AKTİF (VARLIKLAR)****PASİF (KAYNAKLAR)**

	Önceki Dönem		Cari Dönem			Önceki Dönem		Cari Dönem	
I -DURAN VARLIKLAR					I -UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR				
A-Ticari Alacaklar					A-Mali Borçlar				
1-Alıcılar					1-Banka Kredileri				
2-Alacak Senetleri					2-Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar				
3-Alacak Senetleri Reeskontu(-)					3-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri (-)				
4-Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri (-)					3-Çıkarılmış Tahviller				
5-Verilen Depozito ve Teminatlar					4-Çıkarılmış Diğer Menkul Kıymetler				
6-Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)					5-Menkul Kıymetler İhraç Farkı(-)				
B-Diğer Alacaklar					6-Diğer Mali Borçlar.				
1-Ortaklardan Alacaklar					B-Ticari Borçlar				
2-İştiraklerden Alacaklar					1-Satıcılar				
3-Bağlı Ortaklıklardan Alacaklar					2-Borç Senetleri				
4-Personelden Alacaklar					3-Borç Senetleri Reeskontu(-)				
5-Diğer Çeşitli Alacaklar					4-Alınan Depozito ve Teminatlar				
6-Diğer Alacak Senetleri Reeskontu(-)					5-Diğer Ticari Borçlar				
7-Şüpheli Alacaklar Karşılığı(-)					C-Diğer Borçlar				
C-Mali Duran Varlıklar					1-Ortaklara Borçlar				
1-Bağlı Menkul Kıymetler					2-İştiraklere Borçlar				
2-Bağlı Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					3-Bağlı Ortaklıklara Borçlar				
3-İştirakler					4-Diğer Borç Senetleri Reeskontu(-)				
4-İştiraklere Sermaye Taahhütleri(-)					5-Kamuya Olan Ertelenmiş ve Taksitlendirilmiş Borçlar				
5-İştirakler Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					6-Diğer Çeşitli Borçlar				
6-Bağlı Ortaklıklar					D-Alınan Avanslar				
7-Bağlı Ortaklıklara Sermaye Taahhütleri					E-Borç ve Gider Kaynakları				
8-Bağlı Ortaklıklara Sermaye Payları Değer Düşüklüğü Karşılığı(-)					1-Kıdem Tazminatı Karşılıkları				
D-Maddi Duran Varlıklar					2-Diğer Borç ve Gider Karşılıkları				
1-Arazi ve Arsalar					F-Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Taahhükleri				
2-Yer altı ve Yerüstü Düzenleri					1-Gelecek Yıllara Ait Gelirler				
3-Binalar					2-Gider Tahakkukları				
4-Tesis,Makine ve Cihazlar					G-Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar				
5-Taşitlar					1-Gelecek Yıllara Ertelenen veya Terkin Edilen KDV				

6-Demirbaşlar					2-Tesise Katılma Payları				
7-Diğer Maddi Duran Varlıklar					3-Diğer Uzun Vadeli Yabancı				
8-Birikmiş Amortismanlar(-)					Kaynaklar				
9-Yapılmakta Olan Yatırımlar					UZUN VADELİ YABANCI				
10-Verilen Avanslar					KAYNAKLAR TOPLAMI				
E-Maddi Olmayan Duran Varlıklar					II-ÖZ KAYNAKLAR				
1-Haklar					A-Ödenmiş Sermaye				
2-Şerefiye					1-Sermaye				
3-Kuruluş ve Örgütlenme Giderleri					2-Ödenmemiş Sermaye(-)				
4-Araştırma ve Geliştirme Giderleri					3-Sermaye Düzeltmesi Olumlu				
5-Özel Maliyetler					Farkları				
6-Diğer Maddi Olmayan Duran					4-Sermaye Düzeltmesi Olumsuz				
Varlıklar					Farkları (-)				
7-Birikmiş Amortismanlar(-)					B-Sermaye Yedekleri				
8-Verilen Avanslar					1-Hisse Senedi İhraç Primleri				
F-Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar					2-Hisse Senedi İptal Karları				
1-Arama Giderleri					3-M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları				
2-Hazırlık ve Geliştirme Giderleri					4-İştirakler Yeniden Değerleme				
3-Diğer Özel Tükenmeye Tabi					Artışları				
Varlıklar					5-Maliyet Bedeli Artış Fonu				
4-Birikmiş Tükenme Payları(*)					6-Sermaye Yedekleri				
5-Verilen Avanslar					7-Diğer				
G-Gelecek Yıllara Ait Giderler ve					C-Kar Yedekleri				
Gelir Tahakkukları					1-Yasal Yedekler				
1-Gelecek Yıllara Ait Giderler					2-Statü Yedekleri				
2-Gelir Tahakkukları					3-Olağanüstü Yedekler				
H-Diğer Duran Varlıklar					4-Diğer Kar Yedekleri				
1-Gelecek Yıllarda İndirilecek KDV					5-Özel Fonlar				
2-Diğer KDV					D-Geçmiş Yıllar Karları				
3-Gelecek Yıllar İhtiyacı Stokları					E-Geçmiş Yıllar Zararları(-)				
4-Elden Çıkarılacak Stoklar ve					F-Dönem Net Karı (Zararı)				
Maddi Duran Varlıklar					ÖZ KAYNAKLAR TOPLAMI				
5-Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar									
6-Diğer Çeşitli Duran Varlıklar									
7-Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı (-)									
8-Birikmiş Amortismanlar (-)									
DURAN VARLIKLAR TOPLAMI									
AKTİF (VARLIKLAR) TOPLAMI					PASİF(KAYNAKLAR) TOPLAMI				

DİPNOTLAR:

1-.....

2-.....

.....

*İşlemler belirlenen büyüklüklerine göre,bin,milyon,milyar ya da trilyon olarak rakamlarını gösterecektir.

EK TABLO 3

İŞLETME ÖZET GELİR TABLOSU TİPİ
(.....TL.)*

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)		
BRÜT SATIŞ KARI VEYA ZARARI		
E-FAALİYET GİDERLERİ(-)		
FAALİYET KARI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER		
H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)		
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR		
F-OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂRLAR		
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLARI(-)		
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI		
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI(-)		
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI		

DİPNOTLAR:

1-

2-

.....

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

EK TABLO 4

İŞLETME AYRINTILI GELİR TABLOSU TİPİ
(.....TL.)*

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-BRÜT SATIŞLAR		
1-Yurtiçi Satışlar		
2-Yurtdışı Satışlar		
3-Diğer Gelirler		
B-SATIŞ İNDİRİMLERİ(-)		
1-Satıştan İadeler(-)		
2-Satış İskontoları(-)		
3-Diğer İndirimler(-)		
C-NET SATIŞLAR		
D-SATIŞLARIN MALİYETİ(-)		
1-Satılan Mamuller Maliyeti(-)		
2-Satılan Ticari Mallar Maliyeti(-)		
3-Satılan Hizmet Maliyeti(-)		
4-Diğer Satışların Maliyeti(-)		
BRÜT SATIŞ KÂRI VEYA ZARARI		
E-Faaliyet Giderleri(-)		
1-Araştırma ve Geliştirme Giderleri(-)		
2-Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri(-)		
3-Genel Yönetim Giderleri(-)		
FAALİYET KÂRI VEYA ZARARI		
F-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KÂRLAR		
1-İştiraklerden Temettü Gelirleri		
2-Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri		
3-Faiz Gelirleri		
4-Komisyon Gelirleri		
5-Konusu Kalmayan Karşılıklar		

6-Menkul Kıymet Satış Karları
7-Kambiyo Karları
8-Reeskont Faiz Gelirleri
9-Enflasyon Düzeltmesi Karları
10-Faaliyetle İlgili Diğer Olağan Gelir ve Kârlar
G-DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR(-)
1-Reeskont Faiz Giderleri
2-Komisyon Giderleri
3-Karşılık Giderleri
4-Menkul Kıymet Satış Zararları (-)
5-Kambiyo Zararları (-)
6-Reeskont Faiz Giderleri (-)
7-Enflasyon Düzeltmesi Zararları (-)
8-Diğer Olağan Gider ve Zararlar
H-FİNANSMAN GİDERLERİ(-)
1-KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)
2-UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ(-)
OLAĞAN KÂR VEYA ZARAR
I-OLAĞANDIŞI GELİR VE KÂLARI
1-Önceki Dönem Gelir ve Kârları
2-Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar
J-OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR(-)
1-Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları(-)
2-Önceki Dönem Gider ve Zararları(-)
3-Diğer Olağandışı Gider ve Zararları(-)
DÖNEM KÂRI VEYA ZARARI
K-DÖNEM KÂRI VERGİ VE DİĞER YASIL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI(-)
DÖNEM NET KÂRI VEYA ZARARI

--	--	--	--

DİPNOTLAR:

1-

2-

.....

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

EK TABLO 5**SATIŞLARIN MALİYETİ TABLOSU
(.....TL.)***

	Önceki Dönem		Cari Dönem	
ÜRETİM MALİYETİ				
A-Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri				
B-Direkt İşçilik Giderleri				
C-Genel Üretim Giderleri				
D-Yarı Mamul Kullanımı				
1-Dönem Başı Stok(+)				
2-Dönem Sonu Stok(-)				
ÜRETİLEN MAMUL MALİYETİ				
E-Mamul Stoklarında Değişim				
1-Dönem Başı Stok(+)				
2-Dönem Sonu Stok(-)				
I-SATILAN MAMUL MALİYETİ				
TİCARİ FAALİYET				
A-Dönem Başı Ticari Mallar Stoku(+)				
B-Dönem İçi Alışlar(+)				
C-Dönem Sonu Ticari Mallar(-)				
II-SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ				
III-SATILAN HİZMET MALİYETİ				
SATIŞLARIN MALİYETİ (I+II+III)				

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

EK TABLO 6**FON AKIM TABLOSU**
(.....TL.)*

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-FON KAYNAKLARI		
1) Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar		
a) Olağan Kâr		
b) Amortismanlar(+)		
c) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler(+)		
d) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler(-)		
2) Olağandışı Faaliyetlerden Sağlanan Kaynaklar		
a) Olağandışı Kâr		
b) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler(+)		
c) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler(-)		
3) Dönen Varlıklar Tutarındaki Azalışlar		
4) Duran Varlıklar Tutarındaki Azalışlar		
5) Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlar (Borç ve Gider Karşılıklarını Kapsamaz.)		
6) Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlar (Borç ve Gider Karşılıklarını Kapsamaz.)(*)		
7) Sermaye Artırımı (Nakit Karşılığı veya Dışarıdan getirilen diğer Varlıklar)		
8) Hisse Senetleri İhraç Primleri		
B-FON KULLANIMLARI		
1) Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar		
a) Olağan Zarar		
b) Amortismanlar(+)		
c) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderler(+)		
d) Fon Girişi Sağlamayan Diğer Gelirler(-)		
2) Olağandışı Faaliyetlerle İlgili Kullanımlar		

- a) Olağan Dışı Zarar
- b) Fon Çıkışı Gerektirmeyen Giderler(+)
- c) Fon Girişi Sağlamayan Gelirler(-)
- 3) Ödenen Vergi ve Benzerleri
(Bir önceki dönem kârından ödenen/)
- 4) Ödenen Temettüleri
 - a) Bir Önceki Dönem Kârından Ödenen
 - b) Yedeklerden Dağıtılan
- 5) Dönen Varlıkların tutarındaki Artışlar
- 6) Duran Varlıkların Tutarındaki Artışlar
(Yeniden Değerlemeyi Kapsamaz.)
- 7) Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar
- 8) Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Azalışlar
- 9) Sermayedeki Azalışlar

--	--	--	--

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin, milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

(*) 2 Sıra No'lu Genel Tebliğin C bölümü ile değiştirilmiştir.

EK TABLO 7**NAKİT AKIM TABLOSU**
(.....TL.)*

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-DÖNEM BAŞI NAKİT MEVCUDU		
B-DÖNEM İÇİ NAKİT GİRİŞLERİ		
1-Satışlardan Elde Edilen Nakit		
a) Net Satışlar		
b) Ticari Alacaklardaki Azalışlar		
c) Ticari Alacaklardaki Artışlar(-)		
2-Diğer Faaliyetlerden Olan Gelir ve Kârlardan Dolayı Sağlanan Nakit		
3-Olağandışı Gelir ve Kârlardan Sağlanan Nakit		
4-Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymet İhraçlarından		
b) Alınan Krediler		
c) Diğer Artışlar		
5-Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklardaki Artışlardan Sağlanan Nakit (Alımlarla İlgili Olmayan)		
a) Menkul Kıymet İhraçlarından		
b) Alınan Krediler		
c) Diğer Artışlar		
6-Sermaye Artışından Sağlanan Nakit		
7-Hisse Senedi İhraç Primlerinden Sağlanan Nakit		
8-Diğer Nakit Girişleri		
C-DÖNEM İÇİ NAKİT ÇIKIŞLARI		
1-Maliyetlerden Kaynaklanan Nakit Çıkışları		
a) Satışların Maliyeti		
b) Stoklardaki Artışlar		
c) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Azalışlar		
d) Ticari Borçlardaki (Alımlardan Kaynaklanan) Artışlar(-)		
e) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Giderler(-)		
f) Stoklardaki Azalışlar(-)		
2-Faaliyet Giderlerine İlişkin Nakit Çıkışları		
a) Araştırma ve Geliştirme Giderleri		
b) Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri		

- c) Genel Yönetim Giderleri
- d) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Giderleri(-)
- 3-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararları İlişkin Nakit Çıkışları
 - a) Diğer Faaliyetlerle İlgili Olağan Gider ve Zararlar
 - b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar(-)
- 4-Finansman Giderlerinden Dolayı Nakit Çıkışları
- 5-Olağanüstü Gider ve Zararlar
 - b) Amortisman ve Nakit Çıkışı Gerektirmeyen Diğer Gider ve Zararlar(-)
- 6-Duran Varlık Yatırımlarına İlişkin Nakit Çıkışları
- 7-Kısa Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)
 - a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri
 - b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri
 - c) Diğer Ödemeler
- 8-Uzun Vadeli Yabancı Kaynak Ödemeleri (Alımlarla İlgili Olmayan)
 - a) Menkul Kıymetler Anapara Ödemeleri
 - b) Alınan Krediler Anapara Ödemeleri
 - c) Diğer Ödemeler
- 9-Ödenen Vergi ve Benzerleri
- 10-Ödenen Temettüpler
- 11-Diğer Nakit Çıkışları
- D-DÖNEM SONU NAKİT MEVCUDU (A-B-C)
- E-NAKİT ARTIŞ VEYA AZALIŞ (B-C)

--	--	--	--

EK TABLO 8**KAR DAĞITIM TABLOSU**
(.....TL.)*

	Önceki Dönem	Cari Dönem
A-DÖNEM KÂRININ DAĞITIMI		
1) Dönem Kârı		
2) Ödenecek Vergi ve Yasal Yükümlülükler(-)		
– Kurumlar Vergisi (Gelir Vergisi)		
– Gelir Vergisi Kesintisi		
– Diğer Vergi ve Yasal Yükümlülükler		
NET DÖNEM KÂRI		
3) Geçmiş Dönemler Zararı(-)		
4) I. Tertip Yasal Yedek Akçe(-)		
5) İşletmede Bırakılması ve Tasarrufu Zorunlu Yasıl Fonlar(-)		
DAĞITILABİLİR NET DÖNEM KÂRI		
6) Ortaklara Birinci Temettü(-)		
– Adi Hisse senedi Sahiplerine		
– İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine		
7) Personele Temettü(-)		
8) Yönetim Kuruluna Temettü(-)		
9) Ortaklara İkinci Temettü(-)		
– Adi Hisse Senedi Sahiplerine		
– İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine		
10) İkinci Tertip Yasıl Yedek Akçe(-)		
11) Statü Yedekleri(-)		
12) Olağandışı Yedekler (Dağıtılmamış Kârlar)		
13) Diğer Yedekler		
14) Özel Fonlar		
B-YEDEKLERDEN DAĞITIM		
1) Dağıtılan Yedekler		
2) II. Tertip Yasal Yedekler(-)		
3) Ortaklara Pay(-)		
– Adi Hisse Senedi Sahiplerine		
– İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine		
4) Personele Pay(-)		
5) Yönetim Kuruluna Pay(-)		
C-HİSSE BAŞINA KÂR		
1) Adi Hisse Senedi Sahiplerine (TL %)		
2) İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine (TL %)		
D-HİSSE BAŞINA TEMETTÜ		
1) Adi Hisse Senedi Sahiplerine (TL %)		
2) İmtiyazlı Hisse Senedi Sahiplerine (TL %)		

* İşletmeler, belirlenen büyüklüklerine göre bin,milyon, milyar yada trilyon olarak rakamlarını göstereceklerdir.

EK TABLO 9

YILARA İLİŞKİN ÖZ KAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU
(.....TL.)*

ÖZKAYNAK KALEMLERİNDEKİ HAREKETLER	Sermaye Yedekleri					Kar Yedekleri				Dönem Net Karı (Zararı)	Özellikler Toplamı		
	Ölenmiş Sermaye	Hisse Senedi İhraç Primleri	Hisse Senedi İptal Karları	M.D.V. Yeniden Değerleme Artışları	İştirakler Yeniden Değerleme Artışları	Digler	Yasal Yedekler	Statü Yedekleri	Olumsuzluk Yedekleri			Özel Fonlar	Geçmiş Yıllar Karları (Zararları)
31 Aralık 1988 Kalan	11.250	204	-	4.577	703	-	2.092	-	7.906	-	-	18.315	44.513
Kar Dajılımı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(9.379)	(9.379)
Yedeklere Aktarılan	-	-	-	-	-	-	2.412	-	6.524	-	-	(8.806)	-
Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	204	204
Ölenmiş Sermaye Alıştı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nakden	4.500	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	4.500
Yeniden Değerleme Artışlarından	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktarılan	4.500	-	-	(4.500)	-	-	-	-	-	-	-	-	3.170
Maddi Duran Varlık Satış Karları	4.500	-	-	7.425	1.083	-	-	-	920	-	-	33.142	38.068
1989 Yılı Yeniden Değerleme Artışları (Net)	2.250	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33.142	38.142
1989 Dönem Net Karı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	33.142	81.160
31 Aralık 1989 Kalan	22.500	204	-	7.902	1.786	-	4.474	-	14.180	920	-	(19.100)	(19.100)
Kar Dajılımı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	(19.002)	(19.002)
Yedeklere Aktarılan	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Hisse Senedi İhraç Primleri	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kıtlardan Maddi Duran Varlık Satış	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Kar Kesintilerinde Ebe Edilen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Bedelsiz Hisse Senedi	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Maddi Duran Varlık Karları	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Ölenmiş Sermaye Alıştı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Nakden	13.922	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	13.922
Yeniden Değerleme Artışlarından	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Aktarılan	9.000	-	-	(7.300)	(1.700)	-	-	-	-	-	-	-	-
Özellikler Aktarılan	9.000	-	-	(16.887)	(771)	-	-	-	69.000	-	-	-	-
1990 Yılı Yeniden Değerleme Artışları (Net)	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
1990 Yılı Dönem Net Karı	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	40.523	40.523
31 Aralık 1990 Kalan	54.422	332	-	17.189	887	-	8.201	-	29.445	119	-	40.523	142.560

NOT: Öz kaynak artırımları ve azaltılmaları her dönemde farklı maddelerden kaynaklanabilir. Bu nedenle (Açıklama) veya (Açıklama) maddelerine göre değerlendirilmelidir.

V – TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ, HESAP PLANI VE HESAP PLANI AÇIKLAMALARI

İşletmeler, muhasebe sistemlerini tekdüzen hesap çerçevesi ve hesap planı doğrultusunda kurmak zorundadır. Hesapların çalışması hesap planı açıklamalarında belirtildiği gibi gerçekleşir.

A – TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ

Tekdüzen hesap çerçevesindeki hesap sınıfları, bilanço ve gelir tablosundaki gruplara ve sıralama paralelinde aşağıdaki gibi düzenlenir.

HESAP SINIFLARI

- 1 DÖNEN VARLIKLAR
- 2 DURAN VARLIKLAR
- 3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
- 4 UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
- 5 ÖZKAYNAKLAR
- 6 GELİR TABLOSU HESAPLARI
- 7 MALİYET HESAPLARI
- 8 YÖNETİM MUHASEBESİ HESAPLARI

9	NAZIM HESAPLAR
1	HESAP GRUPLARI
	DÖNEN VARLIKLAR
10	HAZIR DEĞERLER
11	MENKUL KIYMETLER
12	TİCARİ ALACAKLAR
13	DİĞER ALACAKLAR
14	
15	STOKLAR
16	
17	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ
18	GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI
19	DİĞER DÖNEN VARLIKLAR
2	DURAN VARLIKLAR
20	
21	
22	TİCARİ ALACAKLAR
23	DİĞER ALACAKLAR

- 24 MALİ DURAN VARLIKLAR
- 25 MADDİ DURAN VARLIKLAR
- 26 MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
- 27 ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
- 28 GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR
TAHAKKUKLARI
- 29 DİĞER DURAN VARLIKLAR
- 3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR**
- 30 MALİ BORÇLAR
- 31
- 32 TİCARİ BORÇLAR
- 33 DİĞER BORÇLAR
- 34 ALINAN AVANSLAR
- 35 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKE-
DİŞLERİ
- 36 ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜK-
LER
- 37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
- 38 GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER
TAHAKKUKLARI
- 39 DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
40	MALİ BORÇLAR
41	
42	TİCARİ BORÇLAR
43	DİĞER BORÇLAR
44	ALINAN AVANSLAR
45	
46	
47	BORÇ VE DİĞER KARŞILIKLARI
48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI
49	DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
5	ÖZKAYNAKLAR
50	ÖDENMİŞ SERMAYE
51	
52	SERMAYE YEDEKLERİ
53	
54	KAR YEDEKLERİ
55	
56	

57	GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
58	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
59	DÖNEM NET KARI (ZARARI)
6	GELİR TABLOSU HESAPLARI
60	BRÜT SATIŞLAR
61	SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)
62	SATIŞLARIN MALİYETİ (-)
63	FAALİYET GİDERLERİ (-)
64	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR
65	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)
66	FİNANSMAN GİDERLERİ (-)
67	OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR
68	OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)
69	DÖNEM NET KARI (ZARARI)
7	MALİYET HESAPLARI
7/A	SEÇENEĞİ
70	MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI
71	DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

- 72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ
- 73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
- 74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
- 75 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
- 76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
- 77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
- 78 FİNANSMAN GİDERLERİ

7/B SEÇENEĞİ

- 79 GİDER ÇEŞİTLERİ
- 790 İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
- 791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ
- 792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ
- 793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER
- 794 ÇEŞİTLİ GİDERLER
- 795 VERGİ RESİM VE HARÇLAR
- 796 AMORTİSMANLAR VE TÜKENME PAYLARI
- 797 FİNANSMAN GİDERLERİ
- 798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESAPLARI

799	ÜRETİM MALİYET HESABI
8	YÖNETİM MUHASEBESİ HESAPLARI
9	NAZIM HESAPLAR
90	
91	
92	
93	
94	
95	
96	
97	
98	
99	
0	(SERBEST)

B – HESAP PLANI
1 DÖNEN VARLIKLAR
10 HAZIR DEĞERLER
100 KASA
101 ALINAN ÇEKLER
102 BANKALAR
103 VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)
104
105
106
107
108 DİĞER HAZIR DEĞERLER
109
11 MENKUL KIYMETLER
110 HİSSE SENETLERİ
111 ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI
112 KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI
113
114

115	
116	
117	
118	DİĞER MENKUL KIYMETLER
119	MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
12	TİCARİ ALACAKLAR
120	ALICILAR
121	ALACAK SENETLERİ
122	ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
123	
124	KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)
125	
126	VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
127	DİĞER TİCARİ ALACAKLAR
128	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR
129	ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
13	DİĞER ALACAKLAR
130	

- 131 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 132 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 133 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
- 134
- 135 PERSONELDEN ALACAKLAR
- 136 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
- 137 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
- 138 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR
- 139 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
- 14**
- 15 STOKLAR**
- 150 İLK MADDE VE MALZEME
- 151 YARI MAMULLER - ÜRETİM
- 152 MAMÜLLER
- 153 TİCARİ MALLAR
- 154
- 155
- 156
- 157 DİĞER STOKLAR

158 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

159 VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

16

**17 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM
MALİYETLERİ**

170 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM
MALİYETLERİ

178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON
DÜZELTME HESABI

179 TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

**18 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GE-
LİR TAHAKKUKLARI**

180 GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

181 GELİR TAHAKKUKLARI

182

183

184

185

186

187

188

189

19 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

190 DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ

191 İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ

192 DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ

193 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

194

195 İŞ AVANSLARI

196 PERSONEL AVANSLARI

197 SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI

198 DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNEN VARLIKLAR

199 DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

2 DURAN VARLIKLAR

20

21

22 TİCARİ ALACAKLAR

220 ALICILAR

221 ALACAK SENETLERİ

222 ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

- 223
- 224 KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ
GELİRLERİ (-)
- 225
- 226 VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 227
- 228
- 229 ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)
- 23 DİĞER ALACAKLAR**
- 230
- 231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR
- 232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR
- 233 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR
- 234
- 235 PERSONELDEN ALACAKLAR
- 236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR
- 237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)
- 238
- 239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

- 24 MALİ DURAN VARLIKLAR**
- 240 BAĞLI MENKUL KIYMETLER
- 241 BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 242 İŞTİRAKLER
- 243 İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
- 244 İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 245 BAĞLI ORTAKLIKLAR
- 246 BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)
- 247 BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)
- 248 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR
- 249 DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)
- 25 MADDİ DURAN VARLIKLAR**
- 250 ARAZİ VE ARSALAR
- 251 YER ALTI VE YER ÜSTÜ DÜZENLERİ
- 252 BİNALAR
- 253 TESİS, MAKİNE VE CİHAZLAR
- 254 TAŞITLAR

255	DEMİRBAŞLAR
256	DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR
257	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
258	YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR
259	VERİLEN AVANSLAR
26	MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
260	HAKLAR
261	ŞEREFİYE
262	KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ
263	ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
264	ÖZEL MALİYETLER
265	
266	
267	DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR
268	BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)
269	VERİLEN AVANSLAR
27	ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
270	
271	ARAMA GİDERLERİ

272	HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
273	
274	
275	
276	
277	DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR
278	BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)
279	VERİLEN AVANSLAR
28	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GE- LİR TAHAKKUKLARI
280	GELECEK YILLARA AİT GİDERLER
281	GELİR TAHAKKUKLARI
282	
283	
284	
285	
286	
287	
288	
289	

29 DİĞER DURAN VARLIKLAR

290

291 GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ

292 DİĞER KATMA DEĞER VERGİSİ

293 GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR

294 ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR

295 PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

296

297 DİĞER ÇEŞİTLİ DURAN VARLIKLAR

298 STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

299 BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

3 KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

30 MALİ BORÇLAR

300 BANKA KREDİLERİ

301 FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

302 ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

- 303 UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAK-
SİTLERİ VE FAİZLERİ
- 304 TAHVİL ANAPARA BORÇ, TAKSİT VE FAİZLERİ
- 305 ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER
- 306 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
- 307
- 308 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
- 309 DİĞER MALİ BORÇLAR
- 31**
- 32 TİCARİ BORÇLAR**
- 320 SATICILAR
- 321 BORÇ SENETLERİ
- 322 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
- 323
- 324
- 325
- 326 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
- 327
- 328

329	DİĞER TİCARİ BORÇLAR
33	DİĞER BORÇLAR
330	
331	ORTAKLARA BORÇLAR
332	İŞTİRAKLERE BORÇLAR
333	BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
334	
335	PERSONELE BORÇLAR
336	DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
337	DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
338	
339	
34	ALINAN AVANSLAR
340	ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
341	
342	
343	
344	
345	

346	
347	
348	
349	ALINAN DİĞER AVANSLAR
35	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ
350	YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ
351	
352	
353	
354	
355	
356	
357	
358	YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI
359	
36	ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

- 360 ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR
- 361 ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ
- 362
- 363
- 364
- 365
- 366
- 367
- 368 VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİT-
LENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜ-
LÜKLER
- 369 ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER
- 37 BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI**
- 370 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL
YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI
- 371 DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE
DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)
- 372 KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
- 373 MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI
- 374

375	
376	
377	
378	
379	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
38	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE Gİ-
	DER TAHAKKUKLARI
380	GELECEK AYLARA AİT GELİRLER
381	GİDER TAHAKKUKLARI
382	
383	
384	
385	
386	
387	
388	
389	
39	DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
390	

391	HESAPLANAN KDV
392	DİĞER KDV
393	MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI
394	
395	
396	
397	SAYIM VE TESELLÜM PAZARLARI
398	SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI(1)
399	DİĞER ÇEŞİTLİ YABANCI KAYNAKLAR
4	UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
40	MALİ BORÇLAR
400	BANKA KREDİLERİ
401	FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR
402	ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)
403	
404	
405	ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER
406	

- 407 ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER
408 MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)
409 DİĞER MALİ BORÇLAR
41
42 TİCARİ BORÇLAR
420 SATICILAR
421 BORÇ SENETLERİ
422 BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
423
424
425
426 ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR
427
428
429 DİĞER TİCARİ BORÇLAR
43 DİĞER BORÇLAR
430
431 ORTAKLARA BORÇLAR
432 İŞTİRAKLERE BORÇLAR

- 433 BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR
- 434
- 435
- 436 DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR
- 437 DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)
- 438 KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA
TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR
- 439
- 44 ALINAN AVANSLAR**
- 440 ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI
- 441
- 442
- 443
- 444
- 445
- 446
- 447
- 448
- 449 ALINAN DİĞER AVANSLAR

45	
46	
47	BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
470	
471	
472	KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI
473	
474	
475	
476	
477	
478	
479	DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI
48	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE Gİ- DER TAHAKKUKLARI
480	GELECEK YILLARA AİT GELİRLER
481	GİDER TAHAKKUKLARI
482	
483	
484	

485	
486	
487	
488	
489	
49	DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
490	
491	
492	GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ
493	TESİSE KATILMA PAYLARI
494	
495	
496	
497	
498	
499	DİĞER ÇEŞİTLİ UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR
5	ÖZ KAYNAKLAR
50	ÖDENMİŞ SERMAYE

- 500 SERMAYE
- 501 ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)
- 502 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI
- 503 SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI(-)
- 51**
- 52 SERMAYE YEDEKLERİ**
- 520 HİSSE SENETLERİ İHRAÇ PRİMLERİ
- 521 HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI
- 522 M.DV. YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
- 523 İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI
- 524 MALİYET BEDELİ ARTIŞ FONU
- 525
- 526
- 527
- 528
- 529 DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ
- 53**
- 54 KAR YEDEKLERİ**
- 540 YASAL YEDEKLER

541	STATÜ YEDEKLERİ
542	OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER
543	
544	
545	
546	
547	
548	DİĞER KAR YEDEKLERİ
549	ÖZEL FONLAR
55	
56	
57	GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
570	GEÇMİŞ YILLAR KARLARI
58	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)
580	GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI
59	DÖNEM NET KARI (ZARARI)
590	DÖNEM NET KARI
591	DÖNEM NET ZARARI (-)
6	GELİR TABLOSU HESAPLARI

- 60 BRÜT SATIŞLAR**
- 600 YURTIÇİ SATIŞLAR
- 601 YURTDIŞI SATIŞLAR
- 602 DİĞER GELİRLER
- 61 SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)**
- 610 SATIŞTAN İADELER (-)
- 611 SATIŞ İSKONTOLARI (-)
- 612 DİĞER İNDİRİMLER (-)
- 613
- 614
- 615
- 616
- 617
- 618
- 619
- 62 SATIŞLARIN MALİYETİ (-)**
- 620 SATILAN MAMÜLLER MALİYETİ (-)
- 621 SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)
- 622 SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)
- 623 DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

624

625

626

627

628

629

63 FAALİYET GİDERLERİ (-)

630 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

631 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

632 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

633

634

635

636

637

638

639

**64 DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR
VE KARLAR**

- 640 İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 641 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ
- 642 FAİZ GELİRLERİ
- 643 KOMİSYON GELİRLERİ
- 644 KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR
- 645 MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI
- 646 KAMBİYO KARLARI
- 647 REESKONT FAİZ GELİRLERİ
- 648 ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI
- 649 DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR
- 65 DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)**
- 650
- 651
- 652
- 653 KOMİSYON GİDERLERİ (-)
- 654 KARŞILIK GİDERLERİ (-)
- 655 MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)
- 656 KAMBİYO ZARARLARI (-)

- 657 REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)
- 658 ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)
- 659 DİĞER GİDER VE ZARARLAR (-)
- 66 FİNANSMAN GİDERLERİ (-)**
- 660 KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)
- 661 UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)
- 67 OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR**
- 670
- 671 ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI
- 672
- 673
- 674
- 675
- 676
- 677
- 678
- 679 DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR
- 68 OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)**
- 680 ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)

- 681 ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)
- 682
- 683
- 684
- 685
- 686
- 687
- 688
- 689 DİĞER OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR (-)
- 69 DÖNEM NET KARI (ZARARI)**
- 690 DÖNEM KARI VEYA ZARARI
- 691 DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)
- 692 DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI
- 697 YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI
- 698 ENFLASYON DÜZELTME HESABI
- 7 MALİYET HESAPLARI (7/A SEÇENEĞİ)**
- 70 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI**

- 700 MALİYET MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI
- 701 MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI
- 71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ**
- 710 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
- 711 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME YANSITMA HESABI
- 712 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME FİYAT FARKI
- 713 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME MİKTAR FARKI
- 72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ**
- 720 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ
- 721 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 722 DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKLARI
- 723 DİREKT İŞÇİLİK SÜRE (ZAMAN) FARKLARI
- 73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ**
- 730 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ
- 731 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 732 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI
- 733 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI

- 734 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ KAPASİTE FARKLARI
- 74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ**
- 740 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ
- 741 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI
- 742 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESAPLARI
- 75 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ**
- 750 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
- 751 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ
YANSITMA HESABI
- 752 ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER FARKLARI
- 76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ**
- 760 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
- 761 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
YANSITMA HESABI
- 762 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ
FARK HESABI
- 77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ**
- 770 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ
- 771 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 772 GENEL YÖNETİM GİDER FARKLARI HESABI

- 78 FİNANSMAN GİDERLERİ**
- 780 FİNANSMAN GİDERLERİ
- 781 FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI
- 782 FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI
- 79 GİDER ÇEŞİTLERİ (7/B SEÇENEĞİ)**
- 790 İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ
- 791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ
- 792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ
- 793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER
- 794 ÇEŞİTLİ GİDERLER
- 795 VERGİ, RESİM VE HARÇLAR
- 796 AMORTİSMANLAR VE TÜKENME PAYLARI
- 797 FİNANSMAN GİDERLERİ
- 798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESABI
- 799 ÜRETİM MALİYET HESABI
- 8 YÖNETİM MUHASEBESİ HESAPLARI**
- 9 NAZIM HESAPLAR**
- 0 (SERBEST)**

C – HESAP PLANI AÇIKLAMALARI

1. DÖNEN VARLIKLAR

Bu ana hesap grubu; nakit olarak elde ve bankada tutulan varlıklar ile normal koşullarda en fazla bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülen varlık unsurlarını kapsar

Dönen Varlıklar; hazır değerler menkul kıymetler ticari alacaklar, diğer kısa vadeli alacaklar, stoklar, gelecek döneme ait giderler ve gelir tahakkukları ile diğer dönen varlıklar şeklinde bölümlenir.

10. HAZIR DEĞERLER

Bu grup, nakit olarak elde veya bankada bulunan varlıklar ile istenildiği zaman değer kaybına uğramadan paraya çevirme imkânı bulunan varlıkları (Menkul kıymetler hariç) kapsar Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

100. KASA

Bu hesap, işletmenin elinde bulunan ulusal ve yabancı paraların TL. karşılığının izlenmesi için kullanılır

İşleyişi :

Tahsil olunan para tutarları borç, ödemeler ve bankaya yatırılan para tutarları alacak kaydedilir. Hesap daima borç bakiyesi verir veya sıfır olur Hiçbir şekilde alacak bakiyesi vermez.

101. ALINAN ÇEKLER

Bu hesap gerçek ve tüzel kişiler tarafından işletmeye verilmiş olup, henüz tahsil için bankaya verilmemiş veya ciro edilmemiş olan çeklerin izlenmesini sağlar.

İşleyişi :

Alınan çeklerin yazılı değerleri ile borç, bankadan tahsil veya ciro edildiğinde alacak kaydedilir.

102. BANKALAR

Bu hesap, işletmece yurt içi ve yurt dışı banka ve benzeri finans kurumlarına yatırılan ve çekilen paraların izlenmesini kapsar.

İşleyişi :

Bankalara para olarak veya hesaben yatırılan değerler borç, çekilen tutarlar ile üçüncü kişilerce tahsil edildiği anlaşılan çek ve ödeme emirleri alacak kaydedilir.

103. VERİLEN ÇEKLER VE ÖDEME EMİRLERİ (-)

İşletmenin üçüncü kişilere bankalardan çekle veya ödeme emri ile yapacağı ödemeler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kişilere çek ve ödeme emri verildiğinde hesaba alacak; çek ve ödeme emirlerinin bankadan tahsil edildiği anlaşıldığında bu hesaba borç, bankalar hesabına alacak kaydedilir.

104.

105.

106.

107.

108. DİĞER HAZIR DEĞERLER

Nitelikleri itibarıyla hazır değer sayılan pullar, vadesi gelmiş kuponlar, tahsil edilecek banka ve posta havaleleri (yoldaki paralar gibi) değerleri kapsar.

İşleyişi :

Bu değerler elde edildiğinde hesabın borcuna, elden çıkarıldığı anda da hesabın alacağına kaydedilir

109.

11. MENKUL KIYMETLER

Bu grup, faiz geliri veya kâr payı sağlamak veya fiyat değişmelerinden yararlanarak kârlar elde etmek amacı ile geçici bir süre elde tutulmak üzere alınan hisse senedi, tahvil, hazine bonosu, finansman bonosu, yatırım fonu katılma belgesi, kâr-zarar ortaklığı belgesi, gelir ortaklığı senedi gibi, menkul kıymetler ile bunlara ait değer azalma karşılıklarının izlenmesi amacıyla kullanılır Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

110. HİSSE SENETLERİ

Geçici olarak, elde tutulan hisse senetleri bu hesapta izlenir.

111. ÖZEL KESİM TAHVİL, SENET VE BONOLARI

Özel sektörün çıkartmış bulunduğu tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir.

112. KAMU KESİMİ TAHVİL, SENET VE BONOLARI

Kamu tarafından çıkartılmış bulunan tahvil, senet ve bonolar bu hesapta izlenir.

113.

114.

115.

116.

117.

118. DİĞER MENKUL KIYMETLER

Hisse senetleri, kamu ve özel sektör tarafından çıkarılmış bulunan tahvil, bono ve senetlerin dışındaki diğer menkul kıymetlerin takip edildiği hesaptır.

Menkul Kıymetler Hesaplarının İşleyişi:

Menkul kıymetler edinildiğinde alış bedeli üzerinden yukarıdaki hesaplara borç, elden çıkartıldığında ise, aynı bedel ile alacak kaydedilir.

Menkul kıymetlerin satınalma giderleri "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider Ve Zararlar" grubundaki ilgili gider hesabında izlenir. Menkul kıymetlerin satışından doğan zararlar

"Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubundaki ilgili hesapta; kârlar ise "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki ilgili hesapta izlenir.

119. MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIGI (-)

Menkul kıymetlerin borsa veya piyasa değerlerinde önemli ölçüde ya da sürekli olarak değer azalması olduğu tespit edildiğinde ortaya çıkacak zararların karşılanması amacı ile ayrılması gereken karşılıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Değer azalışları için azalışın tamamını karşılayacak olan tutar bu hesaba alacak "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunda yer alan "654. Karşılık Giderleri" hesabına borç kaydedilir. Kendisine karşılık ayrılmış olan menkul kıymet elden çıkarıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde bu hesaba borç kaydedilerek, karşılık tutarı "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktarılacak şekilde kapatılır

12. TİCARİ ALACAKLAR

Bir yıl içinde paraya dönüşmesi öngörülen ve işletmenin ticari ilişkisi nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz alacaklar bu hesap grubunda gösterilir. Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş, iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu grupta ki ilgili hesapların ayrıntılarında açıkça gösterilir. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır:

120. ALICILAR

Bu hesap, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacaklarının izlenmesi için kullanılır Finansal kiralamadan doğan senetsiz alacaklar da bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Senetsiz alacağın doğması ile bu hesaba borç, tahsil edilmesi halinde (ödemeler, aktarmalar ve hesaben mahsuplar dahil) alacak kaydedilir.

121. ALACAK SENETLERİ

Bu hesap, işletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacaklarını kapsar. Finansal kiralama işlemlerinden doğan senetli alacaklar da bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Alınan senet tutarları bu hesaba borç, tahsilinde ise alacak kaydedilir.

122. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli alacakların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba alacak, "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubundaki "652.

Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na gider yazılır İzleyen dönemde bu hesap "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

123.

124. KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır

İşleyiş:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralama ile ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç "60-Brüt Satışlar" hesap grubunda ilgili satış geliri hesabına alacak olarak kaydedilir. Ancak, esas faaliyet konusu finansal kiralama olmayan işletmelerce yapılan finansal kiralama işlemiyle ilgili gerçekleşmiş faiz gelirleri, "64-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" hesap grubunda faiz geliri hesabına alacak olarak kaydedilir.

125.

126. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletmece üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak geri alınmak üzere verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Verilen depozito ve teminatlar bu hesabın borcuna, geri alınanlar veya hesaba sayılanlar alacağına kaydedilir.

127. DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

İşletmenin ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve yukarıdaki hesapların kapsamına girmeyen tahsili gecikmiş alacaklar (henüz şüpheli alacak niteliğini kazanmayanlar) ve diğer çeşitli senetsiz ticari alacaklar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Yukarıda belirtilen alacaklar bu hesaba borç; tahsil veya mahsup işlemi yapıldığında ilgili hesaplara karşılık, bu hesaba alacak kaydedilir."

128. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR

Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz alacakları kapsar.

İşleyişi :

Tahsili şüpheli hale gelmiş olan alacaklar ilgili hesapların alacağı karşılığında bu hesaba borç yazılarak bu durumdaki alacaklar normal alacaklardan çıkarılır Alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda bu hesaba alacak kaydedilir.

129. ŞÜPHELİ TİCARİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

"128. Şüpheli Ticari Alacaklar" için ayrılacak karşılıklarla, perakende satış yöntemi kullanarak bilanço gününden önceki iki hesap döneminde vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalamasının değerlendirilme dönemindeki vadeli satışlara uygulanması suretiyle bulunacak şüpheli alacaklar için ayrılan karşılıkları kapsar Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için ayrılır

Bu hesap amaca uygun olarak bölümlenebilir.

İşleyişi :

Hesaplanan karşılık tutarı bu hesaba alacak, "654. Karşılık Giderleri" hesabına borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde, gerçekleşmeyen kısım "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı" alacağına devredilerek bu hesaba borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsilinin imkansız olduğu kesinleştiği takdirde bu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedilir. Gerçekleşen zararın ayrılan karşılıklardan fazla olması halinde, ayrılan karşılık kadar bu hesaba borç, zarar fazlası ise "681. Önceki Dönem Gider ve Zararları" he-

sabına borç, tahsil edilemeyen tutar, ilgili alacak hesabına alacak kaydolunur.

Perakende satış yönteminin uygulanması sonucunda bulunan, dönemin karşılık tutarının o tarihteki şüpheli alacaklar karşılığı tutarından az olması durumunda, aradaki fark "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktarılmak üzere bu hesaba borç yazılır

Daha önce alacaklardan düşülen ve bu hesaba borç kaydedilen alacakların tahsili söz konusu olduğu takdirde, oluşlarına göre "671. Önceki Dönem Gelir ve Kârlar" hesabına alınır

13. DİĞER ALACAKLAR

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde tahsil edilmesi düşünülen senetli, senetsiz alacaklar ile bu gruba ait şüpheli alacak ve şüpheli alacak karşılığının izlenmesini sağlar Bu grup aşağıdaki hesaplardan oluşur.

130.

131. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) ortaklarından alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Alacağın doğması halinde hesaba borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

132. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerinden olan alacaklarını kapsar

İşleyişi :

Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

133. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklardan olan alacaklarını içerir

İşleyişi :

Bu hesaba; alacağın doğması halinde borç, tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

134.

135. PERSONELDEN ALACAKLAR

İşletmeye dahil personel ve işçinin işletmeye olan çeşitli borçlarını kapsar

İşleyişi :

Bu hesaba, alacağın doğması halinde borç; tahsili halinde ise alacak kaydedilir.

136. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

Ticari olmayıp yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen alacakların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

İşletme lehine doğan alacaklar bu hesaba borç; tahsilatlar alacak kaydedilir.

137. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, bu grupta belirtilen senetli alacakların tasarruf değeri ile değerlendirilmesini sağlamak üzere alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarları bu hesaba izlenir

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba alacak, "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na gider yazılır İzleyen dönemde bu hesap "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

138. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR

Ödeme süresi geçmiş bu nedenle vadesi bir kaç defa uzatılmış veya protesto edilmiş, yazı ile birden fazla istenmiş ya da dava veya icra safhasına aktarılmış senetli ve senetsiz diğer alacakları kapsar.

İşleyişi :

Tahsili şüpheli hale gelen diğer alacaklar ilgili hesapların alacağı karşılığında bu hesaba borç yazılarak, sağlam alacaklar dan çıkarılması sağlanır Alacağın tahsili veya tahsil edilemeyeceğinin kesinleşmesi durumunda bu hesaba alacak kaydedilir.

139. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Senetli ve senetsiz şüpheli diğer alacakların tahsil edilememe ihtimalinin kuvvetlenmiş olması halinde, bu tür risklerin giderilmesini sağlamak üzere ayrılan karşılıkları kapsar Teminatlı alacaklarda karşılık, teminatı aşan kısım için kullanılır

İşleyişi :

Hesaplanan karşılık tutarı bu hesaba alacak, "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir. Şüpheli alacağın tahsiline bağlı olarak, tahmin olunan zararın kısmen ya da tamamen gerçekleşmemesi halinde; gerçekleşmeyen kısım "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na alacak kaydolunarak bu hesaba borç yazılır Şüpheli alacağın tahsilinin imkansız olduğu kesinleştiği takdirde bu hesaba borç, ilgili hesaba da alacak kaydedilir. Gerçekleşen zararın ayrılan karşılıklardan fazla olması halinde, ayrılan karşılık kadar bu hesaba, zarar fazlası ise "681. Önceki Dönem Gider ve Zararları Hesabı"na borç yazılır Tahsil edilemeyen tutar ise ilgili alacak hesabına alacak kaydolunur.

Daha önce alacaklardan düşülen ve bu hesaba borç kaydedilen alacakların tahsili söz konusu olduğu takdirde, oluşlarına göre "671. Önceki Dönem Gelir ve Kârları Hesabı"na alınır

14.

15. STOKLAR

Bu grup, işletmenin satmak, üretimde kullanmak veya tüketmek amacıyla edindiği, ilk madde ve malzeme, yarı mamul, mamul, ticari mal, yan ürün, artık ve hurda gibi bir yıldan az bir sürede kullanılacak olan veya bir yıl içerisinde nakde çev-

rilebileceği düşünölen varlıklardan oluşur. Faturası gelmemiş stoklar ilgili buldukları kalemin içinde gösterilir. Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir.

150. İLK MADDE VE MALZEME

Üretimde veya diğer faaliyetlerde kullanılmak üzere işletmede buldurulan hammadde, yardımcı madde, işletme malzemesi, ambalaj malzemesi ve diğer malzemelerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Satın alındıkları ya da üretildikleri maliyet bedelleri ile bu hesabın borcuna, üretime verildiğinde, tüketildiğinde, satıldığında veya devredildiğinde ise hesabın alacağına kaydedilir

151. YARI MAMULLER-ÜRETİM

Hentüz tam mamul haline gelmemiş ancak direkt ilk madde ve malzeme ile direkt işçilik ve genel üretim giderlerinden belli oranlarda pay almış üretim aşamasındaki mamullerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Maliyet dönemi sonunda direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik ve genel üretim giderleri tutarları kadar bu hesap borçlandırılır. Üretimi tamamlananların maliyet tutarı bu hesabın alacağı karşılığında ilgili stok hesaplarına aktarılır

152. MAMULLER

Üretim çalışmaları sonunda elde edilen ve satışa hazır hale gelmiş bulunan mamullerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesap, üretimi tamamlanan mamullerin ambarlara alınmasıyla borçlandırılır Satılması veya herhangi bir nedenle ambardan çekilmesi ile alacaklandırılır

153. TİCARİ MALLAR

Herhangi bir değişikliğe tabi tutulmadan satmak amacı ile işletmeye alınan ticari mallar (emtia) ve benzeri kalemler bu hesapta yer alır.

İşleyişi :

Satın alınan ticari mallar (emtia) maliyet bedeli ile bu hesaba borç, satılması veya herhangi bir nedenle ambardan çekilmesinde ise maliyet bedeli ile alacak kaydedilir.

154.**155.****156.****157. DİĞER STOKLAR**

Yukarıdaki stok kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan ürün, artık ve hurda gibi kalemler bu hesap grubunda yer alır.

İşleyişi :

Elde edilen bu stoklar maliyet bedeli ile hesaba borç, satıldığında, devredildiğinde veya kullanıldığında alacak kaydedilir

158. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bu hesap, yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedenleriyle stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışların ortaya çıkması veya bunların dışında diğer nedenlerle stokların piyasa fiyatlarında düşmelerin meydana gelmesi dolayısıyla, kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Stok değer düşüklüğü tespit edildiğinde "654. Karşılık Giderleri Hesabı"nın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Karşılık ayrılan stok kaleminin işletme içinde kullanılması ya da satılması halinde; ilgili stok hesabının alacağı ile karşılaştırılarak daha önce ayrılan karşılık "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na aktarılarak kapatılır

159. VERİLEN SİPARİŞ AVANSLARI

Yurt içinden ya da yurt dışından satın alınmak üzere siparişe bağlanan stoklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Yapılan ödemeler bu hesaba borç, malın teslimi üzerine alacak kaydedilir.

16.

17. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

Bu grup, yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri yapan işletmelerin, bu işleri dolayısıyla yaptıkları harcamaların izlendiği hesapları kapsar.

170. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin maliyetlerinin oluşturulduğu hesaplardır. Bu hesaplar projeler bazında izlenir.

İşleyişi :

İşletmenin üstlendiği inşaat ve onarım işleri ile ilgili giderleri, "741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı" ve faaliyet giderleri ile finansman giderlerinden bu inşaat ve onarım düşen ortak gider payları ise "751, 761, 771 ve 781" kod numaralı yansıtma hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir.

Bu hesaplarda olunan maliyet, geçici kabul yapıldığında "622- Satılan Hizmet Maliyeti" hesabına devredilir

İnşaat ve onarım işinin proje bazındaki sayısı, her bir inşaatın 170-178 hesap aralığında açılacak hesaplar üzerinde defteri kebir düzeyinde izlenmesine imkan vermeyecek kadar fazla ise; diğer proje yardımcı defter düzeyinde izlenebilir Bu durumda, her bir proje için tutulacak yardımcı defterler, defteri kebir hükmündedir.

178. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanının aktararak proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın alacağına karşılık bu hesabın borcuna alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına aktarılır

179. TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

Bu hesap, yıllara yaygın inşaat ve onarım faaliyetinde bulunan işletmeler tarafından, taahhüt konusu inşaat ve onarım işinin bir kısmının ya da tamamının taşeronlara yaptırılması durumunda, taşeronlara verilen avansların proje bazında izlenmesi için kullanılır"

18. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan, ancak gelecek dönemlere ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıdaki gibidir.

180. GELECEK AYLARA AİT GİDERLER

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider he-

saplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek döneme ait giderleri izlemek için kullanılır

İşleyişi :

Gelecek aylarda ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek peşin olarak ödenen giderler, bu hesabın borcuna kaydedilir. Gelecek aylarda bu hesaba alacak verilmek suretiyle ilgili gider hesabına aktarılır

181. GELİR TAHAKKUKLARI

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı hesap döneminden sonra yapılacak gelirlerin, içinde bulunan döneme ait olan kısımlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki dönemde, alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık ilgili hesapların borcuna geçirilerek kapatılır

19. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR

Yukarıda belirtilen bölümlere girmediği için özellikle kendi bölümlerinde, tanımlanmamış olan diğer dönen varlık kalemleri bu grupta yer alır. Bu grupta yer alan hesaplar aşağıdaki gibidir.

190. DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ

Bir dönemde indirilemeyen ve izleyen vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır

İşleyişi :

"191- İNDİRİLECEK KDV" hesabının "391- HESAPLANAN KDV" hesabı ile karşılaştırılmasından sonraki bakiyesi dönem sonlarında sözkonusu hesaba karşılık bu hesaba borç, izleyen dönem veya dönemlerde yapılacak indirimler alacak kaydedilir. "291- GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV" hesabından, "191- İNDİRİLECEK KDV" hesabına aktarılan tutarlar indirilme dönemlerinden önce bu hesaba intikal ettirilmez.

191. İNDİRİLECEK KDV

Her türlü mal ve hizmetin satın alınması sırasında satıcılara ödenen katma değer vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Mal ve hizmet alımlarından doğan indirilecek katma değer vergisi bu hesaba borç, mevzuat gereği yapılan indirimler ve hesaba yapılan düzeltmeler ile indirilemeyen ve "190- DEVREDEN KDV" hesabına aktarılan borç bakiyesi bu hesaba alacak yazılır.

192. DİĞER KDV

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisinin, ertelenenin bir yıl içinde olması halinde kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde, gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi pasifteki ilgili hesabın alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

193. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

Mevzuat gereğince peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonların kayıt ve takip edildiği hesaptır

İşleyişi :

Peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar, bu hesaba borç yazılır. Dönem sonunda tahakkuk edecek gelir veya kurumlar vergisi ile fon karşılıklarından yapılacak olan indirimi teminen "37- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI" grubunda bulunan "371- DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ" hesabının borcuna aktarılır. Ancak aktarılacak tutar "370- DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI" hesabının tutarından fazla olamaz. Aktarılamayan tutar, dönem sonunda bu hesabın bakiyesi olarak kalır

194.**195. İŞ AVANSLARI**

İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışında ki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Avans verildiğinde bu hesaba borç; avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ilgili hesapların borcu karşılığında, bu hesaba alacak kaydedilir

196. PERSONEL AVANSLARI

Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Yapılan ödemeler bu hesaba borç; nakden iadeler ile istihkaklardan kesilen tutarlar ve tevdi edilen belgeler tutarı alacak kaydedilir.

197. SAYIM VE TESELLÜM NOKSANLARI

Sayımlar sonucunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar noksanlarıyla, tesellüm sırasında ortaya çıkan noksanların geçici olarak kayıt ve izleneceği hesaptır

İşleyişi:

Noksanlığın ortaya çıkması ile hesaba borç, sorumlularından tahsili veya zarar kaydedilmesi halinde ise alacak kaydedilir.

198. DİĞER ÇEŞİTLİ DÖNENVARLIKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli dönen varlıkların izlendiği hesaptır

199. DİĞER DÖNEN VARLIKLAR KARŞILIĞI (-)

Yıl sonunda ilgili kesin hesaplarına aktarılması imkanı bulunmayan kasa, stok ve maddi duran varlık sayım noksanları tutarının, sayım fazlaları tutarının üstünde olması halinde fark kadar ayrılacak karşılıkları kapsar

İşleyişi :

Ayrılan karşılık tutarı bu hesaba alacak "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir, karşılık nedeninin gerçekleşmesi halinde "197. Sayım ve Tesellüm Noksanları Hesabı" karşılığında bu hesaba borç kaydedilir

2. DURAN VARLIKLAR

Bu ana hesap grubu; bir yıldan veya bir normal faaliyet döneminden daha uzun sürelerle, işletme faaliyetlerinin gerçekleştirilmesi için kullanılmak amacıyla elde edilen ve ilke olarak bir yılda veya normal faaliyet dönemi içinde paraya çevrilmesi veya tüketilmesi öngörülmemeyen varlıkları kapsar Duran Varlıklar, Ticari Alacaklar, Diğer Alacaklar, Mali Duran Varlıklar, Maddi Duran Varlıklar, Maddi Olmayan Duran Varlıklar, Özel Tükenmeye Tabi Varlıklar, Gelecek Yıllara Ait Giderler ve Gelir Tahakkukları ve Diğer Duran Varlıklar olarak bölümlenir.

20.

21.

22. TİCARİ ALACAKLAR

Bu grupta bir yıldan fazla uzun vadeli senetli ve senetsiz ti-

cari alacaklar izlenir. Vadesi bir yılın altına düşenler dönen varlıklar içerisinde ilgili hesaplara aktarılır Ticari ilişkilerden dolayı ana kuruluş iştirak ve bağlı ortaklıklardan olan alacaklar varsa, bu grupta ki ilgili hesapların ayrıntılarında gösterilir. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır:

220. ALICILAR

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senetsiz alacakları ifade eder Finansal kiralamadan doğan senetsiz alacaklar da bu hesapta izlenir.

221. ALACAK SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusunu oluşturan mal ve hizmet satışlarından kaynaklanan senede bağlanmış alacakları ile diğer her türlü senetli alacakları ifade eder. Finansal kiralama işlemlerinde doğan senetli alacaklar da bu hesapta izlenir.

222. ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli alacakların tasarruf değeriyle değerlendirilmesini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır Alacak Senetleri için ayrılan reeskont tutarları, "Alacak Senetleri" hesabının altında bir indirim kalemi olarak gösterilir.

223.

224. KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü

değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralama ile ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan ve her dönem sonunda hesaplanan izleyen döneme ait faiz gelirleri tutarı bu hesaba borç "124-Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" hesabına alacak olarak kaydedilir.

225.

226. VERİLEN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

İşletmede, üçüncü kişilere karşı bir işin yapılmasının üstlenilmesi ve bir akdin karşılığı olarak, geri alınmak üzere verilen, bir yıldan uzun süreli depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

227.

228.

229. ŞÜPHELİ ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Perakende satış yöntemi kullanarak bilanço gününden önceki iki hesap döneminde vadesinde tahsil edilemeyen alacakların ilgili dönemlerdeki toplam vadeli satışlara oranlarının ortalamasının değerleme dönemindeki vadeli satışlara uygu-

lanması suretiyle bulunacak şüpheli alacaklar için ayrılan karşılıkları kapsar Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için ayrılır "129. Şüpheli Ticari Alacaklar Karşılığı Hesabı" gibi çalışır

23. DİĞER ALACAKLAR

Herhangi bir ticari işleme dayanmadan meydana gelmiş ve bir yıldan uzun sürede tahsil edilmesi düşünülen alacakları kapsar. Vadesi bir yılın altına düşenler dönen varlıklar içerisinde ilgili hesaplarına aktarılır Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır:

230.

231. ORTAKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan) ortaklardan (ferdi işletmelerde işletme sahibinden) alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır

232. İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) iştiraklerinden olan alacaklarını içerir

233. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzer nedenlerle ortaya çıkan) bağlı ortaklıklarından olan alacaklarını kapsar

234.

235. PERSONELDEN ALACAKLAR

İşletme topluluğuna dahil personel ve işçinin, işletmeye olan uzun vadeli çeşitli borçlarını kapsar. Bunlara verilen avanslar bu hesapta izlenmez.

236. DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

Ticari olmayan ve yukarıda sayılan hesaplardan herhangi birine dahil edilemeyen alacakların izlendiği hesaptır

237. DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, diğer alacaklar grubundaki senetli alacakların değerlendirilmesini sağlamak amacı ile alacak senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır

238.

239. ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

Senetli ve senetsiz uzun vadeli şüpheli diğer alacakların, tahsil edilememe ihtimalinin kuvvetlenmiş olması durumunda, bu tür risklerin giderilmesini önlemek üzere ayrılan karşılıkları kapsar. Teminatlı alacaklarda karşılık teminatı aşan kısım için kullanılır

Ticari Alacaklar ile Diğer Alacaklar Hesap Gruplarının İşleyişleri :

Yukarıdaki alacak hesaplarının herbirinin tanımı, bölümlenmesi, işleyişi, değerlemesi dönen varlıklar içerisinde yer alan ilgili alacak hesaplarında olduğu gibidir.

24. MALİ DURAN VARLIKLAR

Uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklar nedeniyle elde tutulan uzun vadeli menkul kıymetlerle veya paraya dönüşme niteliğini kaybetmiş uzun vadeli menkul kıymetler bu grupta izlenir. Ayrıca, diğer bir işletmeye veya bağlı ortaklığa ortak olmak amacıyla edinilen sermaye payları da bu grupta yer alır. Bu grup aşağıdaki hesapları kapsar:

240. BAĞLI MENKUL KIYMETLER

İştiraklerdeki sermaye payları hesabında aranan asgari yüzdeleri taşımadığı için iştirakler hesabında izlenemeyen, ancak uzun vadede elde tutulması amaçlanan hisse senetleri ile hisse senetleri dışında kalan ve uzun vadeli amaçlarla veya yasal zorunluluklarla veya paraya dönüşme niteliği kaybolduğu için elde tutulan menkul kıymetler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Bu menkul kıymetler elde edildiğinde veya bu gruba devredilmesi gerektiğinde "240. Bağlı Menkul Kıymetler Hesabı"na borç; elden çıkarıldığında bu hesaba alacak kaydedilir

241. BAĞLI MENKUL KIYMETLER DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bağlı menkul kıymetlerin; borsa veya piyasa değerlerinde önemli ölçüde yada sürekli olarak değer azalması olduğu tespit edildiğinde; ortaya çıkacak zararların karşılanması amacı ile ayrılması gereken karşılıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Dönen varlıklar grubundaki "119. Menkul Kıymetler Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı"nda açıklanmıştır

242. İŞTİRAKLER

İşletmenin, doğrudan veya dolaylı olarak diğer şirketlerin yönetimine ve ortaklık politikalarının belirlenmesine katılmak üzere edindiği hisse senetleri veya ortaklık paylarının izlendiği hesaptır. İştirakler hesabı, bir ortaklıktaki en fazla % 50 oranında olan sermaye payları veya oy haklarının izlenmesinde kullanılır

İştirak edilen ortaklıklarda iştirak ilişkisinden bahsedebilmek için sermaye payı dikkate alınmaksızın sahip olunan oy hakkı veya yönetime katılma hakkının en az % 10 oranında bulunması gerekir.

İşleyişi :

İştirak için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda veya hisse senedi edinildiğinde hesaba borç, elden çıkarılmalarında alacak kaydedilir.

243. İŞTİRAKLERE SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

İştiraklerle ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

İştirak için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda "242. İştirakler Hesabı"ı karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe de hesaba borç kaydedilir.

244. İŞTİRAKLER SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

İştirak paylarının borsa veya piyasa değerinde sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılması kararlaştırılan değer azalma karşılıkları "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na gider kaydı suretiyle bu hesaba alacak; kendisine karşılık ayrılmış olan iştirak payı elden çıkarıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde ise "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na gelir kaydı suretiyle hesaba borç kaydedilir.

245. BAĞLI ORTAKLIKLAR

İşletmenin doğrudan veya dolaylı olarak yüzde 50 oranından fazla sermaye ya da oy hakkına veya en az bu oranda yönetim çoğunluğunu seçme hakkına sahip olduğu iştiraklerin sermaye paylarının izlendiği hesaptır Bağlı ortaklığın sahipliğinin belirlenmesinde yukarıdaki kıstaslardan, yönetim çoğunluğunu seçme hakkı, esas alınır

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda veya hisse senedi edinildiğinde hesaba borç, ortaklık paylarının elden çıkarılmasıyla alacak kaydedilir

246. BAĞLI ORTAKLIKLARA SERMAYE TAAHHÜTLERİ (-)

Bağlı ortaklıklarla ilgili sermaye taahhütlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bağlı ortaklık için sermaye taahhüdünde bulunulduğunda "245. Bağlı Ortaklıklar Hesabı" karşılığında bu hesaba alacak, taahhüt yerine getirildikçe de hesaba borç kaydedilir.

247. BAĞLI ORTAKLIKLAR SERMAYE PAYLARI DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bağlı ortaklığa iştirak paylarının borsa veya piyasa değerinde, sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılması kararlaştırılan değer azalma karşılıkları, "654. Karşılık Giderleri Hesabı"na gider kaydı suretiyle bu hesaba alacak; kendisine karşılık ayrılmış olan bağlı ortaklık sermaye payı elden çıkartıldığında veya değer düşüklüğünün gerçekleşmemesi halinde ise "644. Konusu Kalmayan Karşılıklar Hesabı"na alacak kaydı suretiyle hesaba borç kaydedilir.

248. DİĞER MALİ DURANVARLIKLAR

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer mali duran varlıkların izlendiği hesaptır.

249. DİĞER MALİ DURAN VARLIKLAR KARŐILİĐİ (-)

Diğer mali duran varlıkların değerinde, sürekli ya da önemli ölçüde meydana gelen değer azalmalarının izlendiği hesaptır

25. MADDİ DURAN VARLIKLAR

İşletme faaliyetlerinde kullanılmak üzere edinilen ve tahmini yararlanma süresi bir yıldan fazla olan fiziki varlık kalemlerinin ve bunlarla ilgili birikmiş amortismanların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta aşağıdaki hesaplar yer alır.

250. ARAZİ VE ARSALAR

İşletmeye ait her türlü arazi ve arsaların izlendiği hesaptır

251. YERALTI VE YERÜSTÜ DÜZENLERİ

Herhangi bir işin gerçekleşmesini sağlamak veya kolaylaőtirmek için; yeraltında veya yerüstünde inşa edilmiş her türlü yol, hark, köprü, tünel, bölme, sarnıç, iskele vb. yapıların izlendiği hesaptır.

252. BİNALAR

Bu hesap işletmenin her türlü binaları ve bunların ayrılmaz parçalarının izlendiği hesaptır

253. TESİS, MAKİNA VE CİHAZLAR

Üretimde kullanılan her türlü makine, tesis ve cihazlar ile bunların eklentileri ve bu amaçla kullanılan taşıma gereçlerinin (Konveyör, Forklift vb) izlendiği hesaptır. Bu hesap kullanım amaçlarına ve makine çeşitlerine göre bölümlenebilir.

254. TAŞITLAR

İşletme faaliyetlerinde kullanılan tüm taşıtların izlendiği hesaptır. Ulaştırma sektöründe hizmet üretimi amacıyla kullanımda olan tüm taşıt araçları da bu hesapta izlenir. Ancak, ulaştırma sektöründe ana üretimde kullanılan taşıt araçlarının toplam tutarı bilanço dipnotlarında gösterilir.

255. DEMİRBAŞLAR

İşletme faaliyetlerinin yürütülmesinde kullanılan her türlü büro makine ve cihazları ile döşeme, masa, koltuk, dolap, mobilya gibi maddi varlıkların izlendiği hesaptır.

256. DİĞER MADDİ DURAN VARLIKLAR

Yukarıda belirtilen hesapların hiçbirinin kapsamına girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan diğer maddi duran varlıkların izlendiği hesaptır.

İşlemleri :

Maddi duran varlıklar hesapları satınalma, devir inşaa veya imal bedelleriyle borçlandırılır. Satılan, devredilen, kullanıma yeteneğini kaybedenler ise, alacak kaydı ile hesaplardan çıkarılır.

257. BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde hesaben yokedilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır.

İşleyişi :

Ayrılan amortismanlar ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; satılan, devredilen, kullanma yeteneğini kaybedenler ise hesaba borç, ilgili varlık hesabına da alacak kaydedilir.

258. YAPILMAKTA OLAN YATIRIMLAR

İşletmede, yapımı süren ve tamamlandığında ilgili maddi duran varlık hesabına aktarılacak olan, her türlü madde ve malzeme ile işçilik ve genel giderlerle ilgili harcamaların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılmakta olan yatırım projelerine direkt ve endirekt şekilde gelen harcamalar bu hesaba borç; tamamlanan yatırım bedelleri ilgili maddi duran varlık hesabına borç kaydedilerek, bu hesaba alacak kaydedilir.

259. VERİLEN AVANSLAR

Yurt içinden veya yurt dışından satın alınmak üzere sipariş edilen maddi duran varlıklarla ilgili olarak yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır. Sipariş avansı ile ilgili giderleri de kapsar.

İşleyişi :

Ödeme yapıldığında hesaba borç; sipariş edilen malzeme teslim alındığında ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

26. MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR

Herhangi bir fiziksel varlığı bulunmayan ve işletmenin belli bir şekilde yararlandığı veya yararlanmayı beklediği aktifleştirilen giderler ile belli koşullar altında hukuken himaye gören haklar ve şerefiyelerin izlendiği hesap grubudur.

260. HAKLAR

İmtiyaz, patent, lisans, ticari marka ve ünvan gibi bir bedel ödenerek elde edilen bazı hukuki tasarruflar ile kamu otoritelerinin işletmeye belirli alanlarda tanıdığı kullanma, yararlanma gibi yetkiler dolayısıyla yapılan harcamaları kapsar

İşleyişi :

Edinilen haklar, maliyet bedelleri ile bu hesaba borç kaydedilir. Yararlanma süreleri içerisinde, yararlanma sürelerinin belli olmaması durumunda, 5 yıllık sürede eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilir.

261. ŞEREFİYE

Bu hesap, bir işletme devralınırken katlanılan maliyet ile söz konusu işletmenin rayiç bedelle hesaplanan net varlıklarının (öz varlık) değeri arasındaki olumlu farkların izlenmesinde kullanılır Şerefiye hesaplanırken rayiç bedelin tespit edilmediği halde, net defter değeri esas alınır

İşleyişi :

Ödenen şerefiye bedellerinin tamamı bu hesabın borcuna kaydolunur. Yok edilmeleri amortisman yoluyla 5 yıl içinde eşit taksitlerle yapılır.

262. KURULUŞ VE ÖRGÜTLENME GİDERLERİ

İŞletmenin kurulması, yeni bir Őubenin açılması, iŐlerin sürekli olarak genişletilmesi için yapılan ve karşılığında maddi bir değer elde edilmeyen giderlerin aktifleŐtirilmeleri durumunda izlendiği hesaptır.

İŞleyişi :

Maliyet değerleri ile bu hesaba borç kaydedilir. Yokedilmeleri amortisman yolu ile olur. Genelde beş yılda eşit taksitlerle itfa olunarak yok edilir.

263. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

İŞletmede yeni ürün ve teknolojiler oluŐturulması mevcutların geliŐtirilmesi ve benzeri amaçlarla yapılan her türlü harcamalardan, aktifleştirilen kısmının izlendiği hesaptır

İŞleyişi :

Maliyet değerleri ile bu hesaba borç kaydedilir. 5 yıl içinde eşit taksitlerle itfa edilerek yok edilir.

264. ÖZEL MALİYETLER

Kiralanan gayrimenkullerin geliŐtirilmesi veya ekonomik değerinin sürekli olarak artırılması amacıyla yapılan giderler ile (normal bakım, onarım ve temizleme giderleri hariç) bu gayrimenkulun kullanılması için yapılıp kira süresinin sonunda mal sahibine bırakılacak olan, varlıkların bedellerini kapsar.

İşleyişi :

Yapılan harcamalar hesaba borç kaydedilir. Bu harcamalar kira süresi içerisinde, kira süresinin beş yıldan fazla olması durumunda da beş yılda eşit tutarlarla, amorti edilir.

265.**266.****267. DİĞER MADDİ OLMAYAN DURAN VARLIKLAR**

Yukarıda sayılanların dışında kalan diğer maddi olmayan duran varlık kalemlerinin izlendiği hesaptır

268. BİRİKMiŞ AMORTİSMANLAR (-)

Maddi olmayan duran varlık bedellerinin, kullanılacakları süre içerisinde yokedilebilmesini sağlamak amacıyla kullanılan hesaptır

İşleyişi :

Ayrılan amortismanlar, ilgili gider hesapları karşılığında bu hesaba alacak; kullanım hakkı sona erenler ya da elden çıkarılanlar hesaba borç, ilgili varlık hesabına alacak kaydedilir

269. VERİLEN AVANSLAR

Maddi olmayan duran varlıklarla ilgili olarak gerek yurt içi, gerekse yurt dışındaki kişi ve kuruluşlara yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Ödeme yapıldığında hesaba borç; varlıklar elde edildiğinde ilgili hesabın borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir

27. ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

Belirli bir maddi varlıkla çok yakından ilgili bulunan veya tamamen tüketime tabi varlıklar için yapılan, üretim çalışmalarının zaman ve yoğunluğu ile sınırlı bir ömre sahip olan giderleri içerir.

270.

271. ARAMA GİDERLERİ

Arama amacı ile yapılan ve bununla ilgili giderlerin izlendiği hesaptır. Maden yatağının işletmeye elverişli olup olmadığının belirlenmesi ve giriş noktalarının saptanması için, işletmeye geçmeden önce yapılan arama giderleri ile petrol araştırması ile ilgili olarak arazinin yerden ve havadan (topoğrafik, jeolojik, jeofizik, jeoşimik vb.) incelenmesine ve gerekli işlem, deneyim ve jeolojik bilgi almak amacı ile yapılan sondaj giderleri gibi yapılan harcamalar bu hesapta izlenir.

Arama faaliyetlerinin sonucunda üretilebilir cevher rezervi saptanamamışsa yapılan giderler zarar kaydedilir.

272. HAZIRLIK VE GELİŞTİRME GİDERLERİ

Açık işletmelerde, maden üstündeki örtüyü kaldırmak veya yeraltındaki maden yataklarına girmek, bu yatakla yerüstü arasında genel kütlenin tüketilmesine kadar sürekli bir bağlantı kurmak ve maden yataklarını üretime elverişli parçalara

bölmek, gerek insanların gerekse araçların gidip gelme ve havalandırılmalarını ve cevherin taşınmasını sağlamak amacıyla açılacak olan düşey, yatay ve eğilimli yol, mecra ve benzeri faaliyetlerin gerektirdiği giderlerle; petrol işlemlerinden kuyu açma, temizleme, derinleştirme, bitirme veya bu işlemlere hazırlık için yapılan işçilik, yakıt, tamir ve bakım, nakliye, ikmal, malzeme vb. giderlerin izlendiği hesaptır.

273.

274.

275.

276.

277. DİĞER ÖZEL TÜKENMEYE TABİ VARLIKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmayan özel tükenmeye tabi diğer varlık değerlerinin izlendiği hesaptır

İşleyişleri :

Belirli maddi varlıkla ilgisi kesinlikle saptanan harcamalar bu hesaplara borç, özelliğini yitirmiş olan varlıklar ise kayıtlardan çıkarılmak üzere bu hesaplara alacak kaydedilir

278. BİRİKMİŞ TÜKENME PAYLARI (-)

Özel tükenmeye tabi varlıklar grubuna giren kalemler özelliklerine göre "Tükenme payı" ayrılmak suretiyle itfa edilir

İşleyişi :

Özel tükenmeye tabi varlıklar tükenme payı, maliyet ve gider

hesapları karşılığında hu hesaba alacak, kayıtlardan çıkarıldığı takdirde borç kaydedilir.

279. VERİLEN AVANSLAR

Özel tükenmeye tabi varlıklar için yapılan avans ödemelerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Avans ödemesi yapıldığında hesaba borç, kesinleşen ödemelerde, önceki avans ödemesi mahsup edilmek üzere hesaba alacak kaydedilir.

28. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER VE GELİR TAHAKKUKLARI :

Bu grup, içinde bulunan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek yıllara ait olan giderler ile faaliyet dönemine ait olup da ileriki yıllarda tahsil edilebilecek gelirlerden oluşur. Bu grup hesapları aşağıda gösterilmiştir.

280. GELECEK YILLARA AİT GİDERLER

Bu hesap, peşin ödenen ve cari dönem içinde ilgili gider hesaplarına kaydedilmemesi gereken, gelecek yıllara ait giderleri izlemek için kullanılır.

İşleyişi :

Gelecek yıllarla ilgili gider ve maliyet hesaplarına borç kaydedilecek olan peşin ödenen giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. ilgili hesap dönemlerinde bu hesabın alacağı karşılığında dönen varlıklardaki "GelecekAylara Ait Giderler" hesabına gerekli aktarmalar yapılır.

281. GELİR TAHAKKUKLARI

Üçüncü kişilerden tahsili ya da bunlar hesabına kesin borç kaydı bir yıl veya daha sonraki yıllarda yapılacak gelirlerin içinde bulunulan döneme ait olan kısımlarının, ilgili gelir hesabı karşılığında borç kaydedileceği hesaptır

İşleyişi :

Dönem sonlarında, döneme ait olarak hesaplanacak tutarlar ilgili hasılat ve gelir hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydedilir. Sonraki yıllarda alacakların kesinleşmesiyle hesaptaki tutarlar bu hesabın alacağına karşılık, üçüncü kişi hesaplarının borcuna geçirilerek kapatılır

29. DİĞER DURAN VARLIKLAR

Bundan önceki bölümlerde sayılan duran varlık kalemlerine girmeyen özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer duran varlık kalemleri bu grupta yer alır

290.

291. GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV

Satın alınan veya imal edilen, amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle ilgili, bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki KDV'nin kayıt ve izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerle ilgili bir yıldan daha uzun sürede indirilebilecek nitelikteki KDV bu hesaba borç, indirilebilme dönemlerine isabet eden tutarlar ise bilanço dö-

nemi sonunda bu hesaba alacak verilirken, "191. İndirilecek Katma Değer Vergisi Hesabı"na aktarılır

292. DİĞER KDV

Ertelenen, iadesi gereken, tahsil edilen ve çeşitli şekillerde ortaya çıkan diğer KDV'nin bir yılı aşan tutarlarının kaydedildiği hesaptır.

İşleyişi :

Yukarıda belirtilen nitelikteki KDV'nin ortaya çıkması halinde bu hesaba borç, ilgili hesaba alacak kaydedilir.

293. GELECEK YILLAR İHTİYACI STOKLAR

Tedbirli satın alma ve imal etme politikası gereği ve stok dönüş hızı düşüklüğü nedeniyle işletmede bulunan ve işletmenin bir yıllık dönem içinde kullanabileceğinden daha fazla olan stok kalemlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Gelecek yıllar ihtiyacı stoklar bu hesaba gruplar olarak borç ve kullanım dönemi bir yılın altına düştüğünde ilgili stok hesaplarına devredilerek bu hesaba alacak kaydedilir.

294. ELDEN ÇIKARILACAK STOKLAR VE MADDİ DURAN VARLIKLAR

Çeşitli nedenlerle işletmede kullanılmama ve satış olanaklarını yitiren stoklar ve duran varlıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Tanımdaki niteliğe dönüşen varlıklar ilgili buldukları varlık hesaplarından çıkarılarak bu hesaba alınır; elden çıkarıldıklarında ise hesap kapatılır

295. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

İzleyen yıldan sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek olan peşin ödenen vergi ve fonların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Gelecek dönemden daha sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek nitelikteki vergi ve fonlar ödendiğinde bu hesaba borç yazılır. İndirilebilme süresi bir yılın altına inen vergi ve fonlar bu hesabın alacağına karşılık, "193. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar" hesabına aktarılır

296.**297. DİĞER ÇEŞİTLİ DURANVARLIKLAR**

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli duran varlıkların izlendiği hesaptır

298. STOK DEĞER DÜŞÜKLÜĞÜ KARŞILIĞI (-)

Bu hesap yangın, deprem, su basması gibi doğal afetler ve bozulmak, çürümek, kırılmak, çatlamak, paslanmak, teknolojik gelişmeler ve moda değişiklikleri nedeniyle, stokların fiziki ve ekonomik değerlerinde önemli azalışların ortaya çıkması veya bunun dışında diğer nedenlerle gelecek yıllar ihtiyacı stokların piyasa fiyatlarında düşmelerin meydana gelme-

si veya elden çıkarılacak stoklar dolayısıyla, kayıpları karşılamak üzere ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Dönen varlıklar grubundaki "158. Stok Değer Düşüklüğü Karşılığı Hesabı"nda açıklanmıştır

299. BİRİKMİŞ AMORTİSMANLAR (-)

Bu gruptaki amortismanına tabi varlıklar için ayrılan amortismanların izlendiği hesaptır

3. KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Kısa vadeli yabancı kaynaklar, dönen varlıkların ayrılmasında kullanılan ölçüye uygun olarak, en çok bir yıl veya işletmenin normal faaliyet dönemi sonunda ödenecek yabancı kaynakları kapsar.

Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar, Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Aylara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar şeklinde bölümlenir.

30. MALİ BORÇLAR

Kredi kurumlarına olan kısa vadeli borçlar ile kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları ile sağlanan krediler ve vadesine bir yıldan daha az bir süre kalan uzun vadeli mali borçların ana para taksit ve faizlerini kapsar.

300. BANKA KREDİLERİ

Bu hesap, banka ve diğer finans kuruluşlarından sağlanan kısa vadeli kredilere ilişkin tutarları içeren hesap kalemidir.

İşleyişi :

Alınan kısa vadeli krediler bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

301. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

Bu hesap, kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı bu hesaba alacak, finansal kiralamaya konu olan ilgili varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç ve bu iki tutar arasındaki fark da "302-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç kaydedilir.

302. ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" olarak bu hesaba borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz giderleri tutarları bu hesaba alacak "66-Borçlanma Maliyetleri" hesap grubunda ilgili borçlanma gideri hesabına borç olarak kaydedilir.

303. UZUN VADELİ KREDİLERİN ANAPARA TAKSİTLERİ VE FAİZLERİ

Vadelerine bir yıldan fazla süre bulunmakla birlikte uzun vadeli kredilerin, bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek anapara taksitleri ile vadesi bir yılın altına düşenleri ve bunların tahakkuk ettiği halde henüz ödenmeyen faizlerini kapsar.

İşleyişi :

İşletmenin uzun vadeli borçlarından, bilançonun düzenlenme tarihini izleyen bir yıllık dönemde ödenecek olan taksitleri ve faizleri bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

304. TAHVİL ANAPARA BORÇ TAKSİT VE FAİZLERİ

Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç taksitleri ile tahvillerin tahakkuk edip de henüz ödenmeyen faizlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yukarıda belirtilen tahvil anapara borç, taksit ve faizleri bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

305. ÇIKARILMIŞ BONOLAR VE SENETLER

Tedavüldeki finansman bonoları ve banka bonoları gibi kısa vadeli para ve sermaye piyasası araçları karşılığında sağlanan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Bu hesapta tanımlanan menkul kıymetler ihraç edildiğinde nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir.

306. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER

Çıkarılmış bonolar ve senetler kapsamına alınamayan diğer menkul kıymetlerin izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Yukarıda tanımlananlar dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedel üzerinden bu hesaba alacak, ilgili hesaplara borç kaydedilir. Ödenmeleri halinde borç kaydedilir.

307.**308. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKLARI (-)**

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farkın gelecek döneme ait olan kısmı bu hesapta izlenir

İşleyişi :

Nominal değerin altında ihraç edilen tahvil, senet vs. diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki farklardan gelecek döneme ait olanlar ve "408. Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı"ndan bu hesaba aktarılanlar bu hesabın borcuna, menkul kıymetin vadesine paralel olarak itfa edilmesi kaydıyla hesaplanan itfa tutarları, "66. Finansman Giderleri" grubundaki hesaplar karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir.

309. DİĞER MALİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan mali borçların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

31.**32. TİCARİ BORÇLAR**

Kuruluşun ticari ilişkileri nedeniyle ortaya çıkan senetli ve senetsiz borçların kaydedildiği hesapları kapsar

320. SATICILAR

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senetsiz borçların izlendiği hesaptır. Ortaklar, ana kuruluş, iştirakler ve bağlı ortaklıklara olan senetsiz ticari borçların bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir.

İşleyişi :

Senetsiz borcun doğması ile bu hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

321. BORÇ SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan senede bağlanmış ticari borçlarının izlendiği hesaptır. Ortaklar ana kuruluş, iştirakler ve bağlı ortaklıklara olan senetli ticari borçların bilanço dipnotlarında gösterilmesi gerekir.

İşleyişi :

Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

322. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeri ile değerlemesini sağlamak üzere borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "64. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na gelir kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunun "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

323.

324.

325.

326. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

Üçüncü kişilerin belli bir işi yapmalarını, aldıkları bir değeri geri vermelerini sağlamak amacıyla ve belli sözleşmeler nedeniyle gerçekleşecek bir alacağın karşılığı olarak alınan depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlar borcuna kaydedilir.

327.

328.

329. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan ticari borçların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

33. DİĞER BORÇLAR

Bu hesap grubu; herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş ve en çok bir yıl içinde ödenmesi düşünülen borçların kaydedildiği hesapları kapsar.

330.

331. ORTAKLARA BORÇLAR

İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla işletmelerde işletme sahibine) borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

332. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde işe borç kaydedilir.

333. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

İşletmenin; sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

334.

335. PERSONELE BORÇLAR

İşletmenin personeline olan çeşitli borçlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Tahakkuk eden personele borçlar bu hesabın alacağına, ödemesi halinde borcuna kaydedilir.

336. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Ticari olmayıp yukarıdaki hesaplardan hiçbirinin kapsamına alınamayan çeşitli borçların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bu hesaba; borcun doğması halinde alacak, ödemesi halinde ise borç kaydedilir.

337. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, diğer borçlar gurubundaki senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na gelir kaydedilir. İzleyen dönemde hu hesap "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

338.

339.

34. ALINAN AVANSLAR

Gerek satış sözleşmeleri dolayısıyla gerekse diğer nedenlerle, işletme tarafından üçüncü kişilerden alınan avansların izlendiği hesaptır.

340. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmenin satış amacıyla gelecekte yapacağı mal ve hizmet teslimleri ile ilgili olarak peşin tahsil ettiği tutarların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alıcılardan alınan avanslar bu hesabın alacağına, malın teslim edilmesi, hizmetin görülmesi halinde borcuna yazılır

341.

342.

343.

344.

345.

346.

347.

348.

349. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Özel bölümünde tanımlanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her türlü kısa vadeli avansların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

"Diğer Avanslar" "340. Alınan Sipariş Avansları Hesabında" açıklanmıştır

**35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM
HAKEDİŞLERİ**

Bu grup, yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısım karşılığında aldıkları hakedişlerin izlendiği hesapları kapsar

**350. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM
HAKEDİŞ BEDELLERİ**

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinden, tamamladıkları kısımlar için düzenlenen hakediş bedellerinin izlendiği hesaplardır. Bu hesaplar "170-178" hesaplara paralel olarak düzenlenir.

İşleyişi :

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri ile ilgili olarak düzenlenen ve işveren tarafından onaylanan hakediş bedelleri bu hesaplara alacak olarak yazılır. İşin geçici kabulü yapıldığında, bu hesaplardaki hakediş bedelleri, ilgili satış hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir

**358. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON
DÜZELTME HESABI**

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacak kalanının aktararak proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"697- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacak kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın borcuna karşılık bu hesabın alacağına alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına aktarılır

36. ÖDENECEK VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

İşletmenin sorumlu veya mükellef sıfatıyla, ödeyeceği vergi, resim, harç, kesinti, sigorta primi, sendika aidatları, icra tak-sitleri ve benzeri borçlarının izlendiği hesap grubudur

360. ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR

İşletmenin ekonomik faaliyetlerde bulunmasının sonucu ilgili mali mevzuat uyarınca mükellef veya sorumlu sıfatıyla işletmenin kendisine, personeline ve üçüncü kişilere ilişkin olarak ödenmesi gereken vergi, resim, harç ve fonların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Vergi, resim, harçların tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacakları ödemeler yapıldıkça borçlanır Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek ertelenmiş veya taksitle bağlanmış vergiler varsa, bunlar "438. Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı" na aktarılır

361. ÖDENECEK SOSYAL GÜVENLİK KESİNTİLERİ

İşletmenin, personelin hakedişlerinden sosyal güvenlik mevzuatı hükümlerine göre kesintiye tabi tutmakla yükümlü bulunduğu, personele ait emeklilik keseneği ve sigorta primleri ile bunlara ilişkin işveren katılma payları ve işverence sosyal güvenlik kuruluşlarına ödenecek diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Kesintiler yapıldıkça bu hesap alacaklandırılır ve ödemeler yapıldıkça borçlandırılır Bir yıldan daha uzun sürede ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri varsa, bunlar "438. Kamuya Olan Ertelemiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı" na aktarılır

362.

363.

364.

365.

366.

367.

368. VADESİ GEÇMİŞ ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Kanuni süresi içerisinde ödenmeyen vergi ve yükümlülükler ile erteleme ve taksitlendirme süresi bilanço tarihinde bir yıldan az olan vergi ve yükümlülükleri kapsar.

İşleyişi :

Vadelerinde ödenemeyen vergi ve diğer yükümlülüklerle erteleme veya taksitlendirme süresi bir yıldan az olanlar ile vadesi bir yılın altına düştüğü için 438 nolu hesaptan bu hesaba aktarılanlar, hesabın alacağına kaydedilir. Ödenmeleri halinde hesaba borç kaydedilir. Ancak, vadesi geçmiş vergi ve diğer yükümlülüklerde erteleme veya taksite bağlama süresi bir yılı aşanlar bu hesabın borcu karşılığında "438. Kamuya Olan Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Borçlar Hesabı"na aktarılır

369. ÖDENECEK DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Özel bölümlerinde tanımlananlar dışında kalan yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Tahakkuk ettirilmesini gerektiren olaylar ve işlemler ortaya çıktıkça anılan hesaplar alacaklanır, ödemeler yapıldıkça borçlanır.

37. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen kısa vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur. Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktifi düzenleyici nitelikte değildir.

370. DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi, diğer vergi ve kesintiler, fonlar ve benzeri diğer yükümlülükler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Dönem kârı üzerinden hesaplanan kurumlar vergisi ve yasal yükümlülükler, dönem kârı hesabının borcu karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Vergi tahakkukunun kesinleşmesi durumunda borç kaydı suretiyle hesap kapatılır ve ilgili tutar "371. Dönem Kârının Peşin Ödenen Vergi ve Diğer Yükümlülükleri" ile mahsup edilerek kalan tutar "360. Ödenecek Vergi ve Fonlar" hesabına aktarılır

371. DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ (-)

Mevzuat gereğince peşin ödenen gelir ve kurumlar vergisi ile diğer yükümlülüklerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıklarından indirilmek üzere, "193. Peşin Ödenen Vergiler ve Fonlar Hesabı"ndan yapılan aktarmalar bu hesabın borcuna, 193 nolu hesabın alacağına kaydedilir Tahakkuk eden tutarlar ve gelir vergisinden mahsup edilen tutarlar ise bu hesaba alacak kaydedilir.

372. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Bu hesapta, belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılan ve bir yıl içinde ödeneceği öngörülen kıdem tazminatları karşılıkları izlenir.

İşleyişi :

"472. Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı"ndan yukarıda yapılan tanım çerçevesinde yapılan aktarmalar bu hesaba alacak, ödenmesi halinde ise borç kaydedilir.

373. MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI

Aylık maliyetlerin belirlenmesinde, gelecek aylarda kesin tahakkuku yapılacak giderlerle aylık maliyetlere pay verilmesinde, tamir-bakım, ikramiyeler, finansman giderleri vb. giderlere ilişkin tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Aylık maliyetlere yüklenen tahmini gider karşılıkları bu hesaba alacak bu giderlerin kesin tutarları belli olduğunda ise bu hesaba borç kaydedilir.

374.

375.

376.

377.

378.

379. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Kısa vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu grubun yukarıda belirtilen hesapları içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde de borç kaydedilir.

38. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

Bu grup, içinde bulunulan dönemde ortaya çıkan ancak gelecek aylara ait gelirler ile faaliyet dönemine ait olup ödenmesi gelecek aylarda yapılacak giderlerden oluşur.

380. GELECEK AYLARA AİT GELİRLER

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan kısa süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir. Ait olduğu dönemde ilgili gelir hesaplarına devredilir.

381. GİDER TAHAKKUKLARI

Gelecek aylarda ödemesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesaplarına borç, bu hesaba alacak, yapılan ödemeler borç kaydedilir.

39. DİĞER KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer kısa vadeli yabancı kaynaklar bu grupta yer alır

390.**391. HESAPLANAN KDV**

Bu hesap; teslim edilen mal veya ifa edilen hizmetler üzerinden hesaplanan Katma Değer Vergisi ile işlemi gerçekleşmeyen ya da işlemde vazgeçilen mal ve hizmetlere ilişkin katma değer vergisinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Hesaplanan katma değer vergisi bu hesaba alacak kaydedilir. Düzeltmeler bu hesaba borç kaydedilir. Vergilendirme dönemi itibarıyla bu hesabın bakiyesi, "191- İNDİRİLECEK KDV" ve/veya "190- DEVREDEN KDV" hesapları ile karşılaştırılır Yapılan karşılaştırmada bu hesabın bakiyesi "191- İNDİRİLECEK KDV" ve/veya "190- DEVREDEN KDV" hesaplarının bakiyesinden fazla olduğu takdirde vadesinde ödenmek üzere "360- ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR" hesabına aktarılarak kapatılır

392. DİĞER KDV

Bu hesap; teşvikli yatırım mallarının ithalinden doğan ve ef

telenen Katma Değer Vergisi ve ihraç kaydiyle satış nedeniyle ertelenen ve terkin edilecek Katma Değer Vergisi gibi ihtiyaca göre bölümlenir.

İşleyişi :

Teşvikli yatırım mallarının ithalinde gümrük idareleri tarafından tarh ve tahakkuk ettirilerek ertelenen katma değer vergisi, aktifteki ilgili hesabın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonunda aktifteki ilgili hesabın alacağı karşılığı bu hesaba borç kaydedilmek suretiyle işlem görür.

Yatırım teşvik belgelerinde öngörüldüğü şekilde gerçekleşmemesi halinde ertelenen katma değer vergisi bu hesaba borç, ödenmek üzere pasifteki tahakkuk hesabına alacak kaydedilir.

Vergi dairesince tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın borcu mukabili bu hesaba alacak, mevzuat gereği yapılacak terkin sonucunda borçlusunun alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

İhracatın gerçekleşmemesi halinde ise, tecil olunan katma değer vergisi "391. Hesaplanan Katma Değer Vergisi Hesabı"nın alacağı mukabili bu hesaba borç kaydedilir.

393. MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI

Merkezin şubelerle, şubelerin merkezle veya kendi aralarındaki borç ve alacak ilişkilerinin izlendiği borçlu ve alacaklı olarak çalışan hesaptır. Bu hesap dönem içinde kullanılır, füz-yon da kapatılır.

İşleyişi :

Merkezin şubelerden, şubelerin diğer şubelerden veya merkezden olan alacakları bu hesaba borç, borçları da alacak kaydedilir.

394.**395.****396.****397. SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI**

Sayımlar sonunda tespit edilen kasa, stok ve maddi duran varlıklar fazlalarıyla, üniteler arası yollamada ortaya çıkan fazlaların geçici olarak kayıt edileceği hesaptır

İşleyişi :

Kasa sayım fazlasının tespitinde kasa hesabı borcu karşılığın da bu hesaba alacak kaydolunur. Belgelerine dayanarak üçüncü şahıslara ödenmesi gereken kasa fazlaları bu hesabın borcuna kaydolunur. Bu hesaptaki kalıntıdan bekleme süresini dolduranlar "671. Önceki Dönem Gelir ve Karlar" hesabı alacağına aktarılır

Stok sayım fazlalarının tespitinde, emsal değeri üzerinden bu hesaba alacak, ilgili stok hesabına borç yazılır Sayım dönemi içinde normal olduğu belgelenen fazlalar ilgili maliyet hesapları karşılığında bu hesaba borç kaydolunur

Maddi duran varlık fazlasının tespitinde, fazlalar emsal değerleriyle ilgili duran varlık hesabı karşılığında bu hesaba ala

çak yazılır, sayım dönemi içinde kâr kaydı gerektiği belgelenenler "679. Diğer Olağandışı Gelir ve Kârlar Hesabı" karşılığında bu hesaba borç yazılır

398.

399. DİĞER ÇEŞİTLİYABANCI KAYNAKLAR

Bu hesap grubu içinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Yukarıdaki hesaplar dışında oluşan diğer yabancı kaynaklar bu hesabın alacağına, ödemeler ise borcuna kaydolunur

4. UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Kredi kurumlarından, sermaye piyasasından ve işletmenin ilişkide bulunduğu üçüncü kişilerden sağlanan ve bir yıldan fazla vadeli olan işletme borçlarını kapsar.

Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar, Mali Borçlar, Ticari Borçlar, Diğer Borçlar, Alınan Avanslar, Ödenecek Vergi ve Diğer Yükümlülükler, Borç ve Gider Karşılıkları, Gelecek Yıllara Ait Gelirler ve Gider Tahakkukları ile Diğer Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar şeklinde bölümlenir.

40. MALİ BORÇLAR

Bilanço tarihi itibarıyla vadesine bir yıldan fazla süre kalmış bulunan, banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan krediler ile işletmece borçlanma amacıyla ihraç edilmiş, menkul değerler bu hesap grubunda yer alır.

400. BANKA KREDİLERİ

Banka ve diğer finans kuruluşlarından alınan uzun vadeli kredilerin yer aldığı hesaptır

İşleyişi :

Alınan uzun vadeli krediler bu hesaba alacak, ödenmeleri halinde borç kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek ana para taksitleri ile vadesi bir yıla düşen tutarlar "303. Uzun Vadeli Kredilerin Anapara Taksitleri ve Faizleri Hesabı" nın alacağına aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

401. FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

Bu hesap, kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı aşan borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı bu hesaba alacak, finansal kiralamaya konu olan ilgili varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç ve bu iki tutar arasındaki fark da "402-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç kaydedilir. Dönemsellik varsayımına uygun olarak dönem sonlarında, izleyen dönemi ilgilendiren tutar; "301-Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar" hesabına alacak, bu hesaba borç kaydedilir.

402. ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan ve vadesi bir yılı aşan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" olarak bu hesaba borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanana ve her dönem sonunda izleyen döneme ilişkin tutar "302-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç, bu hesaba alacak kaydedilir.

403.

404.

405. ÇIKARILMIŞ TAHVİLLER

İşletme tarafından çıkarılmış bulunan tahvillerden vadesi bir yılı aşanlar bu hesapta izlenir. İşletmece hisse senedi ile değiştirilebilir ve erken paraya çevrilebilir tahviller çıkarılmış olması durumunda bunların tutar ve nitelikleri dipnotlarda ayrıca belirtilir.

İşleyişi :

Çıkarılmış tahviller nominal bedelleri ile bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil, anapara borç ve taksitleri bilanço dönemlerinde "304. Tahvil Anapara, Borç, Taksit ve Faizleri Hesabına" aktarıl-mak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

406.**407. ÇIKARILMIŞ DİĞER MENKUL KIYMETLER**

İşletmece çıkarılmış katılma intifa senedi dışındaki vadeleri bir yıldan uzun olan diğer menkul değerler bu hesap kaleminde yer alır.

Yukarıdaki hesaplarda tanımlanmış menkul kıymetler dışında kalan çıkarılmış diğer menkul kıymetler bu hesapta izlenir

İşletmece çıkarılmış katılma intifa senetleri ve özkaynak niteliğindeki diğer menkul kıymetler bu hesapta yer almaz.

Ortakların "Katılma intifa Senedi" ihraç etmeleri halinde,"Katılma İntifa Senedi Sermayesi" özkaynaklar grubunda "Sermaye" hesabının altında; "Geri SatınAlınan Katılma İntifa Senetleri" ise dönen varlıklarda menkul kıymetler hesap grubu içinde gösterilir.

İşleyişi :

Yukarıda tanımlananlar dışında çıkarılmış diğer menkul kıymetler nominal bedelle bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço tarihinden itibaren bir yıl içinde ödenecek tahvil anapara borç ve taksitleri bilanço dönemlerinde "306. Çıkarılmış Diğer

Menkul Kıymetler Hesabı"na aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

408. MENKUL KIYMETLER İHRAÇ FARKI (-)

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet ve diğer menkul kıymetlerin nominal değerleri ile satış fiyatı arasında ki farkın gelecek yıllara ait olan kısmı bu hesapta izlenir

İşleyişi :

Nominal değerinin altında ihraç edilen tahvil, senet ve diğer menkul kıymetlerin nominal değeri ile satış fiyatı arasındaki fark bu hesabın borcuna kaydedilir. Bu satış farklarında gelecek dönemde itfa edilecek kısmı bilanço tarihinde "308. Menkul Kıymetler İhraç Farkı Hesabı"na aktarılarak bu hesaba alacak kaydedilir.

409. DİĞER MALİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiçbirine girmeyen değerler bu başlık altında toplanır

İşleyişi :

Bu hesaba, borcun doğması halinde alacak, ödenmesi halinde borç kaydedilir.

41.

42. TİCARİ BORÇLAR

Bilanço tarihinden itibaren vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan ticari borçlar bu hesap grubunda yer alır. Bağlı ortaklıklara ve iştiraklere olan ticari borçların tutarları bilanço dipnotlarında belirtilir.

420. SATICILAR

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetsiz borçların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Senetsiz ticari borcun doğması ile bu hesaba alacak kaydedilir. Bilanço çıkarma dönemlerinde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesaba borç kaydedilerek "320. Satıcılar Hesabı"nın alacağına aktarılır

421. BORÇ SENETLERİ

İşletmenin faaliyet konusu ile ilgili her türlü mal ve hizmet alımlarından kaynaklanan vadelerine bir yıldan fazla süre bulunan senetli borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borç senetleri tutarları bu hesaba alacak bilanço tarihinde vadeleri bir yılın altına düşen senetli borçlar "321. Borç Senetleri Hesabı"nın alacağına aktarılarak bu hesaba borç kaydedilir.

422. BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, senetli borçların tasarruf değeriyle değerlendirilmesini sağlamak üzere, borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlenmesinde kullanılır

İşleyişi :

Hesaplanan reeskont tutarları bu hesaba borç, "64. Diğer Fa-

aliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" grubundaki "642. Faiz Gelirleri Hesabı"na alacak kaydedilir. İzleyen dönemde bu hesap, "65. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" grubunun "652. Reeskont Faiz Giderleri Hesabına" aktarılarak kapatılır

423.

424.

425.

426. ALINAN DEPOZİTO VE TEMİNATLAR

"326. Alınan Depozito ve Teminatlar" hesabında alış amaçları belirtilen depozito ve teminattan vadeleri bir yıldan fazla olan kısımları bu hesap kapsamına girer

İşleyişi :

Alınan depozito ve teminatlar bu hesabın alacağına, geri verilenler veya hesaba sayılanlarla, geri verilmemiş bilanço gününde vadeleri bir yılın altına düşenler bu hesabın borcuna yazılarak "326. Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabı"na aktarılarak kapatılır

427.

428.

429. DİĞER TİCARİ BORÇLAR

Yukarıdaki hesap kalemlerinin hiç birinin kapsamına alınmayan bir yılı aşan ticari borçların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bu hesaba borcun doğması halinde alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "329. Diğer Ticari Borçlar Hesabı"na aktarılarak borç kaydedilir.

430.**43. DİĞER BORÇLAR**

Bu hesap grubu, herhangi bir ticari nedene dayanmadan meydana gelmiş vadeleri bir yıldan fazla süreli bulunan borçların kaydedildiği hesapları kapsar

431. ORTAKLARA BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla ortaklara borçlu bulunduğu vadeleri bir yıldan fazla süreli tutarların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşmesi halinde 331 No.lu hesaba aktarılarak borç kaydedilir.

432. İŞTİRAKLERE BORÇLAR

İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla iştiraklerine olan vadeleri bir yıldan fazla süreli borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borcun doğması halinde hesaba alacak vadesi bir yılın altına

düşmesi halinde "332. İştiraklere borçlar Hesabı"na aktarılarak borç kaydedilir.

433. BAĞLI ORTAKLIKLARA BORÇLAR

İşletmenin sermaye taahhüdünden borçları hariç olmak üzere faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla bağlı ortaklıklara olan borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borcun doğması ile hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "333. Bağlı Ortaklıklara Borçlar Hesabı"na aktarılmak suretiyle borç kaydedilir.

434.

435.

436. DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR

Ticari olmayıp yukarıdaki hesaplardan hiç birinin kapsamına alınamayan çeşitli borçların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Borcun doğması halinde alacak, bilanço tarihinde vadesi bir yılın altına düşenler "339. Diğer Çeşitli Borçlar Hesabı"na aktarılarak borç yazılır

437. DİĞER BORÇ SENETLERİ REESKONTU (-)

Bilanço gününde, uzun vadeli diğer borçlar grubunda yer alan senetli borçların değerlemesini sağlamak amacı ile borç senetleri için ayrılan reeskont tutarlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

"337. Diğer Borç Senetleri Reeskontu Hesabı"nda açıklanmıştır.

438. KAMUYA OLAN ERTELENMİŞ VEYA TAKSİTLENDİRİLMİŞ BORÇLAR

Kamuya olan vergi ve benzeri borçlardan vadesinde ödenmeyip ertelenmiş veya taksite bağlanmış olup bir yıldan daha uzun bir sürede ödenecek olan kısmının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Bir yıldan uzun vadeli kamuya olan ertelenmiş veya taksitlendirilmiş borçlar ile "368. Vadesi Geçmiş Ertelenmiş veya Taksitlendirilmiş Vergi ve Diğer Yükümlülükler Hesabı"ndan vadeleri bir yılı aşan borçlar hesaba alacak; vadesi bir yılın altına düşenler kısa vadeli yabancı kaynaklarda yer alan ilgili hesaplara aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

439.**44. ALINAN AVANSLAR**

Satış sözleşmeleri ve diğer nedenlerle alınan ve vadeleri bir yılı aşan avanslar bu bölüm kapsamına girer

440. ALINAN SİPARİŞ AVANSLARI

İşletmenin satış sözleşmesine dayanarak mal ve hizmetin tesliminden önce tahsil ettiği bir yılı aşan avansların izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Alıcılardan alınan avanslar bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "340. Alınan Sipariş Avansları Hesabı"na aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

441.

442.

443.

444.

445.

446.

447.

448.

449. ALINAN DİĞER AVANSLAR

Yukarıda açıklanan avanslar dışında, işletmenin aldığı her tür lü uzun vadeli avansların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Alınan avanslar bu hesabın alacağına, vadesi bir yılın altına düşenler "349. Alınan Diğer Avanslar Hesabı"na aktarılmak suretiyle bu hesaba borç kaydedilir.

45.

46.

47. BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Bilanço tarihinde belirgin olarak ortaya çıkan ancak tutarının ne olacağı kesin olarak bilinmeyen veya tutarı bilinmekle birlikte ne zaman tahakkuk edeceği bilinmeyen uzun vadeli borçlar veya giderler için ayrılan karşılıkların izlendiği hesap grubudur.

Bu grupta yer alan karşılık hesapları aktif düzenleyici nitelikte değildir.

470.

471.

472. KIDEM TAZMİNATI KARŞILIĞI

Belirlenecek esaslar çerçevesinde ayrılacak kıdem tazminatı karşılıkları bu hesap kaleminde gösterilir

İşleyişi :

Hesaplanan kıdem tazminatı karşılık tutarları ilgili gider hesaplarına borç bu hesaba alacak kaydedilir. İzleyen dönemde ödenmesi beklenen kıdem tazminatı karşılık tutarları bu hesaba borçuna, "37. Borç ve Gider Karşılıkları" grubundaki "372. Kıdem Tazminatı Karşılığı Hesabı"na alacak kaydedilir

473.

474.

475.

476.

477.

478.

479. DİĞER BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI

Uzun vadeli diğer borç ve gider karşılıklarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu grubun yukarıda belirlenen hesaplar içinde yer almayan ve önemlilik kavramına göre de ayrı ayrı hesaplarda izlenmesi mümkün olmayan borç ve gider karşılıkları doğduğunda bu hesaba alacak, ilgili gider gruplarına borç kaydedilir. İzleyen dönemde ödenmesi beklenen borç ve gider karşılık tutarları bu hesabın borcuna, "379. Diğer Borç ve Gider Karşılıkları Hesabı"nın alacağına kaydedilir

48. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER VE GİDER TAHAKKUKLARI

Bilançonun çıkarıldığı dönemi izleyen yıldan daha sonraki bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirler ile faaliyet dönemine ait olup da gelecek bilanço dönemlerinde ödenecek giderlerden oluşur.

480. GELECEK YILLARA AİT GELİRLER

Gelecek bilanço dönemlerine ait peşin tahsil olunan gelirlerin bir yıldan uzun süreye ait kısımlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Peşin tahsil olunan gelirler bu hesabın alacağına kaydedilir.

Kısa vadeli nitelik kazanan gelirler bu hesabın borcu mukabili "380. Gelecek Aylara Ait Gelirler Hesabı"na aktarılır

481. GİDER TAHAKKUKLARI

Gelecek yıllarda ödenmesi yapılacak ve kesinlikle belgeye dayalı gider tahakkuklarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Yapılan tahakkuklar ilgili gider ve zarar hesapları mukabili bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler "381. Gider Tahakkukları Hesabı"na aktarılarak bu hesaba borç kaydedilir.

49. DİĞER UZUN VADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan diğer uzun vadeli yabancı kaynaklar bu grupta yer alır

490.

491.

492. GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLECEK KDV

Bu hesap, teşvikli yatırım mallarının ithalinde ödenmesi gerektiği halde ödenmeyip, fiilen indirilmesinin mümkün olacağı tarihe kadar ertelenen katma değer vergisi ile imalatçı teşebbüsler tarafından imal ettikleri mallardan ihraç edilmek kaydı ile ihracatçılara yapılan teslimler nedeniyle hesaplanan ve düzenlenen fatura ve fatura yerine geçen belgelerde mevzuat gereği ihracatçılardan tahsil edilmeyen ve tamamının in-

dirim konusu yapılmaması nedeniyle gelecek bilanço devrelerine kadar tecil olunan katma değer vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Bu hesap bilanço döneminde "392. Diğer Katma Değer Vergisi Hesabı"yla ilişkilendirilmek suretiyle kullanılır ve bu hesap gibi işlem görür.

493. TESİSE KATILMA PAYLARI

İşletmeye ait tesislerden yararlanmak amacıyla üçüncü kişilerin, tesis bedellerine katılma paylarının kayıt ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Katılma paylarının tahsilinde bu hesaba alacak, tesisin ömrü süresine göre belirlenecek itfa tutarları "649. Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Kârlar Hesabı"na alınarak bu hesaba borç kaydedilir.

494.

495.

496.

497.

498.

499. DİĞER ÇEŞİTLİ UZUNVADELİ YABANCI KAYNAKLAR

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer çeşitli yabancı kaynakların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Tahakkuk eden tutarlar bu hesaba alacak, vadesi bir yılın altına düşenler, "399. Diğer Çeşitli Yabancı Kaynaklar Hesabı"na aktarılarak borç kaydedilir

5. ÖZKAYNAKLAR

İşletme sahip veya ortaklarının bilanço tarihinde işletmeye yapmış oldukları sermaye yatırımlarının tutarını gösteren ödenmiş sermaye ile, Sermaye Yedekleri, Kâr Yedekleri, Geçmiş Yıllar Kârları ve Geçmiş Yıllar Zararları ve Dönemin Net Kâr veya Zararını kapsar

50. ÖDENMİŞ SERMAYE

500. SERMAYE

İşletmeye tahsis edilen veya işletmelerin ana sözleşmelerinde yer alan ve Ticaret Siciline tescil edilmiş bulunan sermaye tutarı bu hesapta yer alır Kayıtlı sermaye sistemine alınan ortaklıklarda çıkarılmış sermaye gösterilir Kayıtlı sermaye tutarını ayrıca dipnotlarda belirtilir

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı bu hesaba alacak, ödenmemiş sermaye hesabına borç kaydedilir.

501. ÖDENMEMİŞ SERMAYE (-)

İşletmeye tahsis edilen veya ortaklarca yüklenilen sermayenin henüz ödenmemiş kısmıdır

İşleyişi :

Taahhüt edilen sermaye tutarı "500. Sermaye Hesabı" alacağı ile bu hesaba borç, ödenen tutarlar alacak kaydedilir.

502. SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu farkların izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Ödenmiş sermaye tutarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucunda ödenmiş sermaye (ularında meydana gelen artışlar bu hesabın alacağına, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın borcuna kaydedilir; izleyen dönemde enflasyon oranının düşmesi sonucu taşıma işleminden ortaya çıkan azalışlar bu hesabın borcuna "698-Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacağına kaydedilir

Bu farkların sermayeye eklenmesi durumunda "500- Sermaye Hesabı" nın alacağına karşılık bu hesap borçlandırılır

503. SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumsuz farkların izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Ödenmiş sermaye tutarının ilk kez enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ödenmiş sermaye tutarında azalış meydana gelmesi durumunda bu hesabın borcuna, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacağına kaydedilir; izleyen dönemlerde düzeltme sonucunda ortaya çıkan olumlu farklar önce bu hesaptaki tutardan mahsup edilir, varsa kalanı "502- Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farklar" hesabına alacak yazılır

52. SERMAYE YEDEKLERİ

Hisse senedi ihraç primleri, iptal edilen ortaklık payları ve yeniden değerlendirme değer artışları gibi sermaye hareketleri dolayısıyla ortaya çıkan ve işletmede bırakılan tutarların izlendiği hesap grubudur.

520. HİSSE SENEDİ İHRAÇ PRİMLERİ

Yeni çıkarılan hisse senetlerinin primli satışından kaynaklanan tutarlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Hisse senedinin nominal fiyatı ile satış fiyatı arasındaki fark bu hesabın alacağına satış biçimine bağlı olarak ilgili hesabın borcuna kaydedilir.

Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda hesaba borç kaydedilir

521. HİSSE SENEDİ İPTAL KARLARI

İptal edilen hisse senetlerinin bedellerine mahsuben yapılan

ödemelerin, bunların yerine çıkarılan hisse senetlerinden elde edilen hasılat noksanı kapatıldıktan sonra artan kısmın izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Elde edilen hisse senedi iptal karları bu hesaba alacak kaydedilir. Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka amaçlarla kullanılması durumunda ilgili hesaplara borç kaydedilir

522. M.D.V. YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

İşletmenin aktifine kayıtlı maddi duran varlık kalemlerinin yeniden değerlendirilmesinden oluşan değer artışlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yeniden değerlendirme net değer artışı ilgili hesaplar karşılığında bu hesaba alacak kaydedilir. Bu tutarların sermayeye ilavesi veya başka bir amaçla kullanılması durumunda bu hesaba borç kaydedilir.

523. İŞTİRAKLER YENİDEN DEĞERLEME ARTIŞLARI

İşletmenin iştirakleri ile bağlı ortaklıkları bünyesinde yapılan yeniden değerlendirme dolayısıyla oluşan değer artışının sermayeye eklenmesi sonucunda, bu sermayeden işletmeye isabet eden kısmı gösterir

İşleyişi :

İşletmenin iştirakleri ve bağlı ortaklıkları bünyesinde yapılan

yeniden değerleme dolayısıyla oluşan değer artışları sermayeye eklenmesi sonucunda, işletmeye bedelsiz olarak verilen hisse senetleri ve payları bu hesabın alacağına, "242. İştirakler" veya "245. Bağlık Ortaklıklar Hesapları"nın borcuna kaydedilir.

524. MALİYET BEDELİ ARTIşLARI FONU

193 Sayılı Gelir Vergisi Kanununun 38'nci maddesi kapsamında Duran Varlıkların Satışında oluşan maliyet bedeli artışlarının kaydedildiği hesaptır

525.

526.

527.

528.

529. DİĞER SERMAYE YEDEKLERİ

Bu hesap grubu içerisinde sayılanların dışında kalan diğer sermaye yedeklerinin izlendiği hesaptır.

53.

54. KAR YEDEKLERİ

Kanun, ana sözleşme hükümleri ya da ortaklıkların yetkili organları tarafından alınan kararlar uyarınca, dağıtılmamış ya da işletmede alıkonulmuş kârlar bu hesap grubunda gösterilir.

540. YASAL YEDEKLER

Kanun hükümleri uyarınca ayrılmış bulunan yedekler bu hesap kaleminde gösterilir.

İşleyişi :

Yedekler faaliyet yılı kârından mahsup edilmek suretiyle bu hesaplara alacak kaydedilir.

541. STATÜ YEDEKLERİ

Ana sözleşme hükümleri çerçevesinde ayrılan yedekler bu hesap kalemi içinde yer alır.

İşleyişi :

Bu hesap "540. Yasal Yedekler Hesabı" gibi işlem görür.

542. OLAĞANÜSTÜ YEDEKLER

Sermaye şirketlerinde Genel Kurul tarafından ayrılmasına karar verilen olağanüstü yedek akçeler ile dağıtım dışı kalan kârlar bu hesapta yer alır.

İşleyişi :

Bu hesap "540. Yasal Yedekler Hesabı" gibi işlem görür.

543.

544.

545.

546.

547.

548. DİĞER KARYEDEKLERİ

Özellikle kendi bölümlerinde tanımlanmamış olan kârdan ayrılan diğer yedekler bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

549. ÖZEL FONLAR

İşletmede bırakılması ve tasarrufu zorunlu yasal fonlar ile diğer maksatlarla ayrılan fonlar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Kardan ayrılan tutarlar bu hesaba alacak, mahsubunda borç kaydedilir.

55.

56.

57. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

570. GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan ve işletme sahibine veya ortaklarına dağıtılmamış bulunan kârlardan ilgili yedek hesaplarına alınmayan tutarların izlendiği hesaptır

58. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI (-)

580. GEÇMİŞ YILLAR ZARARLARI

Geçmiş faaliyet dönemlerinde ortaya çıkan dönem net zararlarının izlendiği hesaptır

59. DÖNEM NET KARI (ZARARI)

Bu grup işletmenin nihai faaliyet sonucunu gösteren hesapları kapsar.

590. DÖNEM NET KARI

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin vergi sonrası net kâr tutarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Sonuç hesaplarında yer alan "692. Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"ndan aktarılan tutarlar bu hesaba alacak, aynı hesaba borç kaydedilir.

591. DÖNEM NET ZARARI (-)

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin net zarar tutarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Sonuç hesaplarında yer alan "692. Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"ndan aktarılan tutarlar bu hesaba borç, aynı hesaba alacak kaydedilir.

6. GELİR TABLOSU HESAPLARI

İşletmenin faaliyet dönemine ilişkin brüt satışları, satış-indirimleri satışların maliyeti, faaliyet giderleri, diğer faaliyetlerden gelir ve kârlar, diğer faaliyetlerden gider ve zararlar, fi-

nansman giderleri, olağandışı gelir ve kârlar ve olağandışı gider ve zararlardan oluşur.

60. BRÜT SATIŞLAR

İşletmenin esas faaliyetleri çerçevesinde satılan mal yada hizmetler karşılığında alınan yada tahakkuk ettirilen toplam değerleri kapsar. Satılan mal ve hizmetlerle ilgili sübvansiyonlar, satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları, vergi iadeleri brüt satışlar içinde gösterilir. Brüt Satışlara Katma Değer Vergisi dahil edilmez.

Brüt Satışlar; yurtiçi satışlar, yurtdışı satışlar ve diğer gelirler şeklinde bölümlenir.

Holding ana şirketinin, kendine bağlı yurtiçi ve yurtdışı ortaklıklarından elde ettiği gelirler ana şirketin esas faaliyet gelirini oluşturduğundan bu bölümdeki hesaplarda izlenir.

600. YURTIÇİ SATIŞLAR

Yurt içindeki gerçek ve tüzel kişilere satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan ya da tahakkuk ettirilen toplam değerlerin izlendiği hesaptır. Gereksinime göre bölümlenebilir.

İşleyişi :

Satış gerçekleştiğinde hasılat tutarı bu hesaba alacak kaydedilir.

601. YURTDIŞI SATIŞLAR

Yurt dışında satılan mal ve hizmetler karşılığında alınan yada alınacak olan toplam değerlerin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Yurtiçi satışlarda olduğu gibidir.

602. DİĞER GELİRLER

İşletmenin korunması, ihracatı teşvik ya da hükümet politikasına uyma zorunluluğu karşısında oluşan işletmenin faaliyet hasılatındaki düşüklüğü veya faaliyet zararını gidermek için, sermaye katkısı niteliğinde olmayan, mali yardımlar (sübvansiyonlar), devletin bazı malları vergi, resim, harç ve benzeri yükümlülüklerden istisna etmesi yoluyla yaptığı yardımlar (vergi iadeleri) ve satış tarihindeki vade farkları, ihracatla ilgili fiyat istikrar destekleme primi vb.. hasılat kalemleri bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Dönem içindeki faaliyetlerden doğan sübvansiyon, vergi iadesi, vade farkları, (vb.) tutarları saptanarak ilgili hesaba borç, bu hesaba ise alacak kaydedilir.

61. SATIŞ İNDİRİMLERİ (-)

Net satış hasılatına ulaşabilmek için brüt satışlardan indirilmesi gereken değerleri kapsar.

Satıştan iadeler, satış iskontoları ve diğer indirimler şeklinde bölümlenir.

610. SATIŞTAN İADELER (-)

Satılan malların iade edilen bölümünün fatura tutarlarını kapsar.

İşleyişi :

Daha önce yapılan satışlar ile ilgili olarak ilgili hesaplara borç, Brüt Satışlardan ilgili hesaplara alacak kaydedilmiş bulunan malın fatura tutarı, malın kısmen yada tamamen iade edilmesi durumuna göre, "610. Satıştan İadeler Hesabı"nın borcuna, buna karşılık ilgili hesaba alacak kaydedilir.

611. SATIŞ İSKONTOLARI (-)

Satışla ilgili faturanın düzenlenip satışın gerçekleşmesinden sonra yapılan her türlü kasa ve miktar iskontoları bu hesapta yer alır.

Kasa iskontosu, kredili satışlarda alıcının mal bedelini vadesinden önce ödemesi dolayısıyla, bu peşin ödeme karşılığında alıcıya belirli oranlarda indirim yapılmasıdır.

Miktar iskontosu ise alıcının belli tutarlar üzerinde alışlarda bulunarak satıcının mal sürümüne katkıda bulunmasından dolayı kendisine belli oran ya da tutarlarda yapılan indirimdir.

İşleyişi :

Uygulanan iskonto ilgili "Alacaklar" hesabına alacak kaydedilirken, "611. Satış İskontoları Hesabı"na borç kaydedilir.

612. DİĞER İNDİRİMLER (-)

Satıcı tarafından, alıcı hesabına, malın sevki sırasında ödenen giderleri ifade eden ve satılan mallara ait olan sevk giderleri, satılan malların hatalı ve noksan olması ya da taşıma sırasında hasara uğramış olması nedeniyle yapılması zorunlu indirimlerdir.

rimler ile satış vergileri, fonlar (KDV hariç) ve benzerleri bu kalemde gösterilir.

Bu hesap ihtiyaca göre bölümlenir.

İşleyişi :

Satılan mal ya da hizmet bedelinden yapılan indirim, hasılatla ilişkilendirilmeden "612. Diğer İndirimler Hesabı"na borç, ilgili hesaplara ise alacak kaydedilir.

62. SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

İşletmenin dönem içindeki stok hareketleri ile satılan mamul, yarı mamul, ilk madde ve malzeme ile ticari mal gibi maddelerin ve satılan hizmetlerin maliyetini kapsar.

Başka bir deyişle dönem içinde alıcılara satılan ya da devredilen mal ve hizmetlerin üretimi (imalatı) ya da satın alınması için yapılan tüm giderleri içerir.

620. SATILAN MAMULLER MALİYET (-)

İşleyişi :

Satılan mamullerin maliyet tutarı 152 nolu hesaba (Mamuller Hs.) alacak, bu hesaba ise borç kaydedilir.

621. SATILAN TİCARİ MALLAR MALİYETİ (-)

Herhangi bir değişikliğe tabi olmadan satılmak amacıyla alınan ticari mallar (emtia) ve benzeri kalemlerin maliyetini kapsar.

İşleyişi :

Satılan ticari malların maliyet tutarı "153.Ticari Mallar Hesabı"na alacak, bu hesaba borç kaydedilir.

622. SATILAN HİZMET MALİYETİ (-)

Üretilen hizmetlerle ilgili olarak yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır.

İşleyişi :

Üretilen hizmetle ilgili giderler niteliklerine göre, eş zamanlı kayıt sistemine tabi olan ve 7/A seçeneğini uygulayan hizmet işletmeleri "741. Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğini uygulayan küçük işletmelerde "799. Üretim Maliyeti Hesabı" alacağı ile, bu hesaba borç kaydedilir.

623. DİĞER SATIŞLARIN MALİYETİ (-)

İşletmenin esas faaliyet konusu ile ilgili diğer satış gelirlerinin elde edilmesi için yapılan giderlerin izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Hesaplanan satışların maliyeti bu hesabın borcuna kaydedilir

63. FAALİYET GİDERLERİ

İşletmenin esas faaliyeti ile ilgili bulunan ve üretim maliyetlerine yüklenmeyen araştırma ve geliştirme giderleri; pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ve genel yönetim giderlerinden oluşan hesap grubudur. 7.inci grupta izlenen esas faali-

yet dönem giderleri, yansıtma hesapları alacağı ile dönem sonlarında bu grupta yer alan hesaplara devredilir.

630. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ (-)

Üretim maliyetinin düşürülmesi, satışların artırılması ve yeni üretim biçim ve teknolojilerin işletmede uygulanması amacıyla yapılan giderlerden aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesapta yer alır Bu fonksiyonla ilgili olan ve 7. grupta izlenen giderler 7/A seçeneğinde "751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı", 7/B seçeneğinde "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu hesabın borcuna devredilir.

631. PAZARLAMA, SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ (-)

Mal ve hizmetlerin pazarlama, satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili olarak yapılan endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler, vergi resim ve harçlar, amortismanlar ve tükenme paylarından oluşur. Pazarlama fonksiyonu ile ilgili giderler 7 inci grupta izlenir ve dönem sonlarında "761- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu fonksiyona ait giderler bu hesaba devredilir.

632. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ (-)

İşletmenin genel yönetim fonksiyonu ile ilgili olarak yapılan ve üretimle ya da satılan mal maliyeti ile doğrudan ilişkisi kurulamayan endirekt malzeme, endirekt işçilik, personel giderleri, dışardan sağlanan fayda ve hizmetler, çeşitli giderler,

vergi resim ve harçlar, amortisman giderlerinden oluşur. Genel yönetim fonksiyonu ile ilgili giderler 7 inci grupta izlenir ve dönem sonlarında 7/A seçeneğinde, "771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile, 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı" alacağı ile bu hesaba devredilir.

64. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

İşletmenin esas faaliyeti dışında iştiraklerden ve bağlı ortaklıklardan elde edilen temettü geliri ile faiz ve diğer temettü gelirleri, temerrüt faizleri, kambiyo kârları, kira gelirleri, menkul kıymet satış kârları gibi diğer faaliyetlerden elde edilen olağan gelir ve kârlardan oluşur.

640. İŞTİRAKLERDEN TEMETTÜ GELİRLERİ

İşletmelerin sermayelerine katıldıkları iştiraklerden elde ettikleri temettü gelirlerinin izlendiği hesaptır. Hisse senedi ve tahvil gibi menkul kıymet satışından doğan kârlar ya da zararlar bu hesaba alınmaz.

641. BAĞLI ORTAKLIKLARDAN TEMETTÜ GELİRLERİ

İşletmenin bağlı ortaklıklarından elde ettikleri temettü gelirlerinin izlendiği hesaptır.

642. FAİZ GELİRLERİ

Her türlü kısa ve uzun vadeli mali yatırımlardan sağlanan faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

643. KOMİSYON GELİRLERİ

Tahakkuk eden komisyon gelirleri bu hesapta izlenir.

644. KONUSU KALMAYAN KARŞILIKLAR

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılıklardan iptal edilen tutarlar bu hesapta izlenir.

645. MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI

Menkul kıymet satış kârlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Menkul kıymetler satıldığında, satış değeri ile maliyet değeri arasındaki olumlu fark bu hesaba alacak yazılır"

646. KAMBİYO KARLARI

Kambiyo kârlarının izlendiği hesaptır (İhracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları bu hesaba değil, "601-YURT DIŞI SATIŞLAR" hesabına aktarılır)

İşleyişi :

Kambiyo işlemlerinden doğan kârlar bu hesaba alacak yazılır.

647- REESKONT FAİZ GELİRLERİ

Reeskont faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

İşletmenin senetli borçlarının dönem sonu itibariyle yapılan

reeskont işlem faiz geliri ile; alacak senetleri reeskontunun, izleyen dönem başında iptalinden ortaya çıkan faiz gelirleri bu hesaba alacak yazılır

648. ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumlu farkların "698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "358- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" aktarılarak izlendiği hesaptır.

İşleyişi

"698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde "358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır

649. DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR

Yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ve kârların izlendiği hesaptır

65. DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)

İşletmenin esas faaliyetleri dışında kalan olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararları içerir.

650.

651.

652.

653. KOMİSYON GİDERLERİ (-)

İşletmenin diğer olağan faaliyetleriyle ilgili olarak acenta, temsilci ve benzeri işletmelere ödediği komisyon giderlerinin izlendiği hesaptır.

654. KARŞILIK GİDERLERİ (-)

Aktifle ilgili olarak ayrılan karşılık giderlerinin izlendiği hesaptır.

655. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)

Menkul kıymet satış zararlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Menkul kıymetler satıldığında, satış değeri ile maliyet değeri arasındaki olumsuz fark bu hesaba borç yazılır

656. KAMBİYO ZARARLARI (-)

Kambiyo zararlarının izlendiği hesaptır (Borçlanma ile ilgili kur farkları bu hesaba alınmaz, finansman gideri olarak muhasebeleştirilir.)

İşleyişi :

Kambiyo işlemlerinden doğan zararlar bu hesaba borç yazılır.

Yukarıda açıklanan yeni hesaplar mali tablolarda, ilgili hesap grubu ve kalemlerinde Tek Düzen Muhasebe İlkelerine göre aynen yer alacaktır.

657. REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)

İşletmenin senetli alacaklarının dönem sonu itibariyle yapılan reeskont faiz giderleri ile borç senetleri reeskontunun, izleyen dönem başında iptalinden ortaya çıkan faiz giderlerinin izlendiği hesaptır.

658. ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumsuz farkların "698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "178- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" aktarılarak izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde "178- Yıllara Yaygın inşaat-Enflasyon Düzeltme Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır.

659. DİĞER OLAGAN GİDER VE ZARARLAR (-)

Yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararların izlendiği hesaptır.

66. FİNANSMAN GİDERLERİ (-)

İşletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katlanılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz, kur farkları, kredi komisyonları ve benzeri diğer giderleri kapsar.

660. KISA VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

Bir yıla kadar vadeli olan borçlanmalarla ilgili olarak yüklenen ve varlıkların maliyetine eklenmeyen faiz ve benzeri diğer giderlerin izlendiği hesaptır.

7. grupta izlenen finansman giderleri 7/A seçeneğinde "781- Finansman Giderleri Yansıtma Hesabı" 7/B seçeneğinde ise "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı"nın alacağı ile bu hesabın borcuna aktarılır

661. UZUN VADELİ BORÇLANMA GİDERLERİ (-)

Bir yılı aşan vadeli borçlanmalarla ilgili faiz ve benzeri giderlerin izlendiği hesaptır.

67. OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle arızı nitelik taşıyan duran varlıkların satışlarından elde edilen kârlar ile olağan dışı olay ve gelişmeler nedeniyle ortaya çıkan gelir ve kârların yer aldığı hesap grubudur

670.

671. ÖNCEKİ DÖNEM GELİR VE KARLARI

Cari dönemden önceki dönemlere ait olan ve bu dönemlerin mali tablolarına hata ya da unutulma nedenleriyle yansıtılmayan tutarların gösterildiği hesap kalemidir.

672.

673.

674.

675.

676.

677.

678.

679. DİĞER OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR

Yukarıdaki hesap kalemleri dışında kalan ve arızı bir karakter taşıyan duran varlık satışlarından doğan kârlar gibi gelir ve kârların yer aldığı hesap kalemidir

68. OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR

İşletmenin olağan faaliyetlerinden bağımsız olan ve bu nedenle sık sık ve düzenli olarak ortaya çıkması beklenmeyen işlem ve olaylardan kaynaklanan gider ve zararların yer aldığı hesap grubudur.

680. ÇALIŞMAYAN KISIM GİDER VE ZARARLARI (-)

Üretimle ilgili giderlerden çalışılmayan döneme ve çalışmayan kısımlara ait giderleri içerir

681. ÖNCEKİ DÖNEM GİDER VE ZARARLARI (-)

Cari dönemden önceki döneme ait olan ve bu dönemlerin mali tablolarına hata yada unutulma nedeni ile yansıtılmayan veya sonradan ortaya çıkan tutarların gösterildiği hesaptır

682.

683.

684.

685.

686.

687.

688.

689. DİĞER OLAĞANDIŞI GİDERVE ZARARLAR

Yukarıda tanımlanan hesaplar kapsamı dışında kalan diğer olağan dışı gider ve zararlardan oluşur.

69. DÖNEM NET KARI VE ZARARI

690. DÖNEM KARI VEYA ZARARI

Dönem sonlarında, sonuç hesaplarında yer alan gelir ve gider hesaplarının aktarıldığı hesaptır Gelir hesapları bu hesabın alacağına, gider hesapları borcuna kaydedilir Hesabın kalanı vergiden önceki dönem kârı veya zararını gösterir

691. DÖNEM KARI VERĐİ VE DİĞER YASAL YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI (-)

Dönem kârı üzerinden, ilgili mevzuat hükümlerine göre hesaplanan vergi ve yasal yükümlülükler bu hesabın borcuna, "370- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesabı"nın alacağına kaydedilir Bu hesap "590- Dönem Kârı veya Zararı Hesabı" ile birlikte kapatılarak "692- Dönem Net Kârı veya Zararı Hesabı"na devredilir

692. DÖNEM NET KARI VEYA ZARARI

"690- Dönem Kâr veya Zararı Hesabı" ile "691- Dönem Kârı Vergi ve Diğer Yasal Yükümlülük Karşılıkları Hesapları"nın karşılıklı olarak kapatılması sonucu bulunan fark bu hesaba kaydedilir. Vergiden sonraki Net Dönem Kârı Hesabın alacağına, Net Dönem zararı ise borcuna kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "590- Dönem Net Kârı Hesabı"na devredilerek kapatılır.

697. YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve hakedişlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan farkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyetlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan artışlar 17 nci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesabın alacağına kaydedilir.

Hakedişlere ilişkin düzeltmeler sonucu oluşan artışlar da 35 inci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesabın borcuna kaydedilir.

Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre "178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" na devredilerek kapatılır.

İnşaat ve onarım işlerinde birden fazla proje olması durumunda bu hesapta her bir proje için bir tali hesap açılarak farklar projeler itibariyle izlenir.

698. ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan faikların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar, ilgili varlık ve kaynaklara ilişkin defler-i kebir hesaplarına (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesaplara) karşılık bu hesaba kaydedilir. Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynak kalemlerindeki artışlar ise borcuna yazılır.

Bu hesap, alacak ve borç kalamı vermesi durumuna göre, "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" veya "658-Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır.

Bilanço kalemleri yanında gelir tablosunu da düzelten işletmeler parasal olmayan varlık ve kaynakların, düzeltme farklarına ilave olarak gelir tablosu kalemlerinin düzeltilmesinden ortaya çıkan farktan da bu hesaba kaydederler. Gelir hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan farklar ilgili gelir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır. Gider hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan faiklar da ilgili gider hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali

hesapların) borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır Hesabın alacak kalanı "648-Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına, borç kalanı ise "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır

7 MALİYET HESAPLARI

Maliyet hesapları, mal ve hizmetlerin planlanan biçim ve niteliğe getirilmesi için yapılan giderlerin toplandığı ve maliyet unsurlarına dönüştürülerek izlendiği hesaplardır.

Bu bölümde yer alan gider hesapları uygulamada esneklik sağlamak üzere iki seçenek halinde 7/A ve 7/B olarak sunulmuştur. 7/A seçeneğinde giderler defter-i kebirde fonksiyon esasına göre, 7/B seçeneğinde ise çeşit esasına göre belirlenmiştir. Bu suretle, işletmelere giderlerin bölümlenmesinde ve defter-i kebirde izlenmesinde kendi organizasyon yapılarına, büyüklüklerine ve ihtiyaçlarına göre düzenleyebilmeleri için kolaylık sağlanmış, farklı maliyet hesaplama yöntemlerine uyulabilmesi açısından da geniş bir esneklik tanınmıştır

7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI

Bilanço esasına göre defter tutan ve bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı ve net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşmayan işletmeler, Muhasebe Usul ve Esaslarının "Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması"na ilişkin bölümünün "Temel Mali Tablolar"la ilgili kısmına uymakla yükümlüdürler.

Eş zamanlı kayıt yönteminin kullanılması önerilen bu uygulamada, giderler yapıldıkları anda ilgili defteri kebir hesaplarına "Fonksiyon Esasına" göre kaydedilirken, söz konusu gi-

derler aynı zamanda yardımcı defterlerde hem çeşit esasına hem de ilgili gider yerlerine göre izlenir. Gider çeşitlerinin izleneceği yardımcı defter kayıtlarının, giderlerin ait oldukları gider yerlerini de gösterecek şekilde tutulması durumunda, yöntem amacına uygun biçimde yürütülmüş olacaktır. Bu kayıt yönteminde; giderler eş zamanlı olarak aynı anda hem fonksiyonlarına, hem çeşitlerine hem de ilgili gider yerlerine göre izlendiğinden; muhasebe kayıtlarının azaltılmasına ve her kademenin üretim ve hizmet maliyetlerinin belli bir düzen içinde oluşturulmasına olanak sağlamaktadır.

Bu uygulamada, maliyet hesap grupları aşağıdaki gibi bölümlenmiştir.

70 MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

(Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden bağımsız çalışması durumunda bu grup çalıştırılır)

71 Direkt İlkmadde Ve Malzeme Giderleri

72 Direkt İşçilik Giderleri

73 Genel Üretim Giderleri

74 Hizmet Üretim Maliyeti

75 Araştırma Geliştirme Giderleri

76 Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri

77 Genel Yönetim Giderleri

78 Finansman Giderleri

79

Bu uygulamada yardımcı defterlerde izlenecek Gider Çeşitleri 0-9 sayılı hesaplarda, Gider Yerleri ise 10-99 sayılı hesaplarda gösterildiği gibidir.

Bu bölümde yer alan Maliyet Hesap Gruplarının her biri defter-i kebir hesabı düzeyinde gider hesapları, yansıtma hesapları ve fark hesapları olarak bölümlenir

GİDER HESAPLARI :

Bu hesaplar; dönem içinde yapılan ve tahakkuk ettirilen giderlerin izlendiği ve borçlarına kaydedildiği hesaplardır Gider hesaplarına yapılacak kayıtlara ilişkin olarak düzenlenecek muhasebe fişlerinde gider yerleri ve gider çeşitleri hesaplarına ait numaralar birlikte yazılır

GİDER YANSITMA HESAPLARI :

Bu hesaplar, "fiili maliyetlerin" uygulandığı durumlarda gider hesaplarında toplanan giderlerin tümünün; önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin kullanılması durumunda ise, bunlara göre saptanan giderlerin ilgili hesaplara yansıtılmasını sağlamak amacıyla kullanılır

FARK HESAPLARI :

Bu hesaplar, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulanması halinde fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki farkların kaydedildiği hesaplardır Fark hesapları borç ve alacak kalıntısı verebilir

70 MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESAPLARI

Bu grupta yer alan hesaplar genel muhasebe ile maliyet mu-

hasebesinin birbirinden ayrı olarak yürütülmesinin istenmesi durumunda, genel muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıların kurulmasını sağlamak amacıyla kullanılır

700. MALİYETİ MUHASEBESİ BAĞLANTI HESABI

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve genel muhasebe tarafından tutulan hesaptır

Maliyet muhasebesinin genel muhasebeden ayrı izlendiği durumlarda maliyetlerle ilgili giderler genel muhasebe tarafından bu hesaba borç kaydedilir.

İşleyişi :

Maliyetle ilgili tüm giderler tahakkuk ettikçe bu hesaba borç, ilgili aktif ve pasif hesaplara alacak kaydedilir. Maliyet dönemleri sonunda maliyet muhasebesi tarafından genel muhasebeye bildirilen veriler bu hesabın alacağına, ilgili hesapların borcuna kaydedilir.

701. MALİYET MUHASEBESİ YANSITMA HESABI:

Genel Muhasebe ile maliyet muhasebesi arasında bağlantıyı sağlayan ve maliyet muhasebesi tarafından tutulan ve "700-Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderlerin, maliyet muhasebesince ilgili hesaplara aktarılmasını sağlayan hesaptır

İşleyişi :

Genel muhasebede "700- Maliyet Muhasebesi Bağlantı Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler genel muhasebeden gelen belgeler doğrultusunda maliyet muhasebesinde bu hesabın alacağına, fonksiyonel gider hesaplarının borcuna kayde

dilir. Maliyet muhasebesinden genel muhasebeye aktarılan tutarlar ise bu hesabın borcuna, ilgili fonksiyonel gider yansıtma hesaplarının alacağına kaydedilir

71 DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

Bu grupta yer alan hesaplar, üretilen mamülün bünyesine ana madde olarak katılan ve hangi mamülden ne kadar tüketildiği, ekonomik bakımdan ayrı olarak izlenebilen ilkmadde ve malzemelerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarını kapsar

710. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ:

Bu giderler, esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, mamülün bünyesine giren, mamülün temel ögesini oluşturan ve mamülün bünyesine doğrudan yüklenebilen maddelerin kullanımı fiili tutarlarla bu hesapta izlenir. Üretimde kullanılmayan ve satılan ilkmadde ve malzemenin maliyeti bu hesapta izlenmez.

İşleyişi :

Dönem içinde üretimde kullanılmak üzere ana ve yardımcı üretim yerlerinde ambardan çekilen direkt maddeler bu hesabın borcuna, "150- İlkmadde ve Malzeme Hesabı"nın alacağına kaydedilir. Eş zamanlı kayıt sistemi uygulayan işletmelerde giderlerin tahakkuk kaydının yapılmasını sağlamak üzere düzenlenen fişde, gider çeşidi ile gider yeri kodunun yazılması esastır

Hesapla ilgili yapılan düzeltmeler hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "711- Direkt İlkmadde ve Malzeme Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

**711. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME
YANSITMA HESABI:**

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "710- Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabı"nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile, önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden hesaplanmış giderler, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşılığında "151- Yarı Mamüller-Üretim Hesabı"na borç kaydedilir. Dönem sonlarında "710- Direkt İlk Madde ve Malzeme Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

**712. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME
FİYAT FARKI:**

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş, direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz fiyat farklarının izlendiği hesaptır Olumsuz fiyat farkları bu hesabın borcuna, olumlu fiyat farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktarılarak kapatılır

**713. DİREKT İLK MADDE VE MALZEME
MİKTAR FARKI:**

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili direkt ilkmadde ve malzeme giderleri ile önceden saptanmış direkt ilkmadde ve malzeme giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz miktar farklarının kaydedildiği hesaptır. Olumsuz miktar farkları hesabın borcuna, olumlu fark

lar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap ilgili stok ve satış maliyet hesaplarına aktarılarak kapatılır

72 DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ

Bu grup bir mal veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya verilebilen işçilik giderleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

720. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ HESABI:

Bu giderler esas üretim gider yerleri ile ilgili olup, belli bir mamül veya hizmetin üretim maliyetine doğrudan doğruya yüklenebilen işçilik giderlerini kapsar. Bu giderler hangi mamül veya mamül grubu için harcandığı izlenebilen ve herhangi bir dağıtım anahtarına gerek duymadan, işçi başına düşen çalışma süresi ölçülebilen işçilik giderlerinden oluşur.

721. DİREKT İŞÇİLİK GİDERLERİ YANSITMA HESABI :

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "720- Direkt İşçilik Giderleri Hesabı"nın borcuna gider çeşidi olarak kaydedilen giderler ile önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış direkt işçilik giderleri, maliyet unsuru olarak bu hesabın alacağı karşılığında "151- Yarı Mamüller Üretim Hesabı"na borç kaydedilir.

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı işletmelerde üretim yapılmayan işçilikler olağan durumlarda bu hesabın alacağı karşılığı "680- Çalışmayan Kısım Giderleri Hesabı"nın borcuna aktarılır

722. DİREKT İŞÇİLİK ÜCRET FARKLARI:

Önceden saptanmış maliyet hesaplama yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, fiili direkt işçilik giderleri ile önceden saptanmış ve maliyetlere yüklenmiş direkt işçilik giderleri arasındaki olumlu veya olumsuz ücret farklarının izlendiği hesaptır.

Olumsuz ücret farkları bu hesabın borcuna, olumlu ücret farkları ise alacağına kaydedilir. Bu hesap dönem sonlarında ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

723. DİREKT İŞÇİLİK SÜRE (ZAMAN) FARKLARI :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda fiili giderler ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz süre (zaman) farklarının kaydedildiği hesaptır.

Olumsuz süre farkları bu hesabın borcuna, olumlu süre farkları ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır.

73 GENEL ÜRETİM GİDERLERİ

Bu grup işletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt ilk madde ve malzeme ve direkt işçilik dışında kalan giderlerle ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

730. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ :

İşletmenin üretimi ve bu üretime bağlı hizmetler için yapılan direkt işçilik ve direkt ilkmadde ve malzeme dışında kalan giderlerin izlendiği hesaptır.

Bu giderlerin;

— Üretim ve hizmet maliyeti ile ilgili bir gider niteliğini taşıması,

— Çeşit ve değer yönü ile doğrudan doğruya değil ancak dağıtım yoluyla üretim ve hizmet maliyetlerine yansıtılabilir nitelikte olması, gerekir.

Tahakkuk eden giderler bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "731- Genel Üretim Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

731. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel üretim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda, "730- Genel üretim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderleri, bu hesabın alacağı karşılığı "151-Yarı Mamüller Üretim Hesabı" ile diğer aktif, gider ve zarar hesaplarına borç kaydedilir.

732. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ BÜTÇE FARKLARI:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz bütçe farklarının izlendiği hesaptır

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağı

na kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır

733. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ VERİMLİLİK FARKLARI:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz verimlilik farklarının izlendiği hesaptır

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır

734. GENEL ÜRETİM GİDERLERİ KAPASİTE FARKLARI:

Fiili üretim genel giderleri ile maliyetlere yüklenen önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz kapasite farklarının izlendiği hesaptır

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap ilgili stok ve satış maliyeti hesaplarına aktarılarak kapatılır

74 HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

Bu grup hizmet işletmeleri ile ilgilidir. Hizmet işletmelerinde 71, 72 ve 73 gruplarda yer alan hesaplar kullanılmaz. Bu hesaplar yerine bu gruptaki hesaplar kullanılır. Hizmet işletmelerinin üretim maliyetlerinin izlenmesinde kullanılan hesaplar bu grupta yer alır.

740. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ

Hizmet işletmelerinde üretilen hizmetler için yapılan giderlerin fiili tutarları bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma" hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır.

741. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ YANSITMA HESABI:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış hizmet maliyetini oluşturan giderler, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarları bu hesabın alacağı karşılığı "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"nın borcuna aktarılır. Dönem sonlarında bu hesap "740- Hizmet Üretim Maliyeti Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

742. HİZMET ÜRETİM MALİYETİ FARK HESAPLARI:

Hizmet üretim maliyetlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış hizmet üretim maliyeti arasındaki olumlu veya olumsuz farkların izlendiği hesaptır. Olumsuz farklar hesabın borcuna, olumlu farklar hesabın alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "622 Satılan Hizmet Maliyeti Hesabına" aktarılarak kapatılır.

75. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ :

Bu grup araştırma ve geliştirme faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

750. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ:

Üretime devam olunan mamüllerin maliyetlerini düşürmek, satışlarını arttırmak, bulunan yeni üretim çeşitlerinin işletmede kullanılmakta olan yöntem ve işlemlerini geliştirmek ya da yeni yöntem ve işlemler bulmak, üretimde kullanılan teçhizatın yenilerinin ve mevcutlarının geliştirilmesine ilişkin araştırmalar yapmak, satış ve pazarlama faaliyetlerini geliştirmek ve diğer bir deyişle ticari alana uygulanması için yapılan giderlerin kaydedildiği hesaptır.

Aktifleştirilmeyen araştırma ve geliştirme giderleri ile aktifleştirilmiş olanlardan bu döneme isabet eden itfa payları bu hesabın borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "751- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır.

751. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDERLERİ YANSITMA HESABI:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış araştırma ve geliştirme giderleri fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "750- Araştırma Geliştirme Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen tutarlar bu hesabın alacağı karşılığı, sonuç hesaplarında "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri" veya ilgili aktif hesaplara borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "750- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"yla kapatılır.

752. ARAŞTIRMA VE GELİŞTİRME GİDER FARKLARI :

Araştırma ve geliştirme fiili giderleri ile önceden saptanmış

giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

76 PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ

Bu grup pazarlama, satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

760. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ:

Mamülün stoklara verildiği ve hizmetin tamamlandığı andan itibaren bu mal ve hizmetlerin alıcılara teslimine kadar yapılan giderler bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, "761- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

761. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ YANSITMA HESABI :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda önceden saptanmış pazarlama, satış ve dağıtım giderleri ile, fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığı "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na devredilir

Dönem sonlarında bu hesap, "760- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

762. PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ FARK HESABI :

Pazarlama giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

77 GENEL YÖNETİM GİDERLERİ :

Bu grup yönetim fonksiyonu ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur.

770. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ :

Bir işletmenin yönetim fonksiyonları, işletme politikasının tayini, organizasyon ve kadro kuruluşu, büro hizmetleri, kamu ilişkileri, güvenlik, hukuk işleri, personel işleri, kredi ve tahsilatı da kapsayan muhasebe ve mali işler servislerin giderleri bu hesaba borç kaydedilir. Dönem sonlarında bu hesap, " 771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

771. GENEL YÖNETİM GİDERLERİ YANSITMA HESABI:

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış genel yönetim giderleri,

Fiili maliyet yönteminin uygulandığı durumlarda "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen gider-

leri hesabın alacağı karşılığı "632- GenelYönetim Giderleri Hesabı"na borç kaydedilir. Bu hesap, dönem sonlarında "770- Genel Yönetim Giderleri Hesabı" ile karşılaştırılarak kapatılır

772. GENEL YÖNETİM GİDER FARKLARI HESABI:

Fiili genel yönetim giderleri ile önceden saptanmış giderler arasındaki olumlu ya da olumsuz farklar bu hesaba alınır ve dönem sonlarında "632- Genel Yönetim Giderleri Hesabı"na aktarılarak kapatılır

78 FİNANSMAN GİDERLERİ :

Bu grupta işletmenin borçlandığı tutarlarla ilgili olarak katılan ve varlıkların maliyetine eklenmemiş bulunan faiz ve benzeri giderlerle, yansıtma ve fark hesapları yer alır

780. FİNANSMAN GİDERLERİ HESABI:

İşletme faaliyetlerinin aksamadan yürütülebilmesi amacıyla borçlanılan tutarlarla ilgili faiz, kur farkları, komisyon ve benzeri giderler bu hesaba borç kaydedilir.

781. FİNANSMAN GİDERLERİ YANSITMA HESABI :

Önceden saptanmış maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda, önceden saptanmış finansman giderleri ile fiili maliyet yöntemlerinin uygulandığı durumlarda "780- Finansman Giderleri Hesabı"nın borcuna kaydedilen giderler bu hesabın alacağı karşılığında sonuç hesaplarındaki "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına borç kaydedilir.

782. FİNANSMAN GİDERLERİ FARK HESABI :

Finansman Giderlerinin fiili tutarları ile önceden saptanmış tutarları arasındaki olumlu ya da olumsuz farkların izlendiği hesaptır.

Olumsuz farklar hesabın borcuna olumlu farklar ise alacağına kaydedilir. Dönem sonunda bu hesap "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına aktarılarak kapatılır.

0-9 GİDER ÇEŞİTLERİ

Gider çeşitleri hesapları, mal ve hizmet üretiminde katlanılması gereken maliyetlerin bünyesindeki harcama çeşitlerini ifade eder.

Bu hesaplar, kuruluşların bünyelerine uygun biçimde detaylandırılır. Gider çeşitleri hesaplarının sabit, değişken ve yarı değişken olarak gruplandırılması mümkündür.

Gruplar içindeki gider çeşitlerinin sabit, değişken ve yarı değişken biçimde ayırımı işletmelerin kendi ihtiyaç ve inisiyatiflerine bırakılmıştır.

Gider çeşitleri hesaplarının kodlamasında aşağıda belirtilen sınıflama esas alınmıştır.

Gider hesapları grupları :

0 İlk madde ve malzeme

1 İşçi ücret ve giderleri

2 Memur ücret ve giderleri

3 Dışardan sağlanan fayda ve hizmetler

4 Çeşitli giderler

5 Vergi, resim ve harçlar

6 Amortismanlar ve tükenme payları

7 Finansman Giderleri

0. İlk Madde ve Malzeme Giderleri

Mal ve hizmetlerin üretilmesini, işletme faaliyetlerinin devamlılığını sağlamak amacıyla tüketilen her türlü direkt ilk madde ve malzeme, endirekt malzeme ve üretimle ilgili dışarıyla yaptırılan işleri kapsar

1. İşçi Ücret ve Giderleri

İşletme faaliyetlerini yürütmek üretim ve hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan işçiler için tahakkuk ettirilen, (Esas işçilik, fazla mesai, üretim primleri, ikramiyeler, yıllık izin ücretleri, S. Sigorta işveren primi, gece primi, hafta tatili ve genel tatil ücretleri, her türlü sosyal yardımlar ve işçilere ait diğer giderler gibi) her türlü tutarları kapsar.

2. Memur Ücret ve Giderleri

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim ve hizmetler gerçekleştirmek amacıyla çalıştırılan aylıklı yönetici, memur büro personeli vb.. için tahakkuk ettirilen her türlü tutarları kapsar.

3. Dışardan Sağlanan Fayda ve Hizmetler

İşletme faaliyetlerini yürütmek, üretim pazarlama ve diğer

hizmetleri gerçekleştirmek amacıyla dışarıdan sağlanan fayda ve hizmetler (elektrik, su, gaz bakım ve onarım, haberleşme, nakliye ile diğer fayda ve hizmetler) için yapılan giderleri kapsar.

4. Çeşitli Giderler

Yukarıda belirtilen giderler dışında, işletme faaliyetlerini sürdürmek için yapılması gerekli olan giderleri kapsar: Sigorta giderleri, kira giderleri, yolluk giderleri dava icra ve noter giderleri, iştirak payı ve aidat giderleri, çeşitli giderler gibi giderler bu grupta yer alır.

5. Vergi, Resim ve Harçlar

Mevzuat gereğince tahakkuk ettirilen gider niteliğindeki vergi, resim ve harçları kapsar.

6. Amortismanlar ve Tükenme Payları

Maddi ve maddi olmayan duran varlıklar ile, özel tükenmeye tabi varlıklar için ayrılan amortisman gideri ile tükenme paylarını kapsar.

7. Finansman Giderleri

İşletmenin gerek yatırım gerekse işletme sermayesi ihtiyacını karşılamak üzere yaptığı kısa veya uzun vadeli borçlanmaların faiz, komisyon ve kur farklarını kapsar.

Gider Çeşitleri Hesaplarının İşleyişi :

Eş zamanlı kayıt yöntemini uygulayan işletmelerde, giderler tahakkuk ettikçe ilgili fonksiyonel gider hesaplarına kaydedilirken, aynı anda yardımcı defterlerdeki söz konusu çeşit he-

saplarına da kaydedilir. Gider çeşitlerinin izlendiği yardımcı defter kayıtlarının gider yerlerini de gösterecek biçimde tutulması esastır

10-99 GİDER YERLERİ

Gider yeri, üretim ve hizmetlerin yapıldığı ve maliyetlerin oluştuğu, örgütün bir birimini ya da birim içindeki bir yeri ifade eder.

Giderlerin planlanması, kontrol edilmesi ve bu giderlerin dengeli bir biçimde toplanıp dağıtılmasını sağlar

Gider yerlerinin saptanmasında genellikle kuruluşların organizasyon şeması esas alınır

Gider yerleri aşağıdaki gibi bölümlenir.

- Esas üretim gider yerleri
- Yardımcı üretim gider yerleri
- Yardımcı hizmet gider yerleri
- Yatırım gider yerleri
- Üretim yerleri yönetimi gider yerleri
- Araştırma ve geliştirme gider yerleri
- Pazarlama, satış ve dağıtım gider yerleri
- Genel yönetim gider yerleri.

Gider yerlerinin bölümlenmesinde yukarıda verilen gider yerleri gruplanması esas olmakla beraber, kuruluşların işlet-

me faaliyet alanı ile faaliyetin teknolojik akımına uygun olarak açılacak gider yerleri, bu verilen ana grup başlıkları altında yer alabilir.

7/B SEÇENEĞİNDE MALİYETHESAPLARI

Ticaret işletmeleri ile bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar liranın ve net satıştan toplamı 50 milyar liranın altında kalan üretim ve hizmet işletmelerinden isteyenler, giderlerin izlenmesinde bu seçeneği uygular.

Bu uygulamada; giderler defter-i kebirde maliyet dönemi boyunca çeşit esasına göre izlenir. Maliyet çıkarma dönemlerinde, söz konusu giderler gider dağıtım tablosu aracılığıyla fonksiyonlarına dönüştürülerek ilgili gider yerlerine ve hizmet veya mamül maliyetlerine veya sonuç hesaplarına aktarılır.

Gider çeşitlerinin fonksiyonlarına dönüştürülmesinde ve ilgili gider yerlerine yüklenmesinde, işletmeler isterlerse gider çeşidi hesaplarından ilgili gider yerlerine ve fonksiyonel gider hesaplarına aktarmalar yapılmasını gerektirecek kayıt düzenini seçerler. İsterlerse, eş zamanlı kayıt düzenini bu seçenek için de kullanarak yardımcı defterlerde fonksiyonel gider hesaplarını ve gider yerlerini izleyebilirler. Bu suretle gider çeşitleri tahakkuk ettikçe ilgili defter-i kebir hesaplarında izlenirken; aynı anda yardımcı defterlerde fonksiyonlarına göre izlenip eş zamanlı olarak gider yerlerine aktarılabilir.

7/B seçeneğinde işletmeler 79 No.lu gruptaki maliyet hesaplarını kullanır.

Bu uygulamada maliyet hesap grupları aşağıdaki gibi bölüm-
lenir:

79 GİDER ÇEŞİTLERİ

790 İLK MADDE VE MALZEME GİDERLERİ

791 İŞÇİ ÜCRET VE GİDERLERİ

792 MEMUR ÜCRET VE GİDERLERİ

793 DIŞARIDAN SAĞLANAN FAYDA VE HİZMETLER

794 ÇEŞİTLİ GİDERLER

795 VERĐİ, RESİM VE HARÇLAR

796 AMORTİSMANLAR VE TÜKENME PAYLARI

797 FİNANSMAN GİDERLERİ

798 GİDER ÇEŞİTLERİ YANSITMA HESAPLARI

799 ÜRETİM MALİYET HESABI

Hesapların İşleyişi :

Giderler tahakkuk ettikçe dönem boyunca 790-797 No.lu çe-
şit esasına göre bölümlenmiş ilgili gider hesaplarının borcu-
na kaydedilir.

Üretim ve Hizmet işletmelerinde, maliyet çıkarma dönemle-
rinde düzenlenen gider dağıtım tablosu sonucuna göre fonk-
siyonlarına ve gider yerlerine göre gruplanan çeşit hesapları-
nın toplam tutarları, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesabı"
alacağı ile "799- Üretim Maliyet Hesabı"na ve "630-Araştır-

ma ve Geliştirme Giderleri", "631- Pazarlama Satış ve Dağıtım Giderleri", "632- Genel Yönetim Giderleri", "66- Finansman Giderleri" grubunun ilgili hesabına, "680- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları" hesaplarının ilgili olanlarına veya aktifleşmesi gereken tutarlar ise ilgili aktif hesaplarının borcuna kaydedilir. Dönem sonlarında "799- Üretim Maliyet Hesabı", üretim işletmelerinde "151- Yarı Mamüller Üretim" ve "152- Mamüller" hesaplarına, hizmet işletmelerinde ise "622- Satılan Hizmet Maliyeti Hesabı"na devredilerek kapatılır

Ticaret işletmelerinde ise dönem boyunca gider çeşitleri hesabının borcuna kaydedilen tutarlar, dönem sonlarında fonksiyonlarına dönüştürülerek sonuç hesapları arasında yer alan 630, 631, 632 hesapları ile 66- Finansman Giderleri Grubu" ilgili hesabının borcuna, "798- Gider Çeşitleri Yansıtma Hesapları"nın alacağına yazılır 798 ve 790 - 797 numaralı hesaplar dönem sonlarında karşılaştırılarak kapatılır

2 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 21790

Resmi Gazete Tarihi 16/12/1993

Kapsam

Bilindiği üzere, 1 sıra numaralı Muhasebe sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bu Tebliğ ekinde yer alan Muhasebe Usul ve Esasları, 01.01.1994 tarihinden itibaren zorunlu olarak uygulanmak üzere, 26.12.1992 tarih ve mükerrer 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Tebliğ, 1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan düzenlemelere açıklık getirmek, Tebliğin uygulanmasında ortaya çıkan ve Bakanlığımıza intikal eden problemleri çözüme kavuşturmak amacıyla yayımlanmaktadır.

A – HESAP PLANINDA BOŞ BIRAKILAN HESAP GRUPLARI VE DEFTERİKEBİR HESAPLARININ KULLANIMI

1. Hesap Planında belirtilen hesap grubu ve defteri kebir (büyük defter) hesaplarının isim, kod numaraları ve sıralamaları değiştirilemez. Hesap Planında boş olarak görülen 2'li kod hesap grupları, ekonomik gelişmeler ve ihtiyaçlar paralelinde Bakanlığımızca kullanılacaktır

2. Hesap Planında boş olarak görülen 3'lü kod defteri kebir

(büyük defter) hesapları, ise, ana hesap grubu ile grup hesaplarının işleyiş ve mantığına uygun olmak, niteliği ve kapsamı itibariyle Hesap Planında belirlenmiş benzeri bir hesap bulunmamak, kullanıldığı takdirde ana hesap grubu ve hesap gruplarının bütünlük ve tutarlılığını bozmamak şartıyla serbestçe kullanılabilir.

3. Boş olan 8 Ana Hesap Grubu, Tebliğdeki muhasebe ilkelere ve eş zamanlı maliyet tesbit etme yöntemine aykırı olmamak şartıyla yönetim muhasebesi amaçları için kullanılabilir. Bu grupta açılacak hesaplar, dönem sonlarında ilgili hesaplarla karşılaştırılarak kapatılır ve mali tablolara intikal ettirilmez.

B – HESAP PLANINDA YENİ OLUŞTURULAN HESAP GRUPLARI İLE DEFTERİKEBİR HESAPLARI

Bakanlığımıza intikal eden ihtiyaçlar gözönünde bulundurulacak şekilde belirtilen yeni hesaplar açılmıştır

1. "127- DİĞER TİCARİ ALACAKLAR

İşletmenin ticari faaliyetleri sonucu ortaya çıkan ve yukarıdaki hesapların kapsamına girmeyen tahsili gecikmiş alacaklar (henüz şüpheli alacak niteliğini kazanmayanlar) ve diğer çeşitli senetsiz ticari alacaklar bu hesapta izlenir.

İşleyişi :

Yukarıda belirtilen alacaklar bu hesaba borç; tahsil veya mahsup işlemi yapıldığında ilgili hesaplara karşılık, bu hesaba alacak kaydedilir."

2. "17- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

Bu grup, yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri yapan işletmelerin, bu işleri dolayısıyla yaptıkları harcamaların izlendiği hesapları kapsar."

3. "170-178 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİYETLERİ

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinin maliyetlerinin oluşturulduğu hesaplardır. Bu hesaplar projeler bazında izlenir.

İşleyişi :

İşletmenin üstlendiği inşaat ve onarım işleri ile ilgili giderleri, "741- Hizmet Üretim Maliyeti Yansıtma Hesabı" ve faaliyet giderleri ile finansman giderlerinden bu inşaat ve onarım düşen ortak gider payları ise "751, 761, 771 ve 781" kod numaralı yansıtma hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir.

Bu hesaplarda olunan maliyet, geçici kabul yapıldığında "622- Satılan Hizmet Maliyeti" hesabına devredilir

İnşaat ve onarım işinin proje bazındaki sayısı, her bir inşaatın 170-178 hesap aralığında açılacak hesaplar üzerinde defteri kebir düzeyinde izlenmesine imkan vermeyecek kadar fazla ise; diğer proje yardımcı defter düzeyinde izlenebilir Bu durumda, her bir proje için tutulacak yardımcı defterler; defteri kebir hükmündedir."

4. "179- TAŞERONLARA VERİLEN AVANSLAR

Bu hesap, yıllara yaygın inşaat ve onarım faaliyetinde bulunan işletmeler tarafından, taahhüt konusu inşaat ve onarım işinin bir kısmının ya da tamamının taşeronlara yaptırılması durumunda, taşeronlara verilen avansların proje bazında izlenmesi için kullanılır"

5. "190- DEVREDEN KATMA DEĞER VERGİSİ

Bir dönemde indirilemeyen ve izleyen vergisinin kaydedildiği ve izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

"191- İNDİRİLECEK KDV" hesabının "391- HESAPLANAN KDV" hesabı ile karşılaştırılmasından sonraki bakiyesi dönem sonlarında sözkonusu hesaba karşılık bu hesaba borç, izleyen dönem veya dönemlerde yapılacak indirimler alacak kaydedilir. "291- GELECEK YILLARDA İNDİRİLECEK KDV" hesabından, "191- İNDİRİLECEK KDV" hesabına aktarılan tutarlar indirilme dönemlerinden önce bu hesaba intikal ettirilmez."

6. "195- İŞ AVANSLARI

İşletme adına mal ve hizmet satın alacak, işletme adına bir kısım gider ve ödemeleri yapacak personel ve personel dışındaki kişilere verilen iş avanslarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Avans verildiğinde bu hesaba borç; avans alanın ibraz ettiği harcama veya ödeme belgelerine dayanılarak ilgili hesapların borcu karşılığında, bu hesaba alacak kaydedilir"

7. "295. PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR

İzleyen yıldan sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek olan peşin ödenen vergi ve fonların izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Gelecek dönemden daha sonraki yıllarda indirim konusu yapılabilecek nitelikteki vergi ve fonlar ödendiğinde bu hesaba borç yazılır İndirilebilme süresi bir yılın altına inen vergi ve fonlar bu hesabın alacağına karşılık, "193. Peşin Ödenen Vergi ve Fonlar" hesabına aktarılır"

8. "35. YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞLERİ

Bu grup, yıllara yaygın taahhüt işleri yapan işletmelerin üstlendikleri işlerden, gerçekleştirdikleri kısım karşılığında aldıkları hakedişlerin izlendiği hesapları kapsar"

9. "350-358 YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKEDİŞ BEDELLERİ

İşletmenin üstlendiği yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerinden, tamamladıkları kısımlar için düzenlenen hakediş bedellerinin izlendiği hesaplardır. Bu hesaplar "170-178" hesaplara paralel olarak düzenlenir.

İşleyişi :

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işleri ile ilgili olarak düzenlenen ve işveren tarafından onaylanan hakediş bedelleri bu hesaplara alacak olarak yazılır İşin geçici kabulü yapıldığında, bu hesaplardaki hakediş bedelleri, ilgili satış hesaplarının alacağı karşılığında bu hesaplara borç kaydedilir"

10. "393- MERKEZ VE ŞUBELER CARİ HESABI

Merkezin şubelerle, şubelerin merkezle veya kendi aralarındaki borç ve alacak ilişkilerinin izlendiği borçlu ve alacaklı olarak çalışan hesaptır. Bu hesap dönem içinde kullanılır, füz-yon da kapatılır.

İşleyişi :

Merkezin şubelerden, şubelerin diğer şubelerden veya merkezden olan alacakları bu hesaba borç, borçları da alacak kaydedilir.

11. "645. MENKUL KIYMET SATIŞ KARLARI

Menkul kıymet satış kârlarının izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

Menkul kıymetler satıldığında, satış değeri ile maliyet değeri arasındaki olumlu fark bu hesaba alacak yazılır."

12. "646. KAMBIYO KARLARI

Kambiyo kârlarının izlendiği hesaptır (İhracatla ilgili dönem içinde ortaya çıkan kur farkları bu hesaba değil, "601- YURT DIŞI SATIŞLAR" hesabına aktarılır)

İşleyişi :

Kambiyo işlemlerinden doğan kârlar bu hesaba alacak yazılır."

13. "647- REESKONT FAİZ GELİRLERİ

Reeskont faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi :

İşletmenin senetli borçlarının dönem sonu itibariyle yapılan reeskont işlem faiz geliri ile; alacak senetleri reeskontunun, izleyen dönem başında iptalinden ortaya çıkan faiz gelirleri bu hesaba alacak yazılır."

14. "655. MENKUL KIYMET SATIŞ ZARARLARI (-)

Menkul kıymet satış zararlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi :

Menkul kıymetler satıldığında, satış değeri ile maliyet değeri arasındaki olumsuz fark bu hesaba borç yazılır"

15. "656. KAMBİYO ZARARLARI (-)

Kambiyo zararlarının izlendiği hesaptır (Borçlanma ile ilgili kur farkları bu hesaba alınmaz, finansman gideri olarak muhasebeleştirilir.)

İşleyişi :

Kambiyo işlemlerinden doğan zararlar bu hesaba borç yazılır."

Yukarıda açıklanan yeni hesaplar mali tablolarda, ilgili hesap grubu ve kalemlerinde Tek Düzen Muhasebe İlkelerine göre aynen yer alacaktır.

C – 1 SIRA NUMARALI MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİNE İLİŞKİN DÜZELTMELER

1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde aşağıdaki düzeltmeler yapılmıştır

1. "e- SATIŞLARIN MALİYET TABLOSU" başlıklı bölümün "E. Mamül Stoklarında Değişim" paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Direkt ilk madde ve malzeme, direkt işçilik, genel üretim giderleri ve yarı mamul kullanım tutarlarının toplamı üretim maliyetini verir. Dönem başı mamul stoku ile dönem sonu mamul stoku ve mamullerinin bir bölümünü iç tüketimde kullanan işletmelerde, sözkonusu tüketim miktarının toplamı arasındaki fark "Mamul Stoklarında Değişim" tutarını oluşturur. Bu tutarın üretim maliyetine eklenmesi veya çıkarılması ile satılan mamul maliyetine ulaşılır"

2. "f- GELİR TABLOSU DİPNOTLARI:" bölümünün 9 numaralı dipnotu aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

"Maliyet hesaplama sistemleri (safha veya sipariş) ve stok değerlendirme yöntemleri (ağırlıklı ortalama maliyet, ilk giren ilk çıkar, hareketli ortalama maliyet vs.. gibi)"

3."e- ÖZKAYNAKLAR DEĞİŞİM TABLOSU KALEMLERİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR" bölümünün, "İİ – Kâr Dağıtım" açıklamasının 2 ve 3'üncü paragrafları aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

"Bunun dağılımı şöyle olmuştur

– Yasal yedeklere aktarılan	2412
– Olağanüstü yedeklere aktarılan	<u>6524</u>
	8936
Dağıtılan temettü	<u>9379</u>
	18315

Yedeklere devredilen tutarlar, yedek akçeleri artırdığından bu sütunlarda artı olarak gösterilmiştir. Kâr dağıtım tutarı ise dönem net kârı (zararı) sütununda parantez içinde (9379TL. temettü olarak dağıtılan, 8936TL. yedeklere aktarılan) gösterilmiştir."

4. "EK TABLO 6" da yer alan "A FON KAYNAKLARI" bölümündeki "5" nolu kalem "6" nolu kalemlerle yer değiştirecektir.

5. "A – TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ" başlığı altına aşağıdaki cümle eklenmiştir :

"Tekdüzen hesap çerçevesindeki hesap sınıfları; bilanço ve gelir tablosundaki gruplama ve sıralama paralelinde aşağıdaki gibi düzenlenir."

6. "A – TEKDÜZEN HESAP ÇERÇEVESİ" başlığı altındaki "HESAP SINIFLARI" bölümünün 3 ve 4 numaralı kalemlerindeki "Yabancı Varlıklar" ibaresi "Yabancı Kaynaklar" olarak düzeltilmiştir.

7. "23- DİĞER ALACAKLAR" hesap grubuna dahil defteri kebir hesaplarının kodları aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

230 _____

231 ORTAKLARDAN ALACAKLAR

232 İŞTİRAKLERDEN ALACAKLAR

233 BAĞLI ORTAKLIKLARDAN ALACAKLAR

234 _____

235 PERSONELDEN ALACAKLAR

236 DİĞER ÇEŞİTLİ ALACAKLAR

237 DİĞER ALACAK SENETLERİ REESKONTU (-)

238 _____

239 ŞÜPHELİ DİĞER ALACAKLAR KARŞILIĞI (-)

8. "339- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR" hesabı, "336- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR" olarak düzeltilmiştir.

9. "398- SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI" hesabı, "397- SAYIM VE TESELLÜM FAZLALARI" olarak düzeltilmiştir.

10. "439- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR" hesabı, "436- DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR" olarak düzeltilmiştir.

11. "492- GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLEN KATMA DEĞER VERGİSİ" hesabının ismi

"GELECEK YILLARA ERTELENEN VEYA TERKİN EDİLECEK KATMA DEĞER VERGİSİ" olarak düzeltilmiştir.

12. "652- REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)" hesabı, "657- REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)" olarak düzeltilmiştir.

13. "191- İNDİRİLECEK KDV" hesabının işleyişine ilişkin açıklama aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Mal ve hizmet alımlarından doğan indirilecek katma değer vergisi bu hesaba borç, mevzuat gereği yapılan indirimler ve hesaba yapılan düzeltmeler ile indirilemeyen ve "190- DEV-REDEN KDV" hesabına aktarılan borç bakiyesi bu hesaba alacak yazılır"

14. "193- PEŞİN ÖDENEN VERGİLER VE FONLAR" hesabına ilişkin açıklama aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir :

"Mevzuat gereğince peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonların kayıt ve takip edildiği hesaptır"

İşleyişi :

Peşin ödenen ve bir yıl içinde indirim konusu yapılabilecek gelir, kurumlar ve diğer vergiler ile fonlar, bu hesaba borç yazılır Dönem sonunda tahakkuk edecek gelir veya kurumlar vergisi ile fon karşılıklarından yapılacak olan indirimi teminen "37- BORÇ VE GİDER KARŞILIKLARI" grubunda bulunan "371- DÖNEM KARININ PEŞİN ÖDENEN VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLERİ" hesabının borcuna aktarılır Ancak aktarılacak tutar "370- DÖNEM KARI VERGİ VE DİĞER YÜKÜMLÜLÜK KARŞILIKLARI" hesabının

tutarından fazla olamaz. Aktarılamayan tutar, dönem sonunda bu hesabın bakiyesi olarak kalır"

15. "196- PERSONEL AVANSLARI" hesabının altındaki açıklamanın birinci paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Personel ve işçilere maaş, ücret ve yolluklarına mahsuben önceden ödenen avansların izlendiği hesaptır"

16. "231- ORTAKLARDAN ALACAKLAR" hesabına ilişkin açıklama aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"İşletmenin esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısı ile (ödünç verme ve benzeri nedenlerle ortaya çıkan) ortaklardan (ferdi işletmelerde işletme sahibinden) alacaklı bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır"

17. "331- ORTAKLARA BORÇLAR" hesabına ilişkin açıklamanın birinci paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"İşletmenin, esas faaliyet konusu dışındaki işlemleri dolayısıyla işletmelerde işletme sahibine) borçlu bulunduğu tutarların izlendiği hesaptır"

18. "373- MALİYET GİDERLERİ KARŞILIĞI" hesabının açıklaması aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Aylık maliyetlerin belirlenmesinde, gelecek aylarda kesin tahakkuku yapılacak giderlerle aylık maliyetlere pay verilmesinde, tamir-bakım, ikramiyeler, finansman giderleri vb. giderlere ilişkin tahmini gider karşılıklarının izlendiği hesaptır"

19. "391- HESAPLANAN KDV" hesabına ilişkin açıklamanın "işleyişi:" başlığı altındaki ikinci paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir.

"Hesaplanan katma değer vergisi bu hesaba alacak kaydedilir. Düzeltmeler bu hesaba borç kaydedilir. Vergilendirme dönemi itibariyle bu hesabın bakiyesi, "191- İNDİRİLECEK KDV" ve/veya "190- DEVREDEN KDV" hesapları ile karşılaştırılır Yapılan karşılaştırmada bu hesabın bakiyesi "191- İNDİRİLECEK KDV" ve/veya "190- DEVREDEN KDV" hesaplarının bakiyesinden fazla olduğu takdirde vadesinde ödenmek üzere "360- ÖDENECEK VERGİ VE FONLAR" hesabına aktarılarak kapatılır"

20. "60- BRÜT SATIŞLAR" hesabına ilişkin açıklamalara aşağıdaki paragraf eklenmiştir:

"Holding ana şirketinin, kendine bağlı yurtiçi ve yurtdışı ortaklıklarından elde ettiği gelirler ana şirketin esas faaliyet gelirini oluşturduğundan bu bölümdeki hesaplarda izlenir."

21. "649- FAALİYETLE İLGİLİ DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR" hesabının ismi "DİĞER OLAĞAN GELİR VE KARLAR" olarak değiştirilmiş ve hesaba ait açıklama aşağıdaki gibi düzeltilmiştir:

"Yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerden sağlanan gelir ve kârların izlendiği hesaptır"

22. "657- REESKONT FAİZ GİDERLERİ (-)" hesabının açıklaması aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"İşletmenin senetli alacaklarının dönem sonu itibariyle yapılan reeskont faiz giderleri ile borç senetleri reeskontunun, izleyen dönem başında iptalinden ortaya çıkan faiz giderlerinin izlendiği hesaptır."

23. "659- DİĞER OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)" hesabına ait açıklama aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Yukarıdaki hesaplar kapsamına girmeyen diğer olağan faaliyetlerle ilgili gider ve zararların izlendiği hesaptır"

24. "7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI" bölümüne ilişkin açıklamanın birinci cümlesi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Tebliğin IV – DÜZENLEMENİN KAPSAMI bölümüne göre; ek mali tabloları düzenlemek durumunda olan üretim ve hizmet işletmeleri için zorunlu olan 7/A seçeneğinde; giderler, esas defterlerde fonksiyon esasına göre belirlenmiştir."

25. "76- PAZARLAMA SATIŞ VE DAĞITIM GİDERLERİ" grubuna ilişkin açıklama aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Bu grup, pazarlama, satış ve dağıtım faaliyetleri ile ilgili gider, yansıtma ve fark hesaplarından oluşur."

26. "770- GENEL YÖNETİM GİDERLERİ" hesabına ait açıklamanın son cümlesi "Dönem sonlarında bu hesap, 771- Genel Yönetim Giderleri Yansıtma Hesabı ile karşılaştırılarak kapatılır" şeklinde düzeltilmiştir.

27. "7/B SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI" bölümüne ait açıklamanın birinci paragrafı aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"Ek mali tablo düzenlemek zorunda olmayan ticaret işletmeleri, küçük hizmet işletmeleri ve küçük üretim işletmelerinden isteyenler, giderlerin izlenmesinde bu seçeneği uygular."

28. 7/B seçeneğindeki "79. GİDER ÇEŞİTLERİ" grubunda yer alan iki hesabın ismi aşağıdaki şekilde düzeltilmiştir:

"791- İşçi Ücret ve Giderleri"

"792- Memur Ücret ve Giderleri"

29. "7/B seçeneğindeki "Hesapların İşleyişi" bölümünün son paragrafının "798 ve 799 nolu hesaplar dönem sonlarında karşılaştırılarak kapatılır şeklindeki son cümlesi "798 ile 790-797 numaralı hesaplar dönem sonlarında karşılaştırılarak kapatılır" olarak düzeltilmiştir."

Bu Tebliğ ile yapılan tüm değişiklik ve düzeltmeler, aynı paralelde mali tablolara yansıtılır

D – KALDIRILAN HÜKÜMLER

Yapılacak yeni bir düzenlemeye kadar, bilgisayar muhasebe programları ve hesap planları ile bunlarda yapılacak değişikliklerin Bakanlığımıza gönderilmesi zorunluluğu uygulamadan kaldırılmıştır

Tebliğ olunur.

3 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 22055

Resmi Gazete Tarihi 18/09/1994

Kapsam

Bilindiği üzere, 1 Sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bu Tebliğ ekinde yer alan Muhasebe Usul ve Esasları 1/1/1994 tarihinden itibaren zorunlu olarak uygulanmak üzere, 26/12/1992 tarih ve Mükerrer 21447 sayılı Resmi Gazete de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Bu Tebliğ, 1 Sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan düzenlemelere açıklık getirmek, Tebliğin uygulanmasında ortaya çıkan ve Bakanlığımıza intikal eden problemleri çözüme kavuşturmak amacıyla yayımlanmaktadır.

A – DÜZENLEMENİN KAPSAMI

1 Sıra Numaralı Tebliğin "IV – DÜZENLEMENİN KAPSAMI" başlığı altında yer alan dördüncü paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bilanço esasına göre defter tutan ve bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı ve net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşmayan işletmeler, Muhasebe Usul ve Esaslarının "Mali Tabloların Düzenlenmesi ve Sunulması"na ilişkin bölümünün "Temel Mali Tablolar"la ilgili kısmına uymakla yükümlüdürler."

Bu değişiklik ile ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan işletmelerin belirlenmesinde, aktif toplamı ve net satışlarının toplamının belirli bir rakamı aşması kriteri getirilmiştir

Buna göre, kuruluş şekli ne olursa olsun bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar liranın ve net satışlar toplamı 50 milyar liranın altında kalan işletmeler ek mali tabloları düzenlemek zorunda değildirler. Aktif toplamı veya net satışlar toplamı yukarıda belirtilen rakamları aşan işletmeler ise temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemek mecburi yetindedirler.

B – 7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI

Tebliğin "7/A SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI" başlığı altında yer alan ilk paragrafın birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı veya net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşan üretim ve hizmet işletmeleri için zorunlu olan 7/A seçeneğinde giderler esas defterlerde fonksiyon esasına göre belirlenmiştir."

7/A seçeneğini uygulamak zorunda olan işletmelerin tespitinde kullanılan kriterleri netleştiren bu değişiklik ile bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı veya net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşan üretim ve hizmet işletmeleri için 7/A seçeneği zorunlu hale getirilmiştir. Aktif toplamından maksat 1 Sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ekinde yer alan bilançoların aktif toplamı ve net satışlardan maksat aynı Tebliğ ekinde yer alan gelir tablosundaki C- Net Satışlardır. Şu anda giderlerinin izlenmesinde 7/A seçeneğini uygulayan ancak bu Tebliğ ile kriter olarak kullanılan rakam-

ların artırılması nedeniyle 7/B seçeneğini uygulama imkanı ortaya çıkan işletmeler hesap dönemi sonuna kadar 7/A seçeneğini uygulamaya devam edeceklerdir. Bu işletmeler dilerse gelecek hesap dönemi başından itibaren 7/B seçeneğini tercih etmek imkanına sahiptirler.

C – 7/B SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI

Tebliğin "7/B SEÇENEĞİNDE MALİYET HESAPLARI" başlığı altında yer alan ilk paragrafı aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

"Ticaret işletmeleri ile bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar liranın ve net satıştan toplamı 50 milyar liranın altında kalan üretim ve hizmet işletmelerinden isteyenler, giderlerin izlenmesinde bu seçeneği uygular."

Aktif ve net satışlar toplamaları yukarıda belirtilen rakamların altında kalan üretim ve hizmet işletmeleri ile aktif ve net satış toplamaları ne olursa olsun ticaret işletmeleri için 7/A seçeneği zorunlu değildir. Bu işletmeler 7/A ve 7/B seçeneğinden herhangi birini tercih edebilirler.

Tebliğ olunur.

4 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 22231

Resmi Gazete Tarihi 18/03/1995

Kapsam

Bilindiği üzere, 1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği 01.01.1994 tarihinde yürürlüğe girmiş bulunmaktadır. Bilanço esasına göre defter tutan mükellefler Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine göre tanzim ettikleri mali tablolarını ilk defa, 1994 yılına ait olup, 1995 yılında verilmesi gereken beyannamelere ekleyeceklerdir.

1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile uygulamaya Konulan Muhasebe Usul ve Esasları, işletmelerin faaliyet sonuçlarının sağlıklı ve güvenilir bir biçimde muhasebeleştirilmesi; mali tablolar aracılığıyla ilgililere sunulan bilgilerin tutarlılık ve mukayese edilebilirlik niteliklerini koruyarak gerçek durumu yansıtmasının sağlanması ve işletmelerde denetimin kolaylaştırılması amacını taşımaktadır. Söz konusu düzenleme, vergi mevzuatı ve uygulamasından tamamen bağımsız olarak ve vergisel kaygılar ön planda tutulmaksızın hazırlanmıştır. Bu itibarla Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde vergi mevzuatına kıyasen farklılık gösteren düzenlemeler yer almaktadır.

Vergi mevzuatına göre alacak ve borç senetlerinin reeskonta tabi tutulması mükellefin isteğine bırakılmasına rağmen, 1 sı

ra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğine göre reeskont işlemlerinin zorunlu olması veya vergi mevzuatında kıdem tazminatları için karşılık ayrılması öngörülmemişken Tebliğde, kıdem tazminatları karşılığı hesabının kullanılmasının zorunluluğu bu çelişkilere örnek olarak verilebilir

Keza, alınan ya da verilen ileri tarihli çekler vergi uygulamasında normal çek olarak kabul edilirken, Muhasebe Sisteminde "özün önceliği kuralı" gereğince alacak ya da borç senedi olarak kabul edilmekte ve reeskonta tabi tutulmaktadır.

Bu itibarla, Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile yapılan düzenlemeler, vergi mevzuatı ve uygulaması ile ilgili hiçbir hususu düzenlememekte veya değiştirmemektedir. Bu düzenlemeler sadece muhasebe sisteminin işleyişini açıklamaya yöneliktir. Mükelleflerin bu hususa özellikle dikkat etmeleri ve Tek Düzen Muhasebe Sisteminin bazen vergi mevzuatına aykırı hususları da içerdiğini gözden uzak tutmamaları gerekmektedir.

Nitekim bu husus, 1 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinin, "V-YAPILAN DÜZENLEMENİN VERGİ MEVZUATI İLE İLİŞKİSİ VE YAPTIRIMI" başlıklı bölümünde "bu düzenleme kapsamında bulunan işletmeler, muhasebe sistemlerini bu Tebliğ ve ekinde öngörülen kurallara uygun olarak yürüteceklerdir. Ancak, vergiye tabi karın tesbiti aşamasında vergi kanunlarında yer alan özel hükümleri gözönünde bulundurmak zorundadırlar. Diğer bir anlatımla, bu düzenlemede yer alan kavram ve ilkeler ile mali tabloların düzenlenmesi ve sunulmasına ilişkin esaslar çerçevesinde düzenlenecek olan mali tabloların teklifi değiştirilmez olup; işletmeler söz konusu mali tablolardan hareketle vergiye ta-

bi safi kazancın tespitinde vergi mevzuatı uyarınca istenilen bilgileri sağlayacak şekilde gerekli düzenleme ve hesaplamaları yapacaklardır" şeklinde ifade edilmiştir.

Buna göre, muhasebe usul ve esasları dikkate alınarak tanzim edilecek mali tablolarda yer alacak "Dönem Kâr'ı (Ticari Kâr) veya Zarar'ı ile vergiye matrah olacak Kar (Mali Kar) veya Zarar arasında meydana gelecek fark, bilanço ya da gelir tablosu üzerinde giderilmeyecek, vergiye tabi safi kazanç, mükellefler tarafından mali tablolar dışında hesaplanacaktır. Bu düzenleme ve hesaplama işleminde mükelleflere kolaylık sağlamak amacıyla Bakanlığımızca, bilanço esasına göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri için bir örneği de bu Tebliğe ekli "Bilanço Esasına Göre Defter Tutan Mükelleflere Ait Ticari Kardan Mali Kara Ulaşmak İçin Yapılan Hesaplamayı Gösteren Bildirim" geliştirilmiş ve basımı yapılarak yıllık gelir vergisi beyannameleriyle birlikte illere gönderilmiştir.

Gelir vergisi mükellefleri, mali tablolarda yer alan ve Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerine (bundan böyle kısaca Muhasebe Sistemi) göre oluşacak Ticari Kar'dan Mali Kar'a ulaşmak için gerekli hesaplamaları bu Bildirim üzerinde yapacaklar ve yıllık gelir vergisi beyannamelerine ekleyeceklerdir.

Bu bildirim, sadece bilanço usulüne göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri tarafından doldurulacaktır.

Bildirim düzenlenmesine ilişkin açıklamalar aşağıda yer almış bulunmaktadır.

A – BİLANÇO ESASINA GÖRE DEFTER TUTAN MÜKELLEFLERE AİT, TİCARİ KARDAN MALİ KARA ULAŞMAK İÇİN YAPILAN HESAPLAMAYI GÖSTEREN BİLDİRİM'İN DÜZENLENMESİNE İLİŞKİN AÇIKLAMALAR

Bildirim, 3 ana bölümden oluşmaktadır. Birinci Bölüm, gelir tablosunun "Dönem Kar'ı veya Zarar'ı" kısmında yer alan tutarlara tahsis edilmiştir. Bir başka anlatımla, bu bölüme 690-Dönem Karı veya Zararı hesabının bakiyesi kaydedilecektir. Bu bölüm bildirimde 1 rakamı ile kodlanmıştır. Mükellefler gelir tablosundaki Dönem Kar'ını veya Zarar'ını bu bölümde ki ilgili sütuna aktaracaklardır.

İkinci Bölüm, 1 ve 2 rakamları ile kodlanan alanlar arasındaki "Ticari Kara İlave Edilecek Gider ve İndirimler" bölümüdür. Bu Bölüme, Muhasebe Sistemine göre gider veya indirim olarak Ticari Kar'ın tespitinde dikkate alınan ancak, vergi kanunlarına göre gider ya da indirim olarak kabul edilmeyen ve bu nedenle Ticari Kar'a ilave edilmesi gereken gider ve indirimler kaydedilecektir.

Üçüncü Bölüm ise, 2 ve 3 rakamları ile kodlanan alanlar arasındaki "Ticari Kar'dan İndirilecek Kazanç ve İratlar" bölümüdür. Bu Bölüme, Muhasebe Sistemi gereğince Ticari Kar'ın içinde yer alan ancak, vergi mevzuatına göre vergiden istisna edilen kazanç ve iratlar yazılacaktır. Bu Bölümde yer alan kalemler Mali Kar'ın tespitinde, Ticari Kar'dan indirilmesi gereken kalemlerdir.

2 rakamı ile kodlanan alana, "Ticari Kar'a İlave Edilecek Gider ve İndirimler" bölümünde (bundan böyle kısaca İkinci

Bölüm) yer alan kalemlerin toplamı, 3 rakamı ile kodlanan alana ise "Ticari Kar'dan İndirilecek Kazanç ve İratlar" bölümünde (bundan böyle kısaca Üçüncü Bölüm) yer alan kalemlerin toplamı kaydedilecektir.

Mükellefler sadece ihtiyaçları olan alanları dolduracaklar; kullanılmayan alanlar boş bırakılacaktır.

B – BİLDİRİMİN BİRİNCİ BÖLÜMÜNÜN DOLDURULMASI

Gelir tablosunda Dönem Kar'ı var ise, bu rakam Bildirimin Birinci Bölümündeki (+) işaretinin sağ tarafına, Dönem Zarar'ı var ise (-) işaretinin sağ tarafına kaydedilecektir.

C – BİLDİRİMİN İKİNCİ BÖLÜMÜNÜN DOLDURULMASI

1. Satış İndirimleri

Bildirimin İkinci Bölümünün "Satış İndirimleri" alanında yer alan "Satıştan İadeler" satırına, Muhasebe Sistemine göre 610- Satıştan İadeler Hesabına borç kaydedilen ve belgelenemediği için veya başka herhangi bir nedenle vergi mevzuatına göre satıştan iade olarak kabul edilmeyen tutarlar; "Satış İskontoları" satırına, 611- Satış İskontoları Hesabına borç kaydedilen ve vergi mevzuatına göre iskonto olarak kabul edilmeyen tutarlar; "Diğer İndirimler" satırına, 612- Diğer indirimler hesabına borç kaydedilen ve vergi mevzuatına göre indirim olarak kabul edilmeyen tutarlar kaydedilecektir. Bu satırlar, halen yürürlükte bulunan vergi mevzuatı gözönünde bulundurulduğunda fazla kullanım alanı olmayan sütunlar olarak karşımıza çıkabilecektir Muhasebe Sistemi Uy-

gulama Genel Tebliğindeki temel yapıyı bozmamak ve teorik olarak, bu kalemlere ilişkin olarak vergi mevzuatı ile Muhasebe Sistemi arasında farklılıklar olabileceği gözönünde bulundurularak Bildirime dahil edilmişlerdir. Kaydedilecek bir tutar bulunmaması halinde diğer satırlarda olduğu gibi bu satırlar da boş bırakılacaktır

2. Satışların Maliyeti

"Satışların Maliyeti" alanında yer alan satırlara sırasıyla, 620- Satılan Mamüller maliyeti, 621- Satılan Ticari Mallar Maliyeti, 622- Satılan Hizmet Maliyeti ve 623- Diğer Satışların Maliyeti hesaplarına borç kaydedilen ancak, vergi mevzuatına göre gider olarak kabul edilmeyen ve yukarıdaki maliyetlere yansıyan tutarlar kaydedilecektir.

3. Faaliyet Giderleri

"Faaliyet Giderleri" alanında yer alan satırlara, yıl içinde 630- Araştırma ve Geliştirme Giderleri, 631- Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri ve 632- Genel Yönetim Giderleri hesaplarına borç kaydedilen ancak, vergi mevzuatına göre gider olarak kabul edilmeyen tutarlar kaydedilecektir.

4. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar

"Diğer Faaliyetlerden Olağan Gider ve Zararlar" alanında yer alan satırlara, yıl içinde 653- Komisyon Giderleri, 654- Karşılık Giderleri, 655- Menkul Kıymet Satış Zararları, 656- Kambiyo Zararları, 657- Reeskont Faiz Giderleri ve 659- Diğer Gider ve Zararlar hesaplarına borç kaydedilen ancak, vergi mevzuatına göre gider olarak kabul edilmeyen tutarlar kaydedilecektir. Eğer bir mükellef, Muhasebe Sistemine gö-

re 121 - Alacak Senetleri Hesabında kayıtlı alacaklarını rees konta tabi tutarak hesaplanan reeskont miktarını, 657- Reeskont Faiz Giderleri Hesabına kaydetmiş ve Vergi Usul Kanununun 281 inci maddesinin ikinci fıkrası hükmünden yararlanmak istemiyorsa, bu tutarın vergiye matrah olacak Kar'ın tespitinde Ticari Kar'a ilave edilmesi gerektiği için bildirim "Reeskont Faiz Giderleri" sütununa kaydedecektir.

5. Finansman Giderleri

"Finansman Giderleri" alanında yer alan satırlara, 660- Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri ve 661- Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri hesaplarına borç aktarılacaktır

6. Olağan Dışı Gider ve Zararlar

Bildirim "Olağan Dışı Gider ve Zararlar" alanında yer alan satırlara, 680- Çalışmayan Kısım Gider ve Zararları, 681- Önceki Dönem Gider ve Zararları ve 689- Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesaplarına borç kaydedilen ancak, vergi mevzuatına göre gider olarak kabul edilmeyen tutarlar kaydedilecektir.

D – BİLDİRİMİN ÜÇÜNCÜ BÖLÜMÜNÜN DOLDURULMASI

1. Brüt Satışlar

Bildirim Üçüncü Bölümünün "Brüt Satışlar" alanında yer alan satırlara, 600- Yurtiçi Satışlar, 601- Yurtdışı Satışlar ve 602- Diğer Gelirler Hesabına alacak kaydedilen ancak, vergi mevzuatına göre vergiden istisna edilen tutarlar aktarılacaktır. Muhasebe Sisteminde, işletmenin ana faaliyet konusuyla

ilgili gelir hesapları bu üç, hesaptan oluşmaktadır. Bu itibarla, işletmelerin esas faaliyet konusu ile ilgili olarak elde ettikleri gelir ve hasılatın, vergi kanunlarına göre vergiden istisna edilenler ilgili sütuna kaydedilerek vergiye matrah olacak Kar'ın içinde yer almaması sağlanacaktır

2. Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar

"Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Karlar" alanında yer alan satırlara, işletmenin esas faaliyet konusuyla ilgili olmadığı için 640- İştiraklerden Temettü Gelirleri, 641- Bağlı Ortaklıklardan Temettü Gelirleri, 642- Faiz Gelirleri, 643- Komisyon Gelirleri, 644- Konusu Kalmayan Karşılıklar, 645- Menkul Kıymet Satış Karları, 646- Kambiyo Karları, 647- Reeskont Faiz Gelirleri ve 649- Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Karlar hesaplarına alacak kaydedilen tutarlardan, vergi mevzuatı uyarınca gelir vergisinden istisna edilenler kaydedilecektir.

3. Olağandışı Gelir ve Karlar

"Olağandışı Gelir ve Karlar" alanında yer alan satırlara ise, 671- Önceki Dönem Gelir ve Karları ve 679- Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar hesaplarına alacak kaydedilen ancak, gelir vergisinden istisna edilen gelir ve kazançlar aktarılacaktır

Tebliğin önceki bölümlerinde de belirtildiği üzere halen yürürlükte bulunan Gelir Vergisi Kanunu dikkate alındığında, Gelir Vergisi Kanununun, 3946 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan ancak geçici 38 inci maddesi ile 1.1.1994 tarihinden önce faaliyete geçen işletmeler için uygulaması devam eden mükerrer 20 nci maddesiyle istisna edilen kazançlar hariç, Bildirimin Üçüncü Bölümünde yer alan satırlara kayde-

dilecek bir tutar bulunmamaktadır. Sözkonusu Bildirim belirli bir mantık çerçevesinde hazırlanmış ve bugün mevcut olmamakla birlikte, daha sonraki yıllarda Gelir Vergisinden istisna edilecek kazanç ve iratlar ortaya çıkabileceği düşüncesiyle Üçüncü Bölüm Bildirime dahil edilmiş bulunmaktadır. Bu itibarla Üçüncü Bölümün "Brüt Satışlar" alanında yer alan "Diğer Gelirler" satırı dışındaki satırlar bilanço usulüne göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri tarafından boş bırakılacaktır.

E – TOPLAM ALANLARI

Bildirimın İkinci Bölümündeki satırlar toplamı 2 rakamı ile kodlanan alana ve Üçüncü Bölümdeki satırlar toplamı da 3 rakamı ile kodlanan alana aktarılacaktır. 1, 2 ve 3 rakamları ile kodlanan alanların toplamı ise 4 numara ile kodlanan alana yazılacaktır.

F – BİLDİRİMİN GELİR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNCE DOLDURULMASINDA DİKKAT EDİLECEK HUSUSLAR

Gelir vergisi mükellefleri yukarıda belirtildiği üzere vergi kanunlarına göre gider olarak kabul edilmeyen harcamalarını, Bildirimın ilgili bölümüne kaydedeceklerdir.

İşletme sahipleri adına tahakkuk eden Bağ-Kur primleri, işletmenin faaliyetiyle ilgili bir gider olmadığından bu tahakkuk ve ödemeler, Muhasebe Sisteminde yer alan hesaplara intikal ettirilmeyecektir. Ancak, ödenen Bağ-Kur primleri Gelir Vergisi Beyannamesindeki ilgili alanlara kaydedilecektir.

Uygulanan yatırım indirimi tutarları da beyanname üzerinde yer alacağından bilanço ya da gelir tablosu hesaplarında gösterilmeyecektir.

Gelir Vergisi Kanununun, 3946 sayılı Kanunla yürürlükten kaldırılan ancak geçici 38'inci madde ile 1.1.1994 tarihinden önce faaliyete geçen işletmeler için uygulaması devam eden mükerrer 20'inci maddesi ile istisna edilen kazançlar, Bildirimin Üçüncü Bölümünde yer alan "Diğer Gelirler" satırına yazılacaktır.

Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesine göre hesaplanan Maliyet Bedeli Artışı, Muhasebe Sisteminde dikkate alınacağı için hem Gelir Vergisi Beyannamesi hem de Bildirimde yer almayacaktır.

Bilindiği üzere, Gelir Vergisi Kanununun 38 inci maddesine göre hesaplanan Maliyet Bedeli Artışları, Tek Düzen Hesap Planında Öz Kaynaklar ana hesap grubunun altında açılacak "524- Maliyet Bedeli Artışları Fonu" hesabında izlenmektedir.

G – KURUMLAR VERGİSİ MÜKELLEFLERİNİN DURUMU

Bildirim kurumlar vergisi mükellefleri tarafından doldurulmayacaktır. Bu itibarla kurumlar vergisi mükellefleri gelir tablosunda yer alan "Dönem Kar'ı veya Zararı'nı" Ticari Kar veya Zarar olarak, Kurumlar Vergisi Beyannamesinin ilgili satırlarına aktaracak ve kanunen kabul edilmeyen giderler ile kurumlar vergisinden istisna edilen kazanç ve iratları beyanname üzerinde göstereceklerdir.

H – TOPLAMLARIN KARŞILAŞTIRILMASI VE BEYANNAMEYE AKTARILMASI

Bilanço usulüne göre defter tutan gelir vergisi mükellefleri Bildirimi, bu Tebliğin yukarıdaki bölümlerinde yer alan açıklamalara uygun olarak doldurduktan sonra Bildirimin 4 numaralı alanına kaydedilmesi gereken tutarı hesaplayacaklardır. Bunun için de 1, 2 ve 3 numaralı alanlarda bulunan rakamlar toplanacaktır. Toplama işlemi sırasında (-) ve (+) işaretlere özellikle dikkat edilecektir. Örneğin, yapılan işlemler sonucunda 1 numaralı alanda - 1.000.000 TL, 2 numaralı alanda +200.000 TL ve 3 numaralı alanda -100.000 TL kayıtlı bulunduğunu varsayalım. 4 numaralı alana kaydedilmesi gereken rakam $(-1.000.000+200.000-100.000=)$ -900.000 TL olacaktır.

Bildirimin 4 numaralı alanında yer alan tutar eğer (-) işaretli ise Gelir Vergisi Beyannamesinde 36-39, 47 ve 53-54 numaralı satırların "Zarar" alanlarına, 4 numaralı alanda yer alan tutar eğer (+) işaretli ise Gelir Vergisi Beyannamesinde yukarıda belirtilen satırların "Kar" alanlarına kaydedilecektir.

I – MUHASEBE STANDARTLARI

Bu Tebliğin Giriş kısmında, vergi mevzuatına göre kabul edilmeyen bazı gider ve indirimlerin, Muhasebe Sisteminde zorunlu gider ve indirim olarak kaydedileceği belirtilmiş; ileri tarihli çeklerin reeskonta tabi tutulması ile kıdem tazminatları için karşılık ayrılması buna örnek olarak verilmiştir.

Bakanlığımızca şu ana kadar muhasebe standartlarının yayımlanmamış olması nedeniyle mükelleflerimizin, örneğin, reeskont işlemlerinde hangi iskonto oranının dikkate alınacağı ve

ya kıdem tazminatı karşılığının nasıl hesaplanacağı konuları ve benzeri hususlarda tereddütleri olduğu bilinmektedir.

Her ne kadar 1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğinde yer almayan konularda daha sonra yayımlanacak muhasebe standartlarına, yoksa muhasebe kavramlarına uygun olarak öncelikle, işletmenin içinde bulunduğu sektörde söz konusu işletme büyüklüğü için yaygın olarak kullanılan, bunun da uygulanmadığı hallerde uluslararası standartlarda benimsenen esaslara uyulacağı belirtilmiş ise de, uygulamanın yeni ve mükelleflerimizin uygulamaya yeterince nüfuz edememeleri nedeniyle, 1994 hesap dönemi ile ilgili olarak kıdem tazminatı karşılığı ayrılması, ileri tarihli çeklerle alacak ve borç senetlerinin reeskonta tabi tutulması ve benzeri hususlarda zorunluluk aranmayacaktır.

Tebliğ olunur.

**BİLANÇO ESASINA GÖRE DEFTER TUTAN MÜKELLEFLERE AİT
TİCARİ KARDAN MALİ KARA ULAŞMAK İÇİN YAPILAN
HESAPLAMAYI GÖSTEREN BİLDİRİM**

199... DÖNEMİ TİCARİ		Kar	(+)	1	
		Zarar	(-)		
TİCARİ KARA İLAVE EDİLECEK GİDER VE İNDİRİMLER	SATIŞ İNDİRİMLERİ	Satışın İadeleri			
		Satış İskontoları			
		Diğer İndirimler			
	SATIŞLARIN MALİYETİ		Satılan Mamüller Maliyeti		
			Satılan Ticari Mallar Maliyeti		
			Satılan Hizmet Maliyeti		
			Diğer Satışların Maliyeti		
	FAALİYET GİDERLERİ		Araştırma ve Geliştirme Giderleri		
			Pazarlama, Satış ve Dağıtım Giderleri		
			Genel Yönetim Giderleri		
DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR		Komisyon Giderleri			
		Karşılık Giderleri			
		Menkul Kıymet Satış Zararları			
		Kambiyo Zararları			
		Reeskont Faiz Giderleri			
FINANSMAN GİDERLERİ		Kısa Vadeli Borçlanma Giderleri			
		Uzun Vadeli Borçlanma Giderleri			
OLAĞANDIŞI GİDER VE ZARARLAR		Çalışmayan Kısmı Gider ve Zararları			
		Önceki Dönem Gider ve Zararları			
		Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar			
TOPLAM			(+)	2	
TİCARİ KARDAN İNDİRİLECEK KAZANÇLAR VE İRATLAR	BRÜT SATIŞLAR	Yurtiçi Satışlar			
		Yurtdışı Satışlar			
		Diğer Gelirler			
	DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR		İştiraklerden Temennü Gelirleri		
			Bağlı Ortaklıklardan Temennü Gelirleri		
			Faiz Gelirleri		
			Komisyon Gelirleri		
			Konusu Kalmayan Karşılıklar		
			Menkul Kıymet Satış Karları		
			Kambiyo Karları		
		Reeskont Faiz Gelirleri			
OLAĞANDIŞI GELİR VE KARLAR		Faaliyetle İlgili Diğer Gelir ve Karlar			
		Önceki Dönem Gelir ve Karları			
	Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar				
TOPLAM			(-)	3	
MALİ KAR veya ZARAR (1 + 2 + 3) (*)				4	

(*) Bu mali kar veya zarar, gelir vergisi mükelleflerinden bilanço esasına göre defter tutanlarca, yıllık gelir vergisi beyanamesinin ticari, zirai ve mesleki kazançlara ilişkin bildirimlerinin ilgili satırlarına aktarılacaktır.

Mükellefin : Adı - Soyadı (Unvan :
Bağlı Olduğu Vergi Dairesi :
Sicil No. :

Tarih :/...../199....
İmzası :

5 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 22264

Resmi Gazete Tarihi 20/04/1995

Kapsam

Bilindiği üzere, 26/12/1992 tarih ve 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe giren 1 Seri Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği'nde yer alan düzenlemelere açıklık getirmek ve Tebliğin uygulanmasında ortaya çıkan problemleri çözüme kavuşturmak amacıyla düzenlenen ve 18/9/1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3 Seri Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile, ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan işletmelerin belirlenmesinde, aktif toplamı ve net satışları toplamlarının belirli bir rakamı aşması kriteri getirilmiş bulunmaktadır.

Bakanlığımıza intikal eden olaylardan yukarıda sözü edilen tebliğler uyarınca düzenlenmesi ve sunulması gereken mali tablolarla ilgili olarak yapılacak işlemlerde bazı tereddütlerin bulunduğu anlaşılmıştır.

Bu itibarla, Nisan/1995 ayı içinde ödevlilerce verilecek Kurumlar Vergisi beyannameleri ile ilgili olarak aşağıda belirtilen hususlar gözönünde bulundurulacaktır.

1. Bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı veya, net satışları toplamı 50 milyar lirayı aşan kurumlar vergisi mükellef-

leri ek mali tablolarını kurumlar vergisi beyannamelerine ekleyeceklerdir.

2. Temel mali tabloların (bilanço ve gelir tablosu) "Cari Dönem" sütunları yanında "Önceki Dönem" sütunları da mükellefler tarafından doldurulacaktır

3. Ek mali tabloları (Satışların Maliyeti Tablosu, Fon Akım Tablosu, Nakit Akım Tablosu, Kâr Dağıtım Tablosu, Yıllara İlişkin Özkaynaklar Değişim Tablosu) düzenlemek zorunda bulunan mükelleflerin ek mali tablolarda yer alan "Önceki Dönem" sütunlarını doldurmaları zorunluluğu bulunmamaktadır.

Tebliğ olunur.

6 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 22573

Resmi Gazete Tarihi 07/03/1996

Kapsam

Bilindiği üzere, 18/09/1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan işletmelerin belirlenmesinde, aktif toplamı ve net satışları toplamının belirli bir rakamı aşması kriteri getirilmiş ve 5 sıra numaralı Genel Tebliğ ile de 1994 yılı aktif toplamı 25 milyar lirayı veya net satışları toplamı 50 milyar lirayı aşan mükelleflerin düzenleyecekleri ek mali tablolarını 1995 yılında verecekleri beyannamelerine eklemeleri gerektiği belirtilmiştir.

1995 yılına ilişkin olup, 1996 yılında verilecek beyannamelere eklenecek ek mali tablolara uygulanmak üzere yukarıda belirtilen rakamlar sırasıyla 200 milyar ve 500 milyar liraya yükseltilmiş bulunmaktadır. Buna göre, 1995 yılı aktif toplamı 200 milyar lirayı veya net satışları toplamı 500 milyar lirayı aşan gelir ve kurumlar vergisi mükellefleri 1995 yılına ait ve 1996 yılının Mart veya Nisan ayında verilecek gelir ve kurumlar vergisi beyannamelerine ek mali tablolardan Satışların Maliyeti Tablosu, Nakit Akım Tablosu ve Kar Dağıtım Tablolarını ekleyeceklerdir. Yukarıda rakamlar aşılmış olsa dahi Fon Akım Tablosu ve Yıllara İlişkin Özkaynaklar Deği-

şim Tablosunun beyannamelere eklenmesine gerek bulunmamaktadır. Kurumlar vergi mükelleflerince, konsolide edilmiş bilanço ve gelir tablosunda yer alan aktif toplamı ve net satış toplamı rakamları dikkate alınacaktır. Tamamı kendilerine ait birden fazla işletmesi bulunan gelir vergisi mükellefleri konsolide edilmiş bilanço ve gelir tablosunda yer alan aktif ve net satış toplamlarının 200 milyar lirayı veya 500 milyar lirayı aşması halinde ek mali tablolarını beyannamelerine ekleyeceklerdir. 200 milyar liralık aktif ile 500 milyar liralık net satış toplamının hesabında adi şirketler, adi komandit şirketler ve kollektif şirketler müstakil olarak dikkate alınacaktır.

Diğer taraftan, 4 sıra numaralı Genel Tebliğle, Bakanlığımızca muhasebe standartlarının yayınlanmamış olması nedeniyle, Tek Düzen Muhasebe Sistemi çerçevesinde ileri tarihli çekler dahil borç ve alacak senetlerinin reeskonta tabi tutulması, kıdem tazminatı karşılığı ayrılması ve benzeri hususlarda 1994 hesap dönemiyle ilgili olarak zorunluluk aranmayacağı belirtilmiştir. Söz konusu hususlarla ilgili muhasebe standartları Bakanlığımızca yayımlanana kadar ihtiyari uygulamaya devam edilecektir. Buna göre, muhasebe standartları yürürlüğe girinceye kadar mükelleflerin Tek Düzen Muhasebe Sistemi çerçevesinde ileri tarihli çekler ile alacak ve borç senetlerini reeskonta tabi tutmaları ve kıdem tazminatı için karşılık ayırmaları ihtiyaridir.

Tebliğ olunur.

7 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 22854

Resmi Gazete Tarihi 21/12/1996

Kapsam

Bilindiği üzere, 18/09/1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3 sıra no.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile 7/A veya 7/B seçeneğini uygulamak zorunda olan işletmelerin tespitinde aktif toplamı ve net satışları toplamının belirli bir rakamı aşması kriteri geliştirilmiş ve bir önceki yıl aktif toplamı 25 milyar lirayı veya net satışlar toplamı 50 milyar lirayı aşan üretim ve hizmet işletmelerinin zorunlu olarak, 7/A seçeneğini uygulayacakları, 07/03/1996 tarih ve 22573 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 6 sıra no.lu Tebliğ ile de 1995 yılı aktif toplamı 200 milyar lirayı veya net satışları toplamı 500 milyar lirayı aşan mükelleflerin temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir.

1996 yılında mali tablolarda enflasyondan kaynaklanan artışlar dikkate alınarak yukarıdaki 25, 50, 200 ve 500 milyar liralık rakamları sırasıyla 50, 100, 300 ve 750 milyar liraya yükseltilmiştir.

Buna göre, 1996 yılı aktif toplamı 50 milyar veya net satışlar toplamı 100 milyar lirayı aşan üretim ve hizmet işletmeleri

1997 yılına ait muhasebe işlemlerini 7/A seçeneğindeki hesapları gözönünde bulundurarak yerine getireceklerdir.

Diğer taraftan, 1996 yılı aktif toplamı 300 milyar veya net satışlar toplamı 750 milyar lirayı aşan mükellefler 1996 yılına ilişkin olup, 1997 yılında verecekleri beyannamelerine Satışların Maliyeti Tablosu, Nakit Akım Tablosu ve Kâr Dağıtım Tablosunu da ekleyeceklerdir.

Tebliğ olunur.

8 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 23326

Resmi Gazete Tarihi 28/04/1998

Kapsam

Bilindiği üzere, 18/09/1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 3 Sıra Numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile aktif toplamı ve net satışları toplamı belirli tutarı aşan mükelleflerin ek mali tabloların düzenlemek zorunda oldukları belirtilmiştir. 7 sıra nolu Genel Tebliğ ile ek mali tabloların düzenlenmesine ilişkin tutarlar yeniden belirlenmişti. Buna göre, aktif toplamı 300 milyar veya net satışlar toplamı 750 milyar lirayı aşan mükelleflerin temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemeleri ve verecekleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerine ek mali tablolardan "Satışların Maliyeti Tablosu", "Nakit Akım Tablosu" ve "Kar Dağıtım Tablosu"nu eklemeleri gerekmektedir.

Konunun Bakanlığımızca yeniden değerlendirilmesinde, ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan mükelleflerin 1998 yılından itibaren verecekleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamelerine ek mali tablolardan sadece "Kar Dağıtım Tablosu"nu eklemeleri yeterli bulunmuştur. Bu nedenle, 1998 yılında verilecek beyannamelere "Satışların Maliyeti Tablosu" ve "Nakit Akım Tablosu"nun eklenmesine gerek bulunmamaktadır.

Dolayısıyla, 1997 yılı aktif toplamı 300 milyar veya net satış lar toplamı 750 milyar lirayı aşan mükelleflerin temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemeleri ve bu tablolardan "Kar Dağıtım Tablosu"nu 1998 yılında verecekleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesine ekleme-leri gerekmektedir.

Tebliğ olunur.

9 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 23566

Resmi Gazete Tarihi 27/12/1998

Kapsam

Bilindiği üzere, 3 sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği(1) ile aktif veya net satışlar toplamı belirli bir tutarı aşan üretim ve hizmet işletmelerinde 7/A seçeneğinin uygulanması zorunluluğu getirilmiştir. 7 sıra No.lu Tebliğ(2) ile de 1996 yılı aktif toplamı 50 milyar veya net satışlar toplamı 100 milyar Türk Lirasını aşan üretim ve hizmet işletmelerinin 7/A seçeneğini uygulayacakları, ayrıca 1996 yılı aktif toplamı 300 milyar veya net satışları, toplamı 750 milyar Türk Lirasını aşan mükelleflerin temel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemeleri gerektiği belirtilmiştir.

Günün ekonomik koşulları dikkate alınarak, yukarıdaki 50, 100, 300, 750 milyar liralık rakamlar sırasıyla 150, 300, 900 milyar ve 2 trilyon Türk Lirasına yükseltilmiştir.

Buna göre, 1998 yılı aktif toplamı 150 milyar veya net satışlar toplamı 300 milyar Türk Lirasını aşan üretim ve hizmet işletmeleri, 1999 yılına ait muhasebe işlemlerini 7/A seçeneğindeki hesapları gözönünde bulundurarak yerine getireceklerdir.

Diğer taraftan, 1998 yılı aktif toplamı 900 milyar veya net satışlar toplamı 2 trilyon Türk Lirasını aşan mükelleflerin, te-

mel mali tabloların yanısıra ek mali tabloları da düzenlemele
ri ve bu tablolardan "Kar Dağıtım Tablosu"nu 1999 yılında
verecekleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesine
eklemeleri gerekmektedir.

Tebliğ olunur.

(1) 18/9/1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır .

(2) 21/12/1996 tarih ve 22854 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır .

10 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 24265

Resmi Gazete Tarihi 19/12/2000

Kapsam

Vergi Usul Kanununun 175 inci maddesinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak, ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan mükellefler ile maliyet hesaplarını 7/Aseçeneğine göre tutmak zorunda olan mükellefler hakkında aşağıdaki düzenlemelerin yapılması uygun görülmüştür:

1- Ek Mali Tabloları Düzenlemek Zorunda Olan Mükellefler

3 Sıra Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (*) ile ek mali tabloları düzenlemek zorunda olan işletmelerin belirlenmesinde aktif toplamı ve net satışların toplamı kriteri getirilmiştir. Bu hüküm uyarınca, aktif toplamı veya net satışları toplamı belirli bir tutarı aşan mükellefler ek mali tabloları düzenlemek zorundadırlar. Bu tutarlar son olarak 9 Sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği (**) ile 900 milyar lira ve 2 trilyon lira olarak belirlenmiştir.

Söz konusu tutarlar günün ekonomik koşulları dikkate alınarak sırasıyla 1,8 trilyon ve 4 trilyon liraya yükseltilmiştir. Buna göre, 2000 yılı aktif toplamı 1,8 trilyon lira veya net satışlar toplamı 4 trilyon lirayı aşan mükelleflerin, temel mali tabloları yanı sıra ek mali tabloları da düzenlemeleri zorunludur. Bu mükelleflerin 2001 yılında verecekleri yıllık gelir veya kurumlar vergisi beyannamesine söz konusu tablolardan sadece kar dağıtım tablosunu eklemeleri yeterlidir.

2- 7/A Seçeneğini Uygulamak Zorunda Olan Mükellefler

3 Sıra Nolu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile, maliyet hesaplarında 7/A seçeneğinin uygulanması, aktif toplamı veya net satışları toplamı belirlenen tutarları aşan üretim ve hizmet işletmeleri için zorunlu hale getirilmiştir. Halen uygulanmakta olan bu tutarlar 9 sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile 150 milyar lira ve 300 milyar lira olarak belirlenmiştir.

9 sıra No'lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile belirlenen sözkonusu tutarlar sırasıyla 300 milyar lira ve 600 milyar liraya yükseltilmiştir. Buna göre, 2000 yılı aktif toplamı 300 milyar lirayı veya net satışlar toplamı 600 milyar lira yı aşan üretim ve hizmet işletmelerinin 2001 yılında maliyet hesaplarını 7/A seçeneğine göre tutmaları zorunludur.

3- Parasal Hadler

Bu tebliğde yer alan parasal hadler, takip eden yıllarda Bakanlığımızca ayrıca bir belirleme yapılmadığı takdirde, her yıl bir önceki yıl için Vergi Usul Kanunu hükümleri uyarınca tespit edilen yeniden değerlendirme oranında artırılarak uygulanacaktır. Bu şekilde yapılacak hesaplamada 50 milyon lira ve daha düşük olan tutarlar dikkate alınmayacak, 50 milyon liradan fazla olan tutarlar ise 100 milyon liraya yükseltilecektir.

Tebliğ olunur.

(*) 18.09.1994 tarih ve 22055 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

(**) 27.12.1998 tarih ve 23566 sayılı Resmi Gazetede yayımlanmıştır

11 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

Resmi Gazete No 25185

Resmi Gazete Tarihi 31/7/2003

Bilindiği üzere, 1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bu Tebliğ ekinde yer alan Muhasebe Usul ve Esasları, 01.01.1994 tarihinden itibaren zorunlu olarak uygulanmak üzere, 26.12.1992 tarih ve mükerrer 21447 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir. 16.12.1993 tarih ve 21790 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 2 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile de yukarıdaki Tebliğde bazı değişiklikler yapılmıştır

Vergi Usul Kanununun 175 ve 257 nci maddelerinin verdiği yetkilere dayanılarak "Tekdüzen Hesap Çerçevesi, Hesap Planı ve Hesap Planı Açıklamaları" ile ilgili olarak aşağıdaki düzenlemelein yapılması uygun görülmüştür

1- "12-TİCARİ ALACAKLAR" hesap grubunda yer alan "120-ALICILAR" hesabının açıklamasına "Finansal kiralamadan doğan senetsiz alacaklar da bu hesapta izlenir" ifadesi; "121-ALCAK SENETLERİ" hesabının açıklamasına ise "Finansal kiralama işlemlerinden doğan senetli alacaklar da bu hesapta izlenir" ifadesi eklenmiştir.

2- "12-TİCARİ ALACAKLAR" hesap grubunda "124-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)" hesabı açılmıştır

124- KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır

İşleyiş:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamayla ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz gelirleri tutarları bu hesaba borç "60-Brüt Satışlar" hesap grubunda ilgili satış geliri hesabına alacak olarak kaydedilir. Ancak, esas faaliyet konusu finansal kiralama olmayan işletmelerce yapılan finansal kiralama işlemiyle ilgili gerçekleşmiş faiz gelirleri, "64-Diğer Faaliyetlerden Olağan Gelir ve Kârlar" hesap grubunda faiz geliri hesabına alacak olarak kaydedilir.

3- "22-TİCARİ ALACAKLAR" hesap grubunda yer alan "220-ALICILAR" hesabının açıklamasına "Finansal kiralamadan doğan senetsiz alacaklar da bu hesapta izlenir" ifadesi; "221-ALACAK SENETLERİ" hesabının açıklamasına ise "Finansal kiralama işlemlerinde doğan senetli alacaklar da bu hesapta izlenir" ifadesi eklenmiştir.

4- "22- TİCARİ ALACAKLAR" hesap grubunda "224-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)" hesabı açılmıştır

224-KAZANILMAMIŞ FİNANSAL KİRALAMA FAİZ GELİRLERİ (-)

Bu hesap finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan alacaklar ile kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz kazanılmamış finansal kiralama faiz gelirlerinin izlendiği hesaptır. Bu gelirlerin hesaplanmasına ilişkin bilgiler bilanço dipnotlarında yer alır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralama ile ilgili kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" olarak bu hesaba alacak kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan ve her dönem sonunda hesaplanan izleyen döneme ait faiz gelirleri tutarı bu hesaba borç "124-Kazanılmamış Finansal Kiralama Faiz Gelirleri" hesabına alacak olarak kaydedilir.

5- "30-MALİ BORÇLAR" hesap grubunda "301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR" ile "302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)" hesapları açılmıştır

301-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

Bu hesap, kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı geçmeyen borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı bu hesaba alacak, finansal kiralamaya konu olan ilgili varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç ve bu iki tutar arasındaki fark da "302-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç kaydedilir.

302-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" olarak bu hesaba borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanan her dönem sonunda gerçekleşmiş olan faiz giderleri tutarları bu hesaba alacak, "66-Borçlanma Maliyetleri" hesap grubunda ilgili borçlanma gideri hesabına borç olarak kaydedilir.

6- "40-MALİ BORÇLAR" hesap grubunda "401-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR" ile "402-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)" hesapları açılmıştır

401-FİNANSAL KİRALAMA İŞLEMLERİNDEN BORÇLAR

Bu hesap, kiracıların finansal kiralama yapanlara olan ve vadesi 1 yılı aşan borçlarının izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı bu hesaba alacak, finansal kiralamaya konu olan ilgili varlık hesabına kira ödemelerinin bugünkü değeri ile borç ve bu iki tutar arasındaki fark da "402-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç kaydedilir. Dönemsellik varsayımına uygun olarak dönem sonlarında, izleyen dönemi ilgilendiren tutar; "301-Finansal Kiralama İşlemlerinden Borçlar" hesabına alacak, bu hesaba borç kaydedilir.

402-ERTELENMİŞ FİNANSAL KİRALAMA BORÇLANMA MALİYETLERİ (-)

Finansal kiralamanın yapıldığı tarihte kiralama işlemlerinden doğan ve vadesi bir yılı aşan borçlar ile kiralanan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki farkı gösteren henüz ödenmemiş finansal kiralama borçlanma maliyetlerinin izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Finansal kiralama sözleşme tutarı ile finansal kiralamaya

konu olan varlığa ilişkin kira ödemelerinin bugünkü değeri arasındaki fark "Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" olarak bu hesaba borç kaydedilir. Kiralama sözleşmesine uygun olarak tamamlanana ve her dönem sonunda izleyen döneme ilişkin tutar "302-Ertelenmiş Finansal Kiralama Borçlanma Maliyetleri" hesabına borç, bu hesaba alacak kaydedilir.

7- Bu Tebliğ ile yapılan düzenlemeler aynı paralelde mali tablolara yansıtılır

Tebliğ olunur.

**12 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA
GENEL TEBLİĞİ**

Resmi Gazete No 25453

Resmi Gazete Tarihi 5/5/2004

Maliye Bakanlığından:

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun' 175 ve mükerrer 257 nci maddelerinin Bakanlığımıza verdiği yetki ye dayanılarak yayımlanan 1 sıra numaralı Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bu Tebliğ ekinde yer alan Muhasebe Usul ve Esasları, 1/1/1994 tarihinden itibaren zorunlu olarak uygulanmak üzere, 26/12/1992 tarihli ve 21447 mükerrer sayılı Resmî Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe gir miştir.

Vergi Usul Kanununda değişiklik yapan 5024 sayılı Kanunun2 amacı; mali tabloların enflasyonun etkisinden arındırılması ve böylece vergileme üzerindeki enflasyondan kaynaklanan olumsuzlukların giderilmesidir. Enflasyon düzeltme işlemi ile ilgili olarak 5024 sayılı Kanun ikili bir yaklaşım getirmiş ve süreklilik arz eden ve düzeltme işlemine ilişkin ana esasların belirlendiği hükümler Vergi Usul Kanununun mükerrer 298 inci maddesinde; 31/12/2003 tarihli mali tabloların düzeltme işlemine ilişkin hükümler ise geçici 25 inci maddesinde yer almaktadır. Geçici 25 inci maddenin uygulanmasına ilişkin olarak 328 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliği yayımlanmıştır

5024 sayılı Kanunla yapılan bu değişikliklere paralel olarak tekdüzen hesap planında aşağıdaki düzenlemelerin yapılması gerekli görölmüőtür.

A- VERGİ USUL KANUNUNUN MÜKERRER 298 İNCİ MADDESİ İLE SÜREKLİLİKARZ EDEN DÜZELTME İŞLEMİNE İLİŞKİN MUHASEBE HESAPLARI:

1- " 17- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM MALİ-YETLERİ" hesap grubunda "178-

YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI" açılmıştır

178- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜ-ZELTME HESABI

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanının aktarılarak proje bazında açılacak tali hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyiş:

"697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın borç kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın alacağına karşılık bu hesabın borcuna alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına aktarılır

2- " 35- YILLARA YAYGIN İNŞAAT VE ONARIM HAKE-DİŞLERİ" hesap grubunda "358- YILLARA YAYGIN İN-ŐAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI" açılmıştır

358-YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap, "697- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacak kalanının aktarılarak proje bazında açılacak talii hesaplar düzeyinde izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"697- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın alacak kalanı dönem sonlarında söz konusu hesabın borcuna karşılık bu hesabın alacağına alınarak geçici kabule kadar bu hesapta bekletilir. Geçici kabul yapıldığında o projeye ilişkin tutar bu hesaptan "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına aktarılır.

3- "50-ÖDENMİŞ SERMAYE" hesap grubunda enflasyon düzeltmesinin yarattığı farkları izlemek üzere

"502- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI" hesabı ile "503- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)" hesabı açılmıştır.

502- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMLU FARKLARI

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumlu farkların izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

Ödenmiş sermaye tutarının enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucunda ödenmiş sermaye (ularında meydana gelen artışlar bu hesabın alacağına, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" nın borcuna kaydedilir; izleyen dönemde enflasyon

oranının düşmesi sonucu taşıma işleminden ortaya çıkan azalışlar bu hesabın borcuna "698-Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacağına kaydedilir

Bu farkların sermayeye eklenmesi durumunda "500- Sermaye Hesabı"nın alacağına karşılık bu hesap borçlandırılır

503- SERMAYE DÜZELTMESİ OLUMSUZ FARKLARI (-)

Bu hesap ödenmiş sermaye tutarının düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan olumsuz farkların izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Ödenmiş sermaye tutarının ilk kez enflasyon düzeltilmesine tabi tutulması sonucu ödenmiş sermaye tutarında azalış meydana gelmesi durumunda bu hesabın borcuna, "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın alacağına kaydedilir izleyen dönemlerde düzeltme sonucunda ortaya çıkan olumlu farklar önce bu hesaptaki tutardan mahsup edilir, varsa kalanı "502-Sermaye Düzeltmesi Olumlu Farklar" hesabına alacak yazılır

4- " 64- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR"hesap grubumla "648- ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI" hesabı açılmıştır

648- ENFLASYON DÜZELTMESİ KARLARI

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltilmesinden ortaya çıkan net olumlu farkların "698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "358- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" aktarılarak izlendiği hesaptır.

İşleyişi

"698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde "358- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltine Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır

5- " 65- DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GİDER VE ZARARLAR (-)" hesap grubunda "658- ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)" hesabı açılmıştır

658- ENFLASYON DÜZELTMESİ ZARARLARI (-)

Bu hesap mali tabloların enflasyon düzeltmesinden ortaya çıkan net olumsuz farkların "698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde "178- Yıllara Yaygın İnşaat Enflasyon Düzeltme Hesabından" aktarılarak izlendiği hesaptır.

İşleyişi:

"698- Enflasyon Düzeltme Hesabından" ve yıllara yaygın inşaat işinde geçici kabulde "178- Yıllara Yaygın İnşaat-Enflasyon Düzeltine Hesabından" bu hesaba aktarılan tutarlar söz konusu hesapların alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır.

6- "69-DÖNEM NET KARI VE ZARARI" hesap grubunda "697- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI" ile "698- ENFLASYON DÜZELTME HESABI" açılmıştır

697- YILLARA YAYGIN İNŞAAT ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyet ve hakedişlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan farkların izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Yıllara yaygın inşaat ve onarım işlerine ait maliyetlere ilişkin enflasyon düzeltmeleri sonucu oluşan artışlar 17 nci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesabın alacağına kaydedilir

Hakedişlere ilişkin düzeltmeler sonucu oluşan artışlar da 35 inci gruptaki ilgili defter-i kebir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesabın borcuna kaydedilir

Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre "178- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" na devredilerek kapatılır

inşaat ve onarım işlerinde birden fazla proje olması durumunda bu hesapta her bir proje için bir tali hesap açılarak farklar projeler itibariyle izlenir.

698-ENFLASYON DÜZELTME HESABI

Bu hesap parasal olmayan kıymetlerin düzeltilmesi sonucu oluşan faikların izlendiği hesaptır

İşleyişi:

Parasal olmayan bilanço kalemlerinin düzeltilmesi sonucu oluşan farklar, ilgili varlık ve kaynaklara ilişkin defter-i kebir hesaplarına (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesaplara) karşılık bu hesaba kaydedilir. Parasal olmayan varlık kalemlerinin enflasyona göre düzeltilmesi sonucu ortaya çıkan artışlar bu hesabın alacağına, parasal olmayan kaynak kalemlerindeki artışlar ise borcuna yazılır

Bu hesap, alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre, "648- Enflasyon Düzeltmesi Karları" veya "658-Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır

Bilanço kalemleri yanında gelir tablosunu da düzelten işletmeler parasal olmayan varlık ve kaynakların, düzeltme farklarına ilave olarak gelir tablosu kalemlerinin düzeltilmesinden ortaya çıkan farktan da bu hesaba kaydederler. Gelir hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan farklar ilgili gelir hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı faiklar için açılacak tali hesapların) alacağına karşılık bu hesaba borç yazılır Gider hesaplarının düzeltilmesinden ortaya çıkan faiklar da ilgili gider hesaplarının (bu hesaplarda enflasyon düzeltmelerinin yarattığı farklar için açılacak tali hesapların) borcuna karşılık bu hesaba alacak yazılır Hesabın alacak kalanı "648-Enflasyon Düzeltmesi Karları" hesabına, borç kalanı ise "658- Enflasyon Düzeltmesi Zararları" hesabına devredilerek kapatılır

B- VERGİ USUL KANUNUNUN GEÇİCİ 25 İNCİ MADDESİ KAPSAMINDA DÜZELTME İŞLEMİNE İLİŞKİN MUHASEBE HESAPLARI:

5024 sayılı Kanunun 5 inci maddesi ile Vergi Usul Kanununa eklenen geçici 25 inci madde ve bu maddeye ilişkin olarak yayımlanan 328 sıra numaralı Vergi Usul Kanunu Genel Tebliğine göre 31/12/2003 tarihli bilançonun enflasyon düzeltmesinde, parasal olmayan kalemlerin düzeltilmesinden ortaya çıkan düzeltme farkları ve sıfırlanması gereken özkaynak kalemleri "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı" na aktarılır "698- Enflasyon Düzeltme Hesabı"nın kalanı gelir yada gider unsuru olarak dikkate alınmayıp "570- Geçmiş Yıllar Karları" hesabına veya "580- Geçmiş Yıllar Zararları" hesabına aktarılarak kapatılır

"17- Yıllara Yaygın inşaat ve Onanın Maliyetleri" hesap grubundaki yıllara yaygın inşaat işlerine ilişkin maliyetlerin ve "35- Yıllara Yaygın inşaat ve Onarım Hakedişleri" hesap grubundaki hakediş bedellerinin düzeltmesinden ortaya çıkan farklar, "697- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabında" izlenir. Bu hesap alacak ve borç kalanı vermesi durumuna göre "178- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" veya "358- Yıllara Yaygın inşaat Enflasyon Düzeltme Hesabı" na devredilerek kapatılır

Tebliğ olunur.

1 10/01/1961 tarih ve 10703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır
2 30/12/2003 tarih ve 25332 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır
3 28/02/2004 tarih ve 25387 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

13 SIRA NO' LU MUHASEBE SİSTEMİ UYGULAMA GENEL TEBLİĞİ

**(Yeni Türk Lirası kullanımında özel kesim muhasebe
sistemine ilişkin olarak işletmeler tarafından
uygulanacak esaslar hakkında)**

Resmi Gazete No 25605

Resmi Gazete Tarihi 6/10/2004

I. YENİ TÜRK LİRASI İLE İLGİLİYASAL DÜZENLE- MELER VE ESASLAR

1-Yasal Düzenleme

Bilindiği üzere, 213 sayılı Vergi Usul Kanununun⁽¹⁾ 175 ve mükerrer 257 nci maddelerinin Bakanlığımıza verdiği yetkiye dayanılarak yayımlanan 1 Sıra No.lu Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliği ile bu Tebliğ ekinde yer alan Muhasebe Usul ve Esasları, 01/01/1994 tarihinden itibaren zorunlu olarak uygulanmak üzere, 26/12/1992 tarihli ve 21447 mükerrer sayılı Resmi Gazete'de yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

Diğer taraftan, 5083 sayılı Türkiye Cumhuriyeti Devletinin Para Birimi Hakkında Kanunun⁽²⁾

¹ 10/01/1961 tarih ve 10703 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

² 31/01/2004 tarih ve 25363 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

-1 inci maddesinde Türkiye Cumhuriyeti Devletinin para biriminin Yeni Türk Lirası (YTL), alt biriminin Yeni Kuruş (YKr) olacağı ve bir Yeni Türk Lirasının yüz Yeni Kuruşa eşit olduğu,

-5083 sayılı Kanunun 5228 sayılı Kanunuf³ 59 uncu maddesinin 13 üncü fıkrası ile değiştirilen 2 nci maddesinde Türk Lirası değerlerin Yeni Türk Lirasına dönüştürülürken bir milyon Türk Lirası (1.000.000 TL) eşittir bir Yeni Türk Lirası değişim oranının esas alınacağı, Türk Lirası değerlerin Yeni Türk Lirasına dönüşüm işlemlerinin ve Yeni Türk Lirası cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım Yeni Kuruş ve üzerindeki değerlerin bir Yeni Kuruşa tamamlanacağı ve yarım Yeni Kuruşun altındaki değerlerin dikkate alınmayacağı,

-3 üncü maddesinde kanunlarda ve diğer mevzuatta, işlemlerde, yargı kararlarında, hukuki muamelelerde, kıymetli evrak ve hukuki sonuç doğuran diğer belgeler ile ödeme ve değişim araçlarında Türk Lirasına veya liraya yapılan atıfların 2 nci maddede belirtilen değişim oranında Yeni Türk Lirasına yapılmış sayılacağı,

- Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasında halen tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paraların 01/01/2005-31/12/2005 tarihleri arasında Yeni Türk Lirası banknotlarla ve yeni çıkarılacak madeni paralarla birlikte tedavül edeceği, üçüncü fıkrasında ise bu Kanunun uygulanmasında karşılaşılan tereddütleri gidermeye ve gerekli düzenlemeleri yapmaya Hazine Müsteşarlığının bağlı olduğu Bakan;

³ 31/07/2004 tarih ve 25539 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

görev alanına giren konularda düzenleme yapmaya Maliye Bakanlığı, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı, Hazine Müsteşarlığı, Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, Sermaye Piyasası Kurulu ve Bankacılık Düzenleme ve Denetleme Kurumunun yetkili olduğu,

- Geçici 3 üncü maddesinde 01/01/ 2005-31/12/2005 tarihleri arasında da bütün mal ve hizmet bedellerinin 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun⁴⁾ 12 nci maddesi çerçevesinde düzenlenecek etiket ve tarife listelerinde Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası üzerinden ayrı ayrı gösterilmesinin zorunlu olduğu,

- 6 ncı maddesinde Kanunun 4 üncü maddesi ile geçici 1 inci maddesinin ikinci ve üçüncü fıkralarının yayımı, diğer hükümlerinin ise 01/01/2005 tarihinde yürürlüğe gireceği,

hükümleri bulunmaktadır.

Buna göre, 5083 sayılı Kanunla yapılan düzenlemeler çerçevesinde Yeni Türk Lirası kullanımında özel kesim muhasebe sistemine ilişkin olarak işletmeler tarafından uyulacak esaslar konusunda aşağıdaki açıklamaların yapılması gerekli görülmüştür.

2-Yeni Türk Lirası Kullanımında Özel Kesim Muhasebe Sisteminde Uyulacak Esaslar

2.1- Kanunun 1 inci maddesinin yürürlük tarihinin 01/01/2005 olması nedeniyle, 31/12/2004 tarihi sonuna kadar düzenlenecek tüm belgeler (fatura, sevk irsaliyesi, vb) Türk

⁴⁾ 08/03/1995 tarih ve 22221 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

Lirası üzerinden düzenlenecek ve dönem sonu işlemleri dahil tüm muhasebe kayıtları Türk Lirası üzerinden yapılacaktır. Mali tablolar Türk Lirası üzerinden düzenlenecektir. Bu belgeler ve muhasebe kayıtları 01/01/2005 tarihinden sonra da aynen oldukları gibi muhafaza edilecektir.

2.2- 31/12/2004 tarihli bilanço tutarları Kanunda belirtilen değişim oranı esas alınarak 01/01/2005 tarihi itibariyle Yeni Türk Lirasına dönüştürülecek ve dönüştürülen bu tutarlar açılış kayıtları olarak muhasebeleştirilecektir. Dönüşüm işlemlerinde kullanılmak üzere hazırlanan örnek Excell programı ve dönüşüm tablosu bu Tebliğin ekinde (Ek:1 ve Ek:2) yer almaktadır.

2.3- 01/01/2005 tarihinden itibaren düzenlenecek tüm belgeler ve yapılacak muhasebe kayıtları sadece Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruş üzerinden olacaktır. En küçük para birimi 1 YKr olduğu ve YTL cinsinden yapılan işlemlerin sonuçlarında ve ödeme aşamalarında yarım YKr ve üzerindeki değerler 1 YKr'a tamamlanacağı için en küçük muhasebe ve fatura değeri 1 YKr olacaktır. 2005 yılı boyunca Türk Lirası ve Yeni Türk Lirasının birlikte kabul edilmesi ve 2005 takvim yılında bütün mal ve hizmet bedellerinin etiket ve tarife listelerinin Türk Lirası ve Yeni Türk Lirası para birimleri üzerinden ayrı ayrı gösterilmesi belge düzenleme ve muhasebe kayıtlarında YTL'nin esas alınmasını etkilemeyecektir. Önceki dönemlere ilişkin olmakla birlikte 01/01/2005 tarihinden sonra düzenlenecek faturalar, verilecek beyannameler ve bildirimlerin de Yeni Türk Lirasına dönüştürülmesi ve Yeni Türk Lirası üzerinden düzenlenmesi ve hesaplara kaydedilmesi gerekmektedir. Ancak, ücretlilere yapılacak vergi indiriminde kullanılan

Vergi İndirimine Ait Bildirimler hakkında II. Bölümün 2.2. fıkrasında belirtildiği şekilde işlem yapılacaktır

2.4- Maliye Bakanlığınca özel hesap dönemi tayin edilen mükellefler de 01/01/2005 tarihinde normal vergilendirme dönemine sahip diğer mükellefler gibi işlem yapacaklardır. Ancak, bu mükellefler 31/12/2004 tarihi itibarıyla geçici mizan çıkartacaklar, mizanda yer alan hesapları diğer mükelleflerin tabi oldukları esas ve usuller çerçevesinde YTL para birimine dönüştürecekler ve bu tutarları 01/01/2005 tarihli açılış maddesi olarak muhasebeleştirileceklerdir. Diğer mükellefler için tespit edilmiş muhasebe kayıt, saklama, belge ve bildirim düzeni bu mükellefler için de geçerlidir.

2.5- Bilanço esasları dışında işletme hesabı esasına göre defter tutan diğer mükellefler de 01/01/2005 tarihinden itibaren YTL para birimine göre defter tutacaklardır. Bu mükellefler 2005 yılına devreden dönem sonu mal tutarları toplamı ve amortismanına tabi iktisadi kıymetler gibi kayıtlarını YTL'na dönüştürerek kaydedecekler ve durumlarını ilgilendiren hususlarda bu Tebliğde belirtilen düzenlemelere uyacaklardır.

II. 31/12/2004 TARİHİ SONU İTİBARIYLA YAPILACAK İŞLEMLER

1-Muhasebe Kayıt Düzeni İle İlgili Yapılacak İşlemler

1.1- İşletmeler 31/12/2004 tarihli bilanço hesaplarında yer alan TL değerleri 01/01/2005 tarihinde ilk işlem olarak YTL para birimine dönüştüreceklerdir. Hesaplardaki toplam TL tutarların YTL'na dönüşümünde bulunacak tutar ile alt hesapların daha sonra ayrı ayrı dönüşümü halinde bulunacak tutarlar toplamı tamamlamalar (yuvarlamalar) nedeniyle eşit

olmayabilecektir. Bu nedenle, işletmeler tek düzen hesap planına uygun bir şekilde defter-i kebir hesaplarında yer alan TL tutarların YTL'na dönüşümü işlemlerine yardımcı hesapların varsa alt hesaplarının, diğer bir ifadeyle hesap planlarının en son kırılımdaki hesaplarının tek tek Yeni Türk Lirasına çevrilmesi suretiyle bulunan ana hesap toplam tutarının muhasebe kaydını yapacaklardır 31/12/2004 tarihli bilanço tutarlarının bu şekilde YTL'na dönüştürülmüş tutarları 01/01/2005 tarihli bilançonun açılış kayıtları olacaktır Dönüşüm işleminin alt hesaplardan başlanarak ana hesaba ulaşılması suretiyle yapılması nedeniyle ortaya çıkabilecek farklar II. Bölümün 1.2. fıkrasında açıklandığı şekilde kaydedilecektir.

Örnek:

(X) İşletmesinin 31/12/2004 tarihli 120 Alıcılar Hesabının kapanış ve 01/01/2005 tarihli açılış maddesi aşağıda belirtildiği şekilde olacaktır:

31/12/2004 tarihi itibarıyla 120 Alıcılar hesabı

		Borç (TL)
120	Alıcılar	5,738,275,200.00
120 01	Adana Müşterileri	5,367,510,400.00
120 01 01	A A.Ş.	5,142,503,200.00
120 01 02	B A.Ş.	225,007,200.00

120 06	Ankara Müşterileri	370,764,800.00
120 06 01	E A.Ş.	120,452,400.00
120 06 02	F A.Ş.	250,312,400.00

01/01/2005 tarihli 120 Alıcılar hesabı

		Borç (YTL)
120	Alıcılar	5.738,27
120 01	Adana Müşterileri	5.367,51
120 01 01	A A.Ş.	5.142,50
120 01 02	B A.Ş.	225,01
120 06	Ankara Müşterileri	370,76
120 06 01	E A.Ş.	120,45
120 06 02	F A.Ş.	250,31

1.2- 01/01/2005 tarihi itibariyle yapılan YTL dönüşümü sonucu bilançoda ortaya çıkabilecek olumlu farklar tek düzen hesap planında yer alan 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar hesabına, olumsuz farklar ise 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabında izlenerek hesaplarda denklik sağlanacaktır.

1.3- Amortismanına tabi iktisadi kıymetlerin (ATİK) TL birimindeki değerleri YTL'na dönüştürülürken her bir iktisadi kıymet için ayrı ayrı dönüşüm işlemi yapılacaktır Aynı şekilde bu iktisadi kıymetlerin birikmiş amortismanları da ayrı ayrı YTL'na dönüştürülecektir.

Örnek:

(Y) İşletmesinin 31/12/2004 tarihi itibariyle 255 Demirbaşlar ve 257 Birikmiş Amortismanlar hesabı aşağıdaki gibidir

		Borç (TL)
255	Demirbaşlar	3,522,476,100.00
255 01	Mobilya Takımı	2,267,712,300.00
255 02	Bilgisayar	1,254,763 800.00
		Alacak (TL)
257	Birikmiş Amortismanlar	1,611,580,140.00
257 01	Mobilya Takımı	1,360,627,380.00
257 02	Bilgisayar	250,952,760.00

(Y) İşletmesinin 01/01/2005 tarihi itibariyle 255 Demirbaşlar ve 257 Birikmiş Amortismanlar hesabı aşağıdaki gibidir.

Borç (YTL)		
255	Demirbaşlar	3.522,47
255 01	Mobilya Takımı	2.267,71
255 02	Bilgisayar	1.254,76
Alacak (YTL)		
257	Birikmiş Amortismanlar	1.611,58
257 01	Mobilya Takımı	1.360,63
257 02	Bilgisayar	250,95

1.4- Çek ve senet portföylerinde bulunan değerlerin YTL'na dönüştürülmesi işlemlerinde de yukarıdaki 3 üncü maddede belirtildiği şekilde işlem yapılacaktır. Her bir çek veya senet tutarının ayrı ayrı YTL para birimine dönüştürülerek ana hesap tutarına ulaşılması ile muavin hesaplara inilmeden sadece ana hesap tutarı toplamının YTL'na çevrilmesi durumunda fark ortaya çıkabilecektir. Ayrıca, daha sonraki tarihlerde işlem yapılması sırasında her bir çek veya senet tutarının YTL'na dönüştürülmesi gerektiğinden her bir çek veya senet tutarı YTL'na dönüştürülerek çek ve senet portföyü toplam tutarları bulunacaktır.

Örnek:

(Y) İşletmesinin 31/12/2004 tarihi itibariyle 101 Alınan Çekler ve 121 Alacak Senetleri hesapları aşağıdaki şekildedir:

		Borç (TL)
101	Alınan Çekler	827,728,200.00
101 01	Portföydeki Çekler	500,443,200.00
101 02	Tahsildeki Çekler	327,285,000.00

		Borç (TL)
121	Alacak Senetleri	14,905,842,500.00
121 01	Portföydeki Senetler	13,390,417,500.00
121 02	Tahsildeki Senetler	1,515,425,000.00

(Y) İşletmesinin 01/01/2005 tarihi itibariyle 101 Alınan Çekler ve 121 Alacak Senetleri hesapları aşağıdaki gibi olacaktır:

		Borç (YTL)
101	Alınan Çekler	827,73
101 01	Portföydeki Çekler	500,44
101 02	Tahsildeki Çekler	327,29

		Borç (YTL)
121	Alacak Senetleri	14.905,85
121 01	Portföydeki Senetler	13.390,42
121 02	Tahsildeki Senetler	1.515,43

2- Beyanname, Belge ve Bildirim Düzeni İle İlgili Yapılacak İşlemler:

2.1- 2004 yılı vergilendirme dönemine ilişkin olmakla birlikte, 01/01/2005 tarihinden sonra verilecek KDV, Muhtasar, Geçici Vergi ve Kurumlar Vergisi gibi beyannameler ile belgelerin düzenlenmesinde YTL para birimi esas alınacak ve söz konusu beyannameler ve belgeler YTL üzerinden düzenlenecektir.

2.2- 2004 yılı harcamalarından kaynaklanan ücretlilerde vergi indirim uygulamasında, vergi indirimine esas alınacak belgeler 2004 yılında yapılan harcamalara ait olduğundan belgelerdeki para birimi TL olacaktır. 2004 yılında yapılan harcamalar karşılığında alınan belgelerdeki tutarlar ile azami indirim tutarının belirleneceği 2004 yılı vergi matrahı TL üzerinden belirtildiğinden, 20/01/2005 tarihine kadar verilecek Vergi İndirimine Ait Bildirimler TL üzerinden doldurulacaktır. Ancak, 01/01/2005 tarihinden itibaren ücretlerin YTL olarak ifade edilmesi ve mahsubunun aynı para birimiyle ifade edilen değerler oranında yapılabilecek olması nedeniyle, TL olarak hesaplanan vergi indirim tutarı bildirim alan işveren tarafından YTL'na çevrilerek Muhtasar Beyannameye mah-

sup konusu yapılacaktır 2004 yılında işten ayrılan, emekli olan ve ölenlere ait bildirimler hakkında da aynı şekilde işlem yapılacaktır

2.3- Ödeme kaydedici cihazların (yazar kasalar) YTL'na göre işlem yapmaları hakkında 60 Seri No.lu Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanunla İlgili Genel Tebliğde⁵ ayrıntılı açıklamalar yapılmıştır.Söz konusu Tebliğ'e göre ödeme kaydedici cihaz üretici veya ithalatçıları, Maliye Bakanlığına müracaat ederek gerekli izni aldıktan sonra, daha önce onaylananlar da dahil olmak üzere tüm ödeme kaydedici cihazlarını YTL ve YKr'u esas alacak tarzda düzenleyeceklerdir. Bu konudaki düzenleme işlemleri, en geç 31/03/2005 tarihine kadar tamamlanmış olacaktır. 01/01/2005 tarihinden (bu tarih dahil) sonra satılacak bütün ödeme kaydedici cihazlar, YTL ve YKr esasına göre işlem yapacak özellikte olacak ve bu özelliği taşımayan cihazların satışı yapılamayacaktır. Ödeme kaydedici cihazlarla ilgili işlemler söz konusu Tebliğde belirtilen şekilde yapılacaktır. Ayrıca, 5228 sayılı Kanunun 13 üncü maddesiyle, 3100 sayılı Katma Değer Vergisi Mükelleflerinin Ödeme Kaydedici Cihazları Kullanmaları Mecburiyeti Hakkında Kanununun 7 nci maddesinin birinci fıkrasında yapılan değişikliklerle; mükelleflerin 31/07/2004 tarihinden itibaren kullanmak üzere satın aldıkları ödeme kaydedici cihazlar için % 100'e kadar amortisman oranını seçebilme imkanı getirilmiştir.

⁵ 15/05/2004 tarih ve 25463 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır

III- 01/01/2005 TARİHİNDEN SONRA YAPILACAK İŞ- LEMLER

1-Muhasebe Kayıt Düzeni İle İlgili Yapılacak İşlemler:

1.1-Muhasebe Sistemi Uygulama Genel Tebliğlerinde yapılan açıklamalar doğrultusunda, 01/01/2005 tarihinden sonra hesaplar ve düzenlenecek mali tablolarda daha önce Türk Lirası (TL) olarak gösterilen tutarlar Yeni Türk Lirası (YTL) olarak gösterilecektir. Kanununun 1 inci maddesine göre Bakanlar Kurulu, Yeni Türk Lirası ve Yeni Kuruşta yer alan yeni ibarelerini kaldırmaya ve uygulamaya ilişkin esasları belirlemeye yetkilidir. Bakanlar Kurulunun yeni ibaresini kaldırması halinde yeni ibaresi kullanılmadan hesaplarda gösterilen tutarlar Türk Lirası (TL) olarak gösterilecektir.

1.2-5083 sayılı Kanununun Geçici 1 inci maddesinin birinci fıkrasında, tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paraların 01/01/2005-31/12/2005 tarihleri arasında yeni çıkarılacak Yeni Türk Lirası banknotlar ve madeni paralarla birlikte tedavül edeceği belirtilmiştir. Buna göre, isteyen mükellefler her iki para birimini Kasa hesabında açılacak YTL ve TL alt hesaplarında izleyebileceklerdir.

1.3- 01/01/2005 tarihinden önce satılan ve faturası TL üzerinden düzenlenmiş malların bu tarihten sonra iade edilmesi halinde, faturadaki tutarlar YTL'na dönüştürülerek hesaplara alınacak ve düzenlenecek iade faturaları YTL para birimi üzerinden düzenlenerek muhasebe kaydı yapılacaktır.

1.4- 01/01/2005 tarihinden itibaren ödeme aşaması ve işlem sonuçlarında kullanılacak en küçük para birimi 1 Yeni Kuruş olacaktır. He-

saplanan verginin yarım YKr altında olması halinde bu vergi dikkate ve hesaplara alınmayacaktır. Ancak, hesaplanan vergi yarım YKr ve üzerinde ise 1 YKr'a tamamlanacaktır. Örneğin, 01/01/2005 tarihinden sonra bir banka şubesi tarafından 2 ABD doları satıldığı ve 1ABD Doları satış kurunun da 1 ABD Doları=1,5000 YTL (BirYTLelliYKr) olduğunu varsayalım. Kambiyo muamelelerinde satış tutarı üzerinden hesaplanacak Banka ve Sigorta Muameleleri Vergisi (BSMV) 0.3 YKr ($3 \text{ YTL} \times 0.001 = 0.003 \text{ YTL}$) olacaktır. Bu durumda, hesaplanan vergi yarım YKr'un altında olduğu için dikkate alınmayacaktır. Satış tutarının 5 YTL olması halinde ise hesaplanan vergi yarım YKr olacağı ($5 \text{ YTL} \times 0.001 = 0.005 \text{ YTL}$) ve yarım YKr'lar 1 YKr'a tamamlanacağı için hesaplanan vergi 1 YKr olacaktır.

1.5- Hesaplarda iz bedeli ile takip edilen kayıtlarda en küçük para birimi olan 1 YKr kullanılacaktır. 01/01/2005 tarihinden önceki kayıtlarda ekonomik ömrü dolan amortisman tabii iktisadi kıymetlerin 1 TL olan iz bedelleri de 1 YKr'a dönüştürülecek ve hesaplara 0.01 YTL olarak kaydedilecektir.

1.6- Mali tablolarının karşılaştırmalı olarak (önceki dönem-cari dönem) düzenlenmesindeki amaç söz konusu tabloların kıyaslanarak analizinin yapılması olduğundan önceki döneme ait olan tablolarda kullanılan para birimi ile cari döneme ait para biriminin aynı olması gerekmektedir. Bu nedenle, 2004 mali yılı işlemlerine ilişkin olarak düzenlenen ancak, 01/01/2005 tarihinden sonra verilmesi gereken Gelir ve Kurumlar Vergisi Beyannameleri ekinde yer alan mali tablolarda kullanılacak para birimi YTL olacaktır.

1.7- İşletmeler, YTL'na dönüşümü sonrası itibari kıymeti

toplamı 1 YKr altında olan hisse senetlerini ve menkul kıymetlerini 1 YKr olarak izleyebileceklerdir. Bu durumun varlığı halinde bilanço dipnotlarında gerekli açıklamanın yapılacağı tabiidir. Bu işletmelerin, Sanayi ve Ticaret Bakanlığınca anonim şirket hisse senetlerinin itibari değerinin YTL'na dönüştürülmesinde ve ortaklık haklarının kullanımında ortaya çıkabilecek tereddütlerin giderilmesi ve bu değerlerin yeni para birimine uygun hale getirilmesi amacıyla hazırlanan kanun tasarısını ve düzenlemeleri izlemesi gerekmektedir

2-Beyanname, Belge ve Bildirim Düzeni İle İlgili Yapılacak İşlemler:

2.1- Kanunun Geçici 1 inci maddesi birinci fıkrası hükmü gereği halen tedavülde bulunan Türk Lirası banknotlar ile madeni paralar 01/01/2005-31/12/2005 tarihleri arasında yeni çıkarılacak Yeni Türk Lirası banknotlarla ve madeni paralarla birlikte tedavül edecektir. Belirtilen dönemde TL ile YTL para birimlerinin birlikte tedavülü fatura ve diğer belgelerde yer alacak miktarların YTL olarak düzenlenmesini etkilemeyecektir. Bu nedenle tüm mal ve hizmetler için düzenlenen fatura ve diğer belgeler YTL üzerinden düzenlenecek ve aynı şekilde muhasebe kayıtları da YTL para birimi üzerinden yapılacaktır. Ancak, en geç 31/03/2005 tarihine kadar ödeme kaydedici cihazlarını YTL ve YKr'u esas alacak tarzda düzenlememiş olan işletmelerin verecekleri yazar kasa fişleri TL üzerinden düzenlenecektir. Bu fişlerdeki TL tutarlar YTL'na dönüştürülerek kayıtlara alınacaktır. İşletmelerin 2004 ve öncesi yıllara ilişkin olarak müşterilerine verdikleri dekont, hesap özeti gibi belgeler TL üzerinden düzenlenebilir.

2.2- Mal ve hizmet teslimlerine ilişkin olarak düzenlenecek fatura veya fatura yerine geçen belgelerde aynı orana tabi birden fazla mal veya hizmet bedeli gösterildiğinde Katma Değer Vergisi (KDV) aynı orana tabi mal ve hizmetlerin matrah toplamları dikkate alınarak hesaplanacaktır Farklı orana tabi mal ve hizmetlerin aynı faturada gösterilmesi halinde KDV her bir oranın matrah toplamı dikkate alınarak hesaplanacaktır.

Örnek :

Mal Cinsi		Tutar (YTL)	KDV %	KDV Tutarı
A Malı		123,45	8%	9,88
B Malı		100,45	8%	8,04
C Malı		231,14	18%	41,61
D Malı		117,10	18%	21,08
Toplam Mal Bedeli		572,14		
	Matrahı	KDV Tutarı		
% 8 KDV (A+B Malı)	223,90	17,91		
% 18 KDV (C+D Malı)	348,24	62,68		
Toplam KDV		80,59		

Örnekte görüleceği üzere, %8 ve %18 KDV oranına tabi malların matrah toplamları dikkate alınarak hesaplanacak KDV 80,59 YTL olacaktır.

2.3- Özel Tüketim Vergisi (ÖTV) kapsamına giren mallar için düzenlenen fatura veya fatura yerine geçen belgelerde **KDV uygulamasından farklı olarak** her bir mal için ayrı ayrı ÖTV hesaplanması gerekmektedir.

IV- YENİ TÜRK LİRASINA GEÇİŞ İŞLEMLERİNDE VERGİSEL UYGULAMALAR

1.1- Bu Tebliğin II. Bölümünün 1.2. fıkrasında belirtildiği şekilde, 01/01/2005 tarihi itibarıyla YTL para birimine dönüştürülen bilançoda ortaya çıkan ve tek düzen hesap planında yer alan 679 Diğer Olağandışı Gelir ve Karlar hesabında izlenecek olan olumlu farklar vergi matrahının hesabında gelir olarak dikkate alınacaktır. Bilançoda ortaya çıkan ve tek düzen hesap planında yer alan 689 Diğer Olağandışı Gider ve Zararlar hesabında izlenecek olan olumsuz farklar ise vergi matrahının hesabında kanunen kabul edilen gider olarak dikkate alınacaktır.

1.2- Banka ve sigorta şirketleri 01/01/2005 tarihi itibarıyla yapılan YTL para birimine dönüşüm nedeniyle ortaya çıkan olumlu farklar için ayrıca BSMV hesaplamayacaklardır.

1.3- 21 Seri no.lu Değerli Kağıtlar Kanunu Genel Tebliği⁶ ile 210 Sayılı Kanuna ekli ve 3239 sayılı Kanun ile değişik değerli kağıtlar tablosunda yer alan değerli kağıtların bedelleri 01.01.2004 tarihinden geçerli olmak üzere yeniden belirlenerek, her bir çek yaprağının değerli kağıt bedeli 1.500.000.-TL olarak açıklanmıştır. Çek karnelerinin değişimi yasal açıdan zorunlu olmamakla birlikte, YTL'na geçişin teşvik edilmesi

⁶ 23/12/2003 tarih ve mükerrer 25324 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

ve kullanım sırasında olabilecek muhtemel karışıklıkların önlemesi amacıyla banka müşterilerinin ellerindeki mevcut TL ibareli çek karnelerini, mevcut çek karnelerinin tam olarak iade edilmesi şartıyla, 01/01/2005 tarihinden itibaren aynı sayıda YTL ibareli çek karneleri ile değiştirmek istemeleri halinde değişim işlemi değerli kağıt bedeli tahsil edilmeden yapılacaktır

1.4- Bilindiği üzere, 2 Seri no.lu Vergi Kimlik Numarası Genel Tebliğinde⁽⁷⁾ bankacılık ve mali hizmetlerle ilgili işlemlerde vergi kimlik numarasının tespiti ve kullanımı ile ilgili usul ve esaslar açıklanmıştır Türkiye Cumhuriyet Merkez Bankası, bankalar ve özel finans kurumlarının TL banknot ve madeni paraları yeni çıkarılacak YTL banknot ve madeni paralarla değiştirme işlemini yaparken bu işlemlere muhatap veya taraf olan gerçek ve/veya tüzel kişilerin vergi kimlik numarasını tespit etmeleri ve bu işlemlere ilişkin belge, hesap ve kayıtlarında vergi kimlik numaralarına yer vermeleri zorunlu değildir.

Tebliğ olunur.

⁷ 19/06/2001 tarih ve mükerrer 24437 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanmıştır.

EK:1**EK:1 EXCEL DÖNÜŞÜM TABLOSU**

TÜRK LİRASI	YENİ TÜRK LİRASI
1.000	0,00
2.500	0,00
4.500	0,00
4.999	0,00
5.000	0,01
5.001	0,01
7.500	0,01
9.900	0,01
10.000	0,01
10.001	0,01
15.000	0,02
15.001	0,02
19.500	0,02
20.000	0,02
20.001	0,02
57.500	0,06
12.124.588	12,12
12.126.000	12,13
48.975.466	48,98
87.954.200	87,95
456.548.313	456,55
8.755.646.485.460	8.755.646,49
5.884.966.325.449	5.884.966,33

Türk Lirasından Yeni Türk Lirasına dönüşüm hesaplarında kullanılacak excel formülü aşağıda görüldüğü şekilde olacaktır. (A1 hücresine yazılan rakamı YTL'na dönüştürür.)

EK:2

TL DEĞERLERİ		Yeni Kuruş	Yeni Lira
1	4.999	0	0,00
5.000	14.999	1	0,01
15.000	24.999	2	0,02
25.000	34.999	3	0,03
35.000	44.999	4	0,04
45.000	54.999	5	0,05
55.000	64.999	6	0,06
65.000	74.999	7	0,07
75.000	84.999	8	0,08
85.000	94.999	9	0,09
95.000	104.999	10	0,10
105.000	114.999	11	0,11
145.000	154.999	15	0,15
345.000	354.999	35	0,35
545.000	554.999	55	0,55
945.000	954.999	95	0,95
985.000	994.999	99	0,99
995.000	1.004.999	100=1 YTL	1.00 = 1 YTL
1.455.000	1.464.999	146	1,46
1.895.000	1.904.999	190	1,90
3.545.000	3.554.999	355	3,55
4.275.000	4.284.999	428	4,28
5.615.000	5.624.999	562	5,62
7.355.000	7.364.999	736	7,36